

*FUGLE PÅ
BORNHOLM
2004*

Dansk Ornitologisk Forening
Særnummer af Gaddisijn 2005
26. årgang nr. 4

FUGLE PÅ BORNHOLM 2004

Indledning

Så har atter en årsrapport set dagens lys. I sit nuværende format kan rapporten fejre sit tiårs jubilæum. Der er nu sket en hel del, siden dette særnummer af Gaddisjrn i 1995 ændrede kvalitet og format til den form, du nu sidder med i hænderne. Grafikken har fået et løft med indførelsen af diagrammer og tabeller, og som noget helt nyt lanceres i denne udgave for første gang fotosider som et forsøg.

Dette kan ikke mindst lade sig gøre i og med, vores økonomi er blevet mærkbart forbedret. I forbindelse med overvågningen af en række sårbare arter har godt et dusin aktive feltornitologer brugt adskillige aften- og nattetimer på at opstøve bl.a. engfugle. Dette sker i NOVANA-regi, og regionskommunen har som en lille belønning for dette store arbejde øget den økonomiske bistand til årsrapporten væsentligt.

Årets udgave består i øvrigt af 11.629 observationer. Det er 5 % færre end de sidste par år og skyldes uden tvivl en hel del dage uden iagttagelser af ellers sikre trækfugle. Specielt i foråret var der mange dage med meget små tal og som sagt en del helt uden observationer. Faktisk har vi via DOF-basen modtaget oplysninger fra flere ikke-bornholmske ornitologer, end det normalt er tilfældet. DOF-basen er i det hele taget et suverænt instrument til at finde fakta om landets fugle. Der ligger i øjeblikket omkring 80.000 bornholmske iagttagelser heri. Så basen kan gøre meget for dig, når du søger viden om vores fugle – men du kan også gøre meget for DOF-basen. Nemlig ved at få tastet dine egne observationer ind! Alene i 2004 har 947 observatører på landsplan bidraget med 427.000 iagttagelser, så der nu er et godt stykke over 3 mill. observationer.

Årsrapporten skulle gerne give Bornholms fuglekiggere lyst til at dele deres fund med andre. Samtidig er den med til at sætte året i relief rent talmæssigt og give et samlende overblik over fuglearternes forekomst, hvilket DOF-basen ikke formår. Derfor håber jeg, at vi også i fremtiden vil have en at landets flotteste årsrapporter. I mange af landets regioner kører aktiviteten på vågeblus, og på Sjælland, Lolland-Falster og Møn samt i sydvest- og Sønderjylland findes der slet ingen årsrapport i øjeblikket.

Noget som giver optimisme for fremtiden for ”Fugle på Bornholm” er rapportgruppens flittige redaktører. I år har de været presset rent tidsmæssigt, men har alle levet op til forventningerne. Oven i købet er gruppen blevet udvidet med en ny skribent i form af Karsten Rasmussen, som ud over et stort arbejde med overføring af observationer fra bidragsydernes ”papirobs” til DOF-basen har skrevet stykket om svømmeænder. Alle takkes selvfølgelig for deres indsats – også vores tegnere samt korrekturlæser Annette Olesen.

Carsten Andersen

Bagå, d. 7. december 2005.

ARTSBEHANDLING.

Først en præsentation af arten med dansk og latinsk navn (systematik og navngivning efter Klaus M. Olsen: "Danmarks Fugle – en oversigt", Dansk Ornitologisk Forening 1991).

Herefter en redegørelse for artens forekomst året igennem, med bl.a. første- og sidstedatoer, usædvanlige vinter- og sommerforekomster, yngleforekomster og for de fåtallige arters vedkommende oplysninger om fuglens optræden de senere år. For nogle arter er der i skema lavet en summeret oversigt over forekomsten gennem alle årets 12 måneder. Gengangere er forsøgt undgået, bl.a. er der benyttet højeste trækciffrer for en art, hvis flere personer har indsendt træktalet fra samme lokalitet samme dato. Hvis der er obs'et på forskellige tidspunkter, tages der selvfølgelig hensyn til det. Derfor er angivelse af tidspunkt eller tidsperiode ganske vigtig. For rastende ande- og vadefugle benyttes som regel maximumstal pr. 10. dag i træksæsonen og månedsmax i vinterperioden, hvis det da ikke klart fremgår af oplysningerne, at en udskiftning af fugle har fundet sted indenfor disse perioder.

Forkortelser anvendt i rapporten.

Pull. = pullus, d.v.s. fra klækning til opnået flyveevne.

Juv. = juvenil, d.v.s. fra første rigtige fjerdragt til gennem kropsfældning opnået første vinterdragt.

Imm. = immature, d.v.s. ikke-ynglende fugle fra første vinterdragt til kønsmodenhed.

Ad. = adult, d.v.s. kønsmoden fugl i fuldstændig voksdragt.

1K, 2K, 3K, o.s.v. = alder i kalenderår. En fugl er i sit første kalenderår fra klækning til førstkommende nytår, derefter i 2. kalenderår hele det næste år o.s.v..

Syng. = syngende, træk. eller trk. = trækkende, rst. = rastende, tf. = trækforsøg, indtrk. = indtrækkende, fou. = fouragerende, sdr. = sommerdragt, vdr. = vinterdragt, odr. = overgangsdragt, eks. = eksemplar (-er), S, V, NØ, o.s.v. = trækretning, den retning fuglen trækker mod, of. = overflyvende.

Pri. = primo, dagene fra d. 1. til d. 10. i måneden, med. = medio, dagene fra d. 11. til d. 20 i måneden, ult. = ultimo, dagene fra d. 21. til d. 30. (31.) i måneden.

Om indsendelse af materiale.

Her i korte træk, hvad der ønskes indsendt.

Ynglefugletællinger. Kan være totaloptællinger af samtlige arter indenfor et nærmere defineret område, f.eks. en mose, åstrækning eller skovområde. Eller en optælling af en enkelt art indenfor samme områder, eksempel: antal syngende havesangere i Maglegård Skov eller antal par af blyhøns i Stavnsgårdmose.

Rastoptællinger på kendte lokaliteter, eksempel: vadefugle på Salthammer, ænder i Rønne Havn eller også optællinger af eksempelvis hejler og viber på Sydlandet. Husk nøjagtig stedsangivelse – vejnavn, gårdnavn o.l..

Større eller usædvanligt **fald** i træktiden, vrimler det med vipstjerter på markerne eller er haven fuld af rødstjerter. Prøv at anslå antallet af eksempelvis førstnævnte på et givet markområde.

Træktaal fra kendte lokaliteter, men også gerne oplysninger om ud- eller indtræk fra mindre kendte lokaliteter som f.eks. Svaneke Fyr eller Sose.

Flokke af trækkende svaner, gæs og traner noteres meget gerne med trækretning og klokkeslæt.

Første- og sidstedatoer; kan være din første sangdrossel om foråret eller din sidste skovsanger om efteråret. Men også gerne forårets sidste mudderklire eller efterårets første gråsisken.

I øvrigt ønskes oplysninger om **overnatning, kolonier, fugle på usædvanlige tidspunkter** eller **lokaliteter** etc.

Hvis du er i besiddelse af en PC'er, kan du installere DOF's nye database og indtaste dine obs. direkte her. Dette vil være en **kæmpe** hjælp i arbejdet med rapporten. Hør nærmere herom hos undertegnede. Internetadressen til DOFbasen er WWW.DOFBASEN.DK. Lad den endelig blive oversvømmet af alle slags bornholmske fugleagttagelser. Indtastningsmodulet er baseret på Windows-systemet, men der kan skrives observationer ind direkte på nettet, hvis du har et andet styresystem. Hvis du henter omtalte indtastningsmodul, er det i øvrigt ikke nødvendigt at være koblet på internettet mere end et par minutter for at sende mange obs.

Det er vigtigt med præcis dato, evt. klokkeslæt, om fuglene raster eller trækker, herunder trækretning, og ikke mindst så nøjagtig stedsangivelse som muligt. 140 viber i Klemensker i november fortæller ikke så meget, hvorimod 140 eks. af arten rastende mellem Bækkegård og Balsmyre d. 23/11-2000 fortæller lidt mere. Den førstnævnte oplysning er faktisk ubrugelig til indtastning i databasen, da dato mangler.

Stednavne skal kunne genfindes på Geodætisk Instituts kort 1:100.000.

Det er ligeledes vigtigt med oplysninger om vejrforhold og medobservatører samt ikke mindst tidspunkt ved især trækobservationer og større optællinger af rastende fugle.

Observationerne indsendes til redaktøren.

Sjældne arter. Arter, som er opført på sjældenhedsudvalgets liste, skal godkendes før offentliggørelse i denne rapport. Det anbefales, at man straks efter en observation af en S.U. – fugl laver en udførlig beskrivelse og sender den til S.U., DOF, Vesterbrogade 140, 1620 Kbh. V. Man kan forvente en ekspeditionstid på ca. et halvt år.

Arter/racer, som er lokalt sjældne, kan kræves yderligere dokumenteret. Det drejer sig om sule, sabinemåge, sandterne, lunde, stor hornugle, grønspætte, sumpmejse, fyrremejse, topmejse og kornværpling (bomlærke).

Desuden vil iagttagelser på "umulige" tidspunkter kræves yderligere beskrevet, eksempelvis havesanger 1/3 eller havterne 2/1.

Årets ornitologiske oplevelser

Hvad vil vi mon huske 2004 for?

Set over året som helhed tegner der sig et klart billede af nogle gennemgående tendenser. En kedelig af slagsen var forårets træktal. Lavtryk med dårligt trækvejr til følge lå skiftevis over Sydeuropa og Skandinavien. Det betød små eller endog meget små antal for en række arters vedkommende. På indsendernes aktivitet kan man konstatere, at det ikke så meget var manglende bemanding af Hammeren, som var problemet – men simpelt hen få fugle. Helt galt var året dog slet ikke. Hvis man kigger på arter med en markant anderledes indrapportering end normalt, viser det sig, at der faktisk var næsten lige så mange som lå over det forventede niveau som under (i alt drejer det sig om et halvt hundrede arter). Derimod var der blandt fugle med ekstremt usædvanlige forekomster en klar overvægt af bundskrabere. Faktisk var det kun silkehalerne, som lå meget over det forventede med en ny årsrekord. Det var dog en særdeles positiv oplevelse, som mange fik glæde af i oktober. Det til tider decideret ringe forårsvejr synes dog at have haft én gavnlig effekt på Bornholm. For en del trækfugles vedkommende ser det ud til, at trækket nærmest gik i stå over øen. Der var derfor en hel del arter med overraskende fine yngletal – specielt blandt småfuglene. Hvad efterårstrækket angår, startede det generelt noget tidligere, end vi er vant til. Mange fugle er sikkert kommet for sent frem til ynglepladserne og har fået spoleret sæsonen med et tidligt returtræk til følge. Karakteristisk var det også, at lige som trækket via Dueodde var ved at komme godt i gang, sluttede det brat.

Til de arter vi kan mindes med glæde hører et stor oktobertræk af blisgæs, sorte glenter, hele 15 havørne, 8 hærfugle, en omdiskuteret bjergpiber, en masse gule vipstjerter i efteråret, sjaggere (som invaderede sammen med silkehalerne), skægmejser med fornyet styrke, piroler og talrige bjergiriskflokke. Til de sjældne iagttagelser hører rødhalset gås, dværggås, lille skrigeørn, storpiber, citronvipstjert, sortstrubet drossel, drosselrørsanger og rosenbrystet tornskade. Fælles for disse er dog, at de blev set af ganske få heldige personer.

Fra året huskes selvfølgelig også de arrangerede oplevelser. Foreningens ekskursioner gik i 2004 til bl.a. Almindingen, Kobbekåen, Udkæret, Ølene, Slotslyngen, Svinemose, Dueodde og Hasle Fæled. Det store naturovervågningsprogram som fik navnet Caretaker-projektet løb af stablen i 2004. Det har allerede givet os en del ny viden om Almindingens fugleliv og vil forsætte flere år frem i tiden. Endelig lykkedes det igen på imponerende vis at få dækket hele øens kyststrækning under vandfugletællingen sidst i januar.

Vejret 2004

Betragtes samtlige tolv måneder må 2004 primært betegnes som varmt, men samtidig blev det både ganske vådt og solrigt. Mest bemærkelsesværdigt var det, at årets første sommerdag meteorologisk set faldt rekordsent: 30. juli. Sommeren vil nok blive husket for, at den gik med venten på sommervejr – det kom i august.

Januar: Våd men ellers ret normal. 2004 startede koldt og årets første uge bød på ned til otte frostgrader og 5 cm. sne. Frem til d. 20. var det herefter mildt og skiftevis gråt og klart. Resten af måneden stort set konstant frost som islagde selv større søer. Ved vandfugltællingen var det -3°C . 28.+29. faldt 10 cm. sne.

Februar: Solrig og ret varm. Usædvanligt var det, at første halvdel var varm og anden kold. Allerede d. 1. tøde det med fem plusgrader, og stort set al sne var væk, samtidig med at lærkerne indfandt sig. Måneden bød på en del flotte dage.

Marts: Ret varm og solrig. Det kølige februarvejr fortsatte uforandret næsten halvdelen af måneden. Spanien var utrolig nok eneste Europæiske land, som kunne mønstre tocifrede grader så sent som 13. marts. Dagen efter væltede varmen dog ind over kontinentet og Bornholm bringende de første rigtige forårsdage med sig.

April: Solrig, tør og ret varm. Selv om Bornholm var landets koldeste del, havde vi flest solskinstimer (250) og mindst medbør (30 mm.). Påsken (8.-12. april) bød på flot og lunt vejr med op til 12°C . Dette i modsætning til hele Central- og Sydeuropa, hvor det atter var blevet køligt i netop denne periode. Midt på måneden nåede vi på Bornholm 19°C , men siden blev det ret blæsende og ikke specielt forårsagtigt.

Maj: Meget tør på Bornholm. Atter var Bornholm den koldeste landsdel, og hele to uger inde i maj kunne vi endnu registrere nattefrost. Månedens første halvdel var kedelig med gråt og blæsende vejr, om end temperaturerne nåede tyve grader. Værre blev det oven i købet, da den friske vind drejede til nordvest og sendte et regulært kuldefrembrud ind over landet. Selv om måneden fortsatte gråt og blæsende med kun godt 10°C , fik vi blot 5-10 mm. nedbør.

Juni: Temmelig kold, våd og solfattig. Der var et par flotte dage først på måneden. Herudover kan juni groft set deles i perioden indtil d. 17. – hvor det fortsat var gråt og blæsende – og resten af måneden, hvor det var mere vådt med pænere perioder. Der var som nævnt ovenfor slet ingen sommerdage, og i hele tidsrummet 14. juni til 14. juli nåede temperaturen kun én gang op på 20°C !

Juli: Ret kølig og solfattig. 5-10. juli var det hæderligt vejr, men ellers prægedes måneden helt frem til d. 25. af ustadigt vejr med talrige lavtryk. Selv om Bornholm fik 107 mm. nedbør, var det faktisk mindst i hele landet. 28. juli kom sommeren pludseligt og voldsomt.

August: Varm, solrig og våd. Frem til 20. august stabilt, varmt og tørt vejr med stribevis af rigtige sommerdage med tropenætter og varmt badevand. Millioner af svirrefluer fulgte varmen til Bornholm fra syd og sydøst. Den rigelige regn i månedens sidste tredjedel faldt i voldsomme byger, så det var stadig mest pænt vejr. I de sidste fem måneder af 2004 var Bornholm Danmarks varmeste landsdel.

September: Meget solrig og ret varm. Indtil d. 10. smukke sensommerdage med omkring 20°C. Resten af september gav mere gråt og blæsende vejr.

Oktober: Våd og ret lun og solrig. Endnu 5. oktober 18½° på Bornholm og måneden bød på færre dage med nattefrost end ventet. Vi fik 110 mm. nedbør mod normalt 60, og 17+18. oktober regnede det uafbrudt i 30 timer! I Nordskandinavien satte nattefrosten ind d. 9., og nordenvind slog kulde ned over halvøen, så der få dage senere var kulde helt ned til Stockholm. Måneden sluttede dog mildt nordpå.

November: Ret varm, tør og solrig. Første halvdel af november bød på flere flotte dage. D. 18. ramtes landet af en voldsom storm fra vest, som indvarslede ti kolde dage med flere frostgrader om natten. Vores 85 solskinstimer var landets fleste, og måneden sluttede mildt og stille. I.f.m. det pludselige vejromslag blev det rigtig koldt i Skandinavien med ned til -20°C mod nord.

December: Meget mild. Vi fik kun 45 mm. nedbør på Bornholm – bl.a. i form af tøsne lillejuleaften. Juledag var som de fleste andre dage i årets sidste måned: godt 5°C og lysegråt. Der var flere perioder med stille vejr efter måneder med rigelig vind.

Årets tegnere

Følgende har gjort årsrapporten mere spændende med deres nypublicerede billeder:

Anette Sonne med forsiden af omslaget plus side 52 og 86.

Helle V. Jensen side 1, 9, 10, 40, 64, 105 og 136.

Mogens T. Kofoed med bagsiden plus side 5, 51, 59 og 90.

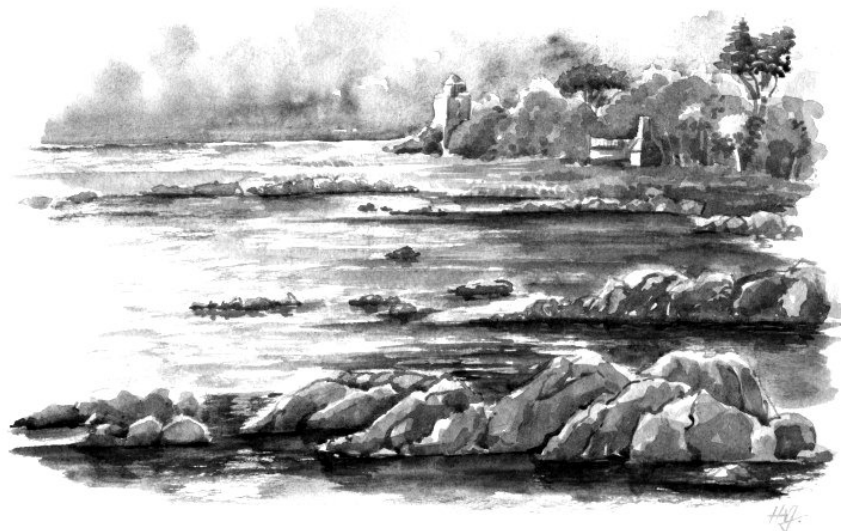
Desuden har jeg genbrugt enkelte tegninger fra tidligere rapporter af Freddy Jensen og Hans Peter Stange.

Et stort ønske er stadig nye spændende billeder til rapporten. Det behøver ikke være store tegninger og det behøver ikke engang at være af fugle. Husk at få sendt dine bidrag til redaktøren!

Indsendere

ABO	Annette B. Olesen, Muleby.	KRA	Karsten Rasmussen, Hasle.
AMØ	Arne Møller, Årsdale.	KSJ	Kim Sejten, Arnager.
ASO	Anette Sonne, Årsdale.	LBG	Louise B. Grønqvist, Københ.
BGE	Benny Gensbøl, Næstved.	LCL	Lis Clemmensen, Rønne.
BNI	Birgit Nielsen, Rønne.	LOU	Oluf Lou, Rønne.
BSC	Bernhard Schonert, Berlin.	LTR	Lars Trolle, Saltuna.
BST	Bodil Stoltze, Olsker.	MBH	Morten Brendstrup-Hansen, Lyngby
CAN	Carsten Andersen, Muleby.	MKH	Morten Kofoed-Hansen, Holte.
CGJ	Claus Gjerrild, Rønne.	MKJ	Mikkel K. Jakobsen, Lyngby.
DNE	David Nestved, Årsdale	MSC	Morten Schwennesen, Rønne.
EBI	Erik Biering, Helsingø.	MTK	Mogens T. Kofod, Svaneke.
EJE	Elmer Jensen, Rønne.	MST	My Størup, Rønne.
ESA	Erik Sand, Rø.	NÅK	Niels Aakjær, Nexø.
ESB	Eilif S. Bendtsen, Rønne.	OLJ	Ole Leegård Jensen, Rønne.
FJE	Freddy Jensen, Gudhjem.	PCP	Per C. Pedersen, Rønne.
HLL	Henning Lykke Larsen, Sabro.	PJE	Poul Jermyn, Åkirkeby.
HTM	Henriette T. Madsen, Åkirkeby.	PKE	Per Ketil, Gudhjem.
HTØ	Hanne Tøttrup, Årsdale.	RBC	Rune Bisp Christensen, Amager
JCH	Jens Christensen, Rønne.	SBR	Stefan Brehme, Berlin.
JET	Janus Ethelberg, København.	SEJ	Steen E. Jensen, Karrebæksm.
JGE	Jan Germundsen, Østerlars.	SKN	Susanne Knudsen, Vestermarie.
JLH	Jens Lund Hansen, Rø.	SNI	Søren Nielsen, Rønne.
JLY	Jørn Lykkegård, Århus	SPS	Søren P. Sillehoved, Rønne.
JMJ	John og Maiken Johansen, Muleby.	SSN	Steffen S. Nielsen, Herlev.
JMØ	Jesper M. Møller, Kokkedal.	TET	Torben Ethelberg, Rønne.
JRH	Jan R. Hansen, Poulsker.	VKN	Vicki Knudsen, Vestermarie.
KEN	Kaj Erik Nielsen, Hørsholm		
KKR	Kåre Kristiansen, Hasle.		

Mere sporadiske oplysninger stammer fra til sammen en snes indsendere. Alle takkes dog for deres bidrag, uanset størrelse!

RØDSTRUBET LOM: (*Gavia stellata*).

Månedsfordeling, alle observationer – dobbeltregistreringer forsøgt undgået

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
2002	4	7	148	77	26	0	0	0	3	100	0	0
2003	1	1	94	563	5	0	0	0	8	18	0	1
2004	0	0	12	37	17	0	0	0	10	14	0	0

Vinter:

På vandfugletællingen øen rundt den 24-25/1 blev der ikke set nogen. De to foregående år blev der set 1 og 2 fugle. Første iagttagelse i 2004 først 4/3 1 Hammerodde (TET).

Forår:

Træk. Hammeren og -odde: I alt 66 fugle som vanligt med maksimum i april. Største dag 9/4 med i alt 15 fugle (RBC, SEJ).

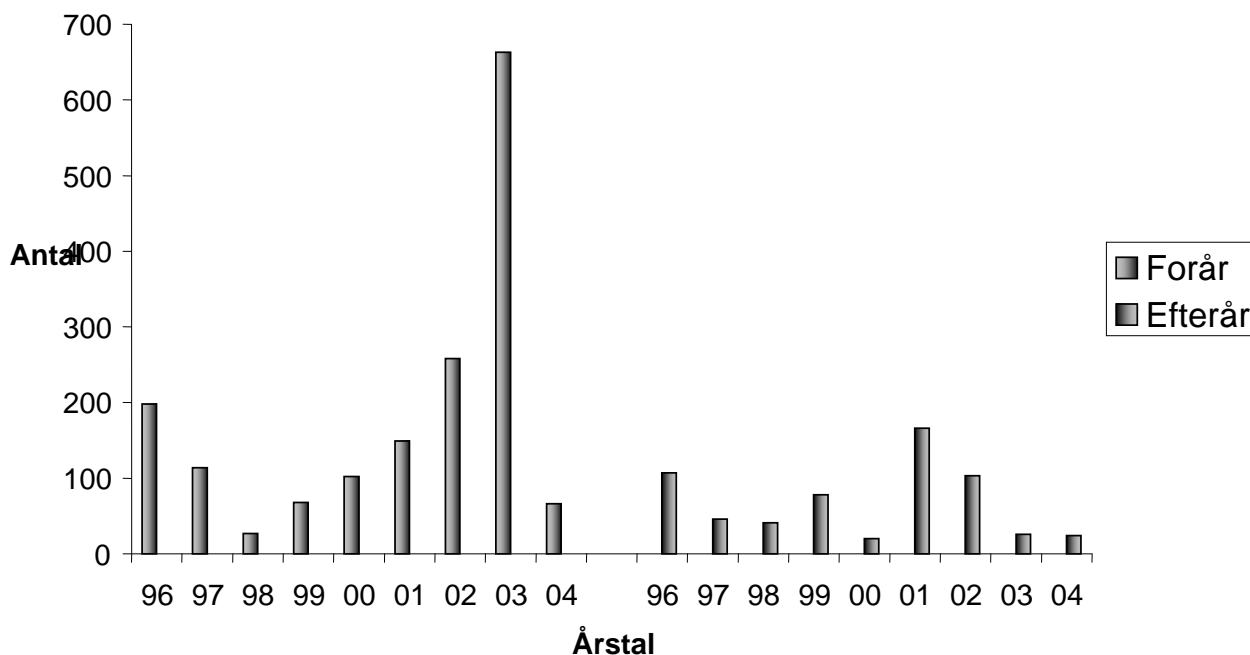
Efterår:

Træk. Første iagttagelse: 1 fugl 20/9 Dueodde (HLL). Største dag: Dueodde 1/10: 8 (TET).

Totaltal for 2004: 90 fugle. De foregående 3 år (2001-2003): 369, 369 og 601 (altså præcist samme antal i både 2001 og 2002).

Totaltal for forår og efterår 1996 – 2004:

Rødstrubet lom, forår og efterår

Meddelere: ASO, HLL, OLJ, RBC, SEJ, SSN og TET.

SORTSTRUBET LOM: (*Gavia arctica*).

Månedsfordeling, alle observationer – dobbeltregistreringer forsøgt undgået

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
2002	10	6	45	42	14	2	1	6	32	119	1	5
2003	0	0	13	121	2	0	2	0	22	42	0	5
2004	9	0	5	20	36	1	0	0	130	64	0	0

Vinter:

Vandfugletællingen gav 3 fugle. I 2003 blev der ikke set nogen mens 2002 gav 10 fugle og 2001 3. Første fugle: 1/1 4 Hammerodde (ASO).

Forår:

Træk. April plejer at være den dominerende måned. I 2004 blev der set lidt flere i maj. I alt for perioden 61 fugle (136 i 2003, 103 i 2002 og 213 i 2001).

Største dage: Hammeren: 9/4 10 (SEJ), 2/5 17 (SSN) og 10/5 18 (OLJ).

Efterår:

Med 194 fugle ligger året en smule over gennemsnittet. Der blev set flest i september, en måned tidligere end vanligt.

Træk.

Kun en enkelt observation fra Hammerodde: 11/10 10 (TET). Dueodde: 173 i alt. Største dag 13/9 14 (HLL).

Totalt for 2004 blev 265. De foregående år (2000-2003): 326, 777, 301 og 301 (nøjagtig som året før).

Meddelere: Andreas B. Kristensen, ASO, CAN, ESA, LOU, OLJ, PCP, SEJ, SSN, TET og VKN.

SMÅLOM sp.: (*Gavia stellata/gavia arctica*).

Månedsfordeling, alle observationer – dobbeltregistreringer forsøgt undgået

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
2002	0	0	5	0	1	0	0	0	2	4	0	0
2003	0	0	2	16	0	0	0	0	10	23	0	0
2004	0	0	0	14	2	0	0	0	1	12	0	0

Meddelere: RBC og TET.

ISLØM: (*Gavia immer*).

Ingen iagttagelser i 2004.

2002 gav det største observerede antal fugle nogensinde i den periode, vi har tal fra, d.v.s. siden 1990, 5 fugle i alt. I 1991 og 1992 blev der set tre fugle hvert år, ellers har det ligget på 0 eller 1 observation om året. I alt er iagttaget 17 fugle i perioden 1990-2004.

Totaltal

1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
3	3	1	1	0	1	0	0	0	1	1	5	0	0

HVIDNÆBBET LØM: (*Gavia adamsii*).

Ingen iagttagelser i 2004.

1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
7	2	2	1	0	0	1	0	0	2	0	0	4	0

LILLE LAPPEDYKKER: (*Tachybaptus ruficollis*).

Månedsfordeling, alle observationer – dobbeltregistreringer forsøgt undgået

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
2002	16	16	25	17	7	6	12	17	19	15	4	21
2003	2	2	2	24	4	9	2	7	3	7	6	7
2004	36	8	16	12	11	2	1	9	1	8	5	3

Vinter:

Vandfugletællingen gav 7 fugle, Rønne Havn - Nørrekås (TET) mod 0 i 2003, 6 i 2002 og 11 2001.

Forår-sommer:

Sidste fugl i saltvand var Nexø Sydstrand 10/4 (CAN). Første syngende var 4/4 i Svinemose (SEJ).

Efterår:

Første i saltvand var 29/10 7 Rønne Havn (HTM), og det var også efterårets største flok.

Meddelere: ASO, CAN, CGJ, DNE, HTM, HTØ, JCH, JMØ, KEN, LOU, MBH, MTK, OLJ, PCP, PJE, PKE, RBC, SEJ, TET og VKN.

Lokaliteter 2001 – 2004 med ynglepar – sikre og sandsynlige

Lokalitet	2001	2002	2003	2004
Stavnsgårds mose	2	-	-	-
Sø v. Dueodde Vandrerhjem	1	-	-	-
Bastemose	1	1	1	-
Svinemose	2	2	2-3	1-2
Udkæret	1	0	-	0
Torneværkets Kaolingrav	1	-	-	-
Carl Niensens Grusgrav	1 – 2	-	-	-
Bakkehus Grusgrav	1	1	-	1
Rolfshøj S. Grusgrav	1	-	-	-
Rolfshøj N. Grusgrav	1	1	-	1
Sø ved Helligågen	1	-	-	-
Sø ved Ankermyr	1	-	-	1
Ølene	0	1	-	-
Sø nær Olsker	0	1	-	-
Sø nær Arnager	-	-	1	-
Total	14-15	8	4-5	4-5

TOPPET LAPPEDYKKER: (*Podiceps cristatus*).

Månedsfordeling, alle observationer – dobbeltregistreringer forsøgt undgået

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
2002	180	91	84	47	1	1	0	4	1	8	4	17
2003	57	184	36	15	3	3	0	0	0	8	0	0
2004	166	149	4	0	1	0	1	3	3	4	0	7

Vinter:

Vandfugletællingen gav 160. De foregående år 2000-2003 henholdsvis 114, 44, 166 og 22.

Det største antal overvintrende i Salenebugten var 142 8/2 (PKE). De foregående år 2000-2003 henholdsvis 100-110 fra denne lokalitet. Største flok herfra i øvrigt 25/1 52 (PKE).

Forår: (marts-april)

Træk. Hammeren 31/3 1 (OLJ).

Rast. 3 iagttagelser af i alt 4 fugle.

Sommer: (maj-juli)

To fugle i alt.

Efterår-vinter: (august-december)

Træk. 5 fugle blev set i alt. I 2003 blev der set det samme antal. Første fugl 8/9 ved Hammeren (OLJ) og den sidste 12/10 Dueodde (SEJ).

Rast. I alt 12, heraf en i ferskvand 19/10 i Pyritsøen (CAN).

Totaltal for 2004 161 (For januar til og med marts er benyttet antal ved største observation). De foregående tre år: 236, 263 og 137.

Meddelere: AMØ, ASO, CAN, CGJ, HLL, HTM, JCH, JLH, KKR, KRA, LOU, MBH, MTK, OLJ, PCP, PKE, RBC, SEJ, SSN og TET.

GRÅSTRUBET LAPPEDYKKER: (Podiceps grisegena).

Månedsfordeling, alle observationer – dobbeltregistreringer forsøgt undgået

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
2002	4	1	3	21	5	1	0	0	2	5	0	1
2003	2	0	2	20	1	0	0	3	2	6	1	1
2004	5	0	2	3	1	2	0	0	9	0	0	0

Vinter:

Vandfugletællingen gav fire fugle: 25/1 1 Hammeren og 3 Salene (PKE). Sidste år fandtes en fugl.

Forår-sommer:

I perioden blev kun en trækkende fugl iagttaget 1/5 Hammeren (SSN)!

Første fugle i ferskvand to rastende i Udkæret 23/3 (LOU).

Første fugl i Svinemosen 17/4 (JCH), i de efterfølgende 2 måneder mange iagttagelse af 1 - 2 fugle og 22/5 1 fugl liggende på rede (Andreas Petersen).

Ingen fugle i Bastemose i år.

Efterår:

Træk: Dueodde 14-18/9 i alt 8 (HLL).

Rast: Hammeren 4/9 1 (CAN).

Totaltal for 2004 blev 22. De tre foregående år: 84, 43 og 38.

Meddelere: Andreas Petersen, CAN, HLL, JCH, JCH, JGE, JMØ, LOU, PJE, PKE, RBC og SSN.

NORDISK LAPPEDYKKER: (Podiceps auritus).

Månedsfordeling, alle observationer – dobbeltregistreringer forsøgt undgået

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
2002	5	1	1	5	0	0	0	0	0	13	2	3
2003	8	0	0	6	0	0	0	0	0	1	0	1
2004	3	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	8

Vinter:

Vandfugletællingen gav to fugle Salene (PKE) og Listed-Vigehavn (OLJ). 2003: 1 fugl.

Forår:

Træk: Ingen iagttagelser i år, mod tidligere typisk en-cifrede iagttagelser.

Rast: Fra 10/1-5/3 i alt 4 fugle (JCH, MTK, OLJ, PKE).

Sommer:

Som de to foregående år ingen observationer, mod tidligere års en enkelt eller to.

Efterår-vinter:

Ligesom 2003 ingen observationer fra ferskvand, i modsætning til de to foregående år.

I alt 9 fugle. Største antal sammen 2 2/12 Salthammer (MKH) og 3 10/12 Svenskehavn-Frederiks Stenbrud (MBH).

Totaltal

1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
3	10	10	6	11	Max. 76	Max. 26	17	17- 19	7	42	30	16	13

Meddelere: JCH, LOU, MBH, MKH, MTK, OLJ, PKE og SEJ.

SKARV: (Phalacrocorax carbo).**Trækkende**

Månedsfordeling, alle observationer – dobbeltregistreringer forsøgt undgået

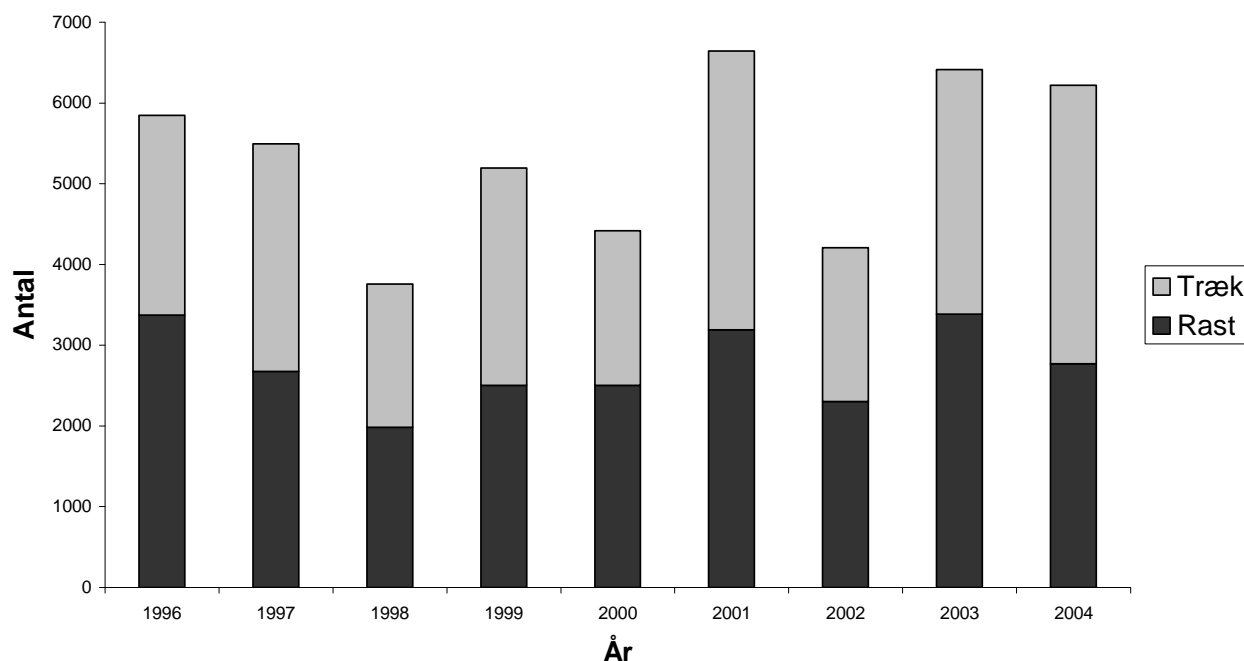
	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
2002	0	191	641	338	94	32	110	30	141	328	0	0
2003	325	105	360	268	60	13	18	28	944	881	17	11
2004	37	52	284	103	11	0	0	0	2552	392	10	10

Rastende

Månedsfordeling, alle observationer – dobbeltregistreringer forsøgt undgået

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
2002	761	37	153	188	47	7	239	127	356	60	4	325
2003	916	465	378	55	47	96	303	629	169	72	47	206
2004	692	238	215	38	114	129	331	429	57	393	52	81

Skarv - træk, rast (ikke-trækkende) og total, 1996 - 2004

Vinter-forår: (jan-maj)

Vandfugletællingen gav 493 mod sidste års 120 fugle. Største antal 109 blev registreret i Hasle Havn (CAN, ABO).

Rast: Største forekomster (100 eller flere) i øvrigt: 23/1 100 Rønne Havn-Nørrekås (TET, JET), 14/2 142 Rønne Havn (PCP) og 6/3 152 Rønne Havn (PCP).

Træk: Totalt 487, største dag 31/3 141 Hammeren (OLJ). De foregående 3 år (2001-2003): 867, 1164 og 1118.

Sommer-vinter: (juni – december)

Ynglefugle: Formentlig var **2004 det første år med YNGLENDE skarv på Bornholm** – i hvert fald i nyere tid. Der blev set 7 reder i Hundsemyre. Observationerne blev foretaget fra reservatgrænsen, så der har nok været flere reder (her i december 2005 ved vi, at der var 52 reder i 2005, optalt inde i området).

Rast: Største forekomster (100 eller flere): 16/6 105 Nexø Sydstrand (NÅK), 22/8 110 Salthammeren (OLJ) og 19/10 140 Rønne Havn-Nørrekås (LOU).

Træk: Totalt 2964 fugle. De foregående tre år (2001-2003): 2588, 616 og 1912.

Største dage (200 eller flere) – alle Dueodde: 16/9 222 (HLL), 17/9 463 (HLL), 23/9 531 (HLL, TET), 24/9 374 (HLL), 25/9 342 (SSN) og 30/9 204 (TET).

Meddelere: AMØ, ASO, CAN, CGJ, ESA, FJE, HLL, HTM, JCH, JMJ, JLH, JLY, Jørn Otto Jensen, Kristoffer Eliassen, KKR, KRA, LOU, MBH, MKJ, MTK, NÅK, OLJ, PCP, PJE, PKE, RBC, SEJ, SNI, SPS, SSN, TET og VKN.

RØRDRUM: (*Botaurus stellaris*).

2004 gav to fugle: 17/1 1 overflyvende Nexø (Jørn Johansen) og 1/5 1 paukende Ølene (SSN).
I 2003 blev rapporteret om en enkelt fugl.

Paukende fugle

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Bastemose		x	x	x	x		x		
Vallensgårdsmose							x		
Svinemose		x	x	x	x	x			
Ølene		x	x		x				x
Mose ved Klemmensker				x					
Hundsemyre			x						
Ferskesø		x							

SØLVHEJRE: (*Egretta alba*).

24/4 1 iagttaget i Gamle Mose og lidt senere samme dag i Bastemose (PCP).

Der er således nu set i alt fire eksemplarer på Bornholm. Den første i Ølene i 2000 og de to næste i 2003 i henholdsvis i Udkæret og i Krasemose.

FISKEHEJRE: (*Ardea cinerea*).

Månedsfordeling, alle observationer – dobbeltregistreringer forsøgt undgået

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
2002	20	8	50	30	28	4	37	22	30	26	1	20
2003	19	13	15	38	20	12	16	98	58	30	20	32
2004	23	16	54	51	34	12	13	52	66	19	7	16

Vinter:

Ved vandfugletælling sås ni fugle. De foregående tre år (2001 - 2003) blev der set 46, 8 og 5.

Største forekomst 20/2 10 Bagå (CAN).

Forår:

I alt blev der indberettet 139 mod de foregående tre års hhv. 108, 108 og 73.

Træk. I perioden er der kun rapporteret om tre trækkende fugle: 9/4 1 Hammeren (RBC) og 30/5 2 Hasle Sydstrand (KRA).

Rast/lokale fugle. Største forekomster (10 eller flere): 11/3 16 Tofte (JMJ), 29/3 + 5/4 13 Hasle Sydstrand (KRA) og 11/4 10 Ølene (MTK).

Sommer:

77 fugle rapporteret mod 155, 63 og 126 de tre foregående år.

Største forekomst blev fundet i Udkæret i første halvdel af august, hvor der gentagne gange blev set mellem 2 og 6 fugle (LOU).

Ynglefugle. 6/6 Hasle Lystskov mindst 14 reder, 3 pull. blev set sikkert, rester efter ca. 25 udklækkede æg (KRA).

Efterår-vinter:

108 fugle indberettet mod de foregående tre år (2001-2003): 174, 77 og 140.

Træk. 26 fugle, største dag 14 Dueodde 23/9 (HLL, SSN)

Rast. Største forekomster: 6/9 6 Udkæret (LOU), 17/9 7 Dueodde (HLL) og 13/12 5 Listed (MTK).

Totaltal. 363 mod de foregående 3 år: 515, 276 og 371.

Meddelere: ASO, CAN, CGJ, HLL, HTM, HTØ, JCH, JGE, JLY, KEN, KKR, KRA, LOU, JMJ, MKJ, MTK, NÅK, OLJ, PCP, PJE, PKE, RBC, SEJ, SNI, SSN, TET og VKN.

HVID STORK: (*Ciconia ciconia*).

Formentlig har der været tale om to fugle i perioden fra 7/4 til 16/5.

Første fugl blev set i Ølene 7/4 (JGE).

Næste iagttagelse fandt igen sted i Ølene 25/4 (LTR), hvorefter der næsten dagligt frem til 16/5 blev set stork på følgende lokaliteter: Bodilsker Plantage, Dalslunde, Ibsker, Paradisbakker, Udkæret, Ølene og Østermarie. Bedømt ud fra DOF-basen blev der ikke på samme tid set mere end en stork ad gangen. Mon ikke det har været den samme fugl, der har fløjet lidt omkring?

De foregående 5 år (1999-2003): 12, 3, 0, 2 og 0.

Meddelere: TV2-Bornholm, DNE, HTM, HTØ, JCH, JGE, LOU, LTR, MBH, PCP, PJE, SSN og VKN.

KNOPSVANE: (*Cygnus olor*).

Vinter-forår: (januar - juni)

Ved vandfugletællingen blev der set 352 fugle. Største antal 58 Levka-Hasle (PCP) og 63 Hasle Havn (CAN).

De foregående tre år var tallene 78, 199 og 113.

Større rastforekomster, udover vandfugletællingen: 10/1 91 + 14/1 66 + 31/1 62 alle Hasle Sydstrand (KRA), 11/3 62 Sorthat Strand (CAN) og 26/6 72 Bro Odde (OLJ).

Månedsmaksimum udvalgte steder

Lokalitet	Januar	Februar	Marts	April	Maj	Juni
Nexø Sydstrand	15	17	6	5	3	8
Snogebæk/Salthammeren	18	28	7	-	1	0
Hasle/Sorthat	91	48	62	2	11	2

Træk. Hammeren fra 1/3-26/5 i alt 52 fugle. Største dag 17/3 35 (OLJ).

Ynglefund. 1 par hvert sted: Grisby, Svaneke Fyr, Hasle Sydstrand, Helligpeder, Spellinge Mose, Stavnsgårdsmosen, Bastemose og Snorrebakkesøen - i alt 8. To steder gik det galt, på Hasle Sydstrand tog højvandet reden midt i maj (KRA), og i Bastemose gik et kuld tabt i slutningen af maj (BGE).

De tre foregående år ynglede hhv. 9, 6 og 6 par.

Sommer-efterår:

Månedsmaksimum udvalgte steder

Lokalitet	Juli	August	September	Oktober	November	December
Nexø Sydstrand	9	10	9	11	8	13
Snogebæk/Salthammeren	0	-	7	5	-	3
Hasle/Sorthat	3	-	-	9	10	10

Største forekomster 21/11 15 Rønne Havn/Nørrekås (VKN) og 28/12 18 Bastemose (HTØ).

Træk. I alt 41 fugle, heraf Dueodde 13/9-27/10 36 fugle. 31/12 5 Galløkken (PCP).

Meddelere: ASO, CAN, CGJ, ESA, FJE, HLL, HTM, HTØ, JCH, JMJ, JLH, Jørn Otto Jensen, KEN, KKR, KRA, LOU, MTK, NÅK, OLJ, PCP, PJE, PKE, RBC, SEJ, SKN, SNI, TET og VKN.

SORT SVANE: (Cygnus atratus).

Fra 15/3 til 4/4 holdt en fugl til i Udkæret.

Meddelere: JMØ, KEN, KRA, LOU, MTK, PJE, SEJ og SPS.

PIBESVANE: (Cygnus columbianus).

Vandfugletællingen gav 12 fugle Helligpeder-Teglkås (JMJ).

Månedsfordeling, alle observationer – dobbeltregistreringer forsøgt undgået

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
2002	0	0	0	33	0	0	0	0	0	49	3	0
2003	0	0	7	0	0	0	0	0	0	18	0	0
2004	22	0	124	3	0	0	0	0	0	80	0	0

I alt 229 fugle. Største forekomster (30 eller flere): 15/3 42 Rispebjerg (LOU), 27/3 39 Hammeren (OLJ), 31/3 31 Hammeren (OLJ), 4/4 33 Dueodde (Karsten Poulsen) og 9/10 33 Dueodde (SEJ).

Pibesvane på Bornholm 1991 - 2004

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Forår	55	206	3	72	11	32	763	79	53	31	178	33	7	149
Efterår	80	77	191	246	252	47	93	223	5	53	215	52	18	80

Meddelere: Karsten Poulsen, JCH, JGE, JMJ, LOU, OLJ, PKE, SEJ og TET.

PIBE/SANGSVANE: (Cygnus columbianus/cygnus).

9/10 100 Hammeren (TET) og 27/11 4 Rønne (TET).

SANGSVANE: (Cygnus cygnus).

Månedsfordeling, alle observationer – dobbeltregistreringer forsøgt undgået

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
2002	24	28	343	42	0	1	0	0	0	233	11	36
2003	17	9	296	77	1	0	0	1	1	83	17	106
2004	59	0	70	127	0	0	1	0	0	195	21	24

Vinter-forår: (januar-maj)

Træk. 1/1-3/4, i alt 178 fugle. Største forekomster: 17/3 27 Hammeren (OLJ), 3/4 40 Ølene (FJE) og 85 Årsdale (ASO).

Rast. Største forekomst: 2/1 26 Rønne Havn-Nørrekås (CGJ).

Sommer: (juni-august)

15/7 1 Rønne Havn (JLY).

Efterår-vinter: (september-december)

Træk. I alt 140 fugle. Første fugle som samtidig er største forekomst 9/10 81 Årsdale (ASO). Sidste 23/11 4 Knudsker (BNI).

Rast. Største: 19/10 28 Myregårds Myr - engsø dannet pga. flere dage med enorme nedbørsmængder - (LOU), 31/10 13 Myregårds Myr (HTM) og 2/12 12 Pyritsøen (CAN).

Meddelere: ASO, CAN, CGJ, ESB, FJE, HTM, HTØ, JLY, JRH, KRA, LOU, JMJ, MTK, NÅK, OLJ, PCP, SEJ, SNI, TET og VKN.

Totaltal

	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Vinter (jan. - feb.)	2	44	7	52	26	59
Forår (marts - maj)	459	458	211	385	374	197
Sommer (juni - aug.)	1	1	6	1	1	1
Efterår (sept. - dec.)	86	190	457	280	207	240
Total	548	693	681	718	608	497

SÆDGÅS: (Anser fabilis).

Ligesom sidste år et ret lavt antal fugle i forhold til de foregående år.

Månedsfordeling, alle observationer – dobbeltregistreringer forsøgt undgået

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
2002	18	1	63	8	0	0	0	0	1050	306	40	0
2003	0	0	1	0	0	0	0	0	8	4	14	0
2004	0	0	0	0	3	0	0	0	0	42	0	0

Vinter:

Ingen iagttagelser

Forår:

26/5 3 Hammerodde (TET).

Efterår:

Træk. Der er ikke meldt trækkende fugle til DOF-basen i år.

Dato for første iagttagelse af efterårstræk

1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
30/9	21/9	19/9	21/9	29/8	21/9	22/9	-

Rast. 4/10 16 Østermarie (BGE), 5/10 5 Årsdale (ASO), 20/10 10 Snogebæk (HTM) og 27/10 11 Myregårds Myr (TET).

Efterårs-totaltal (sept.-nov.)

1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
504	230	297	194	687	1396	27	42

Meddelere: BGE, ASO, HTM og TET.

TUNDRASÆDGÅS: (Anser f. rossicus).

Racen blev første gang observeret på Bornholm i 1996.

Månedsfordeling, alle observationer – dobbeltregistreringer forsøgt undgået

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
2002	5	0	0	0	0	0	0	0	2	118	0	0
2003	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0
2004	0	0	0	0	0	0	0	0	0	33	0	0

Vinter-forår:

Ingen iagttagelser.

Efterår:

Træk: Ingen iagttagelser

Rast: 5/10 4 Udkæret (LOU), 11/10 Udkæret 8 (SPS) og 19/10 21 Myregårds Myr (LOU).

Totaltal

1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
2	0	11	22	49	121	125	3	33

KORTNÆBBET GÅS: (Anser brachyrhynchus).

5/4 2 Udkæret (LOU, PJE). De foregående to år ingen observationer. Fra 1992 til dato i alt 27 fugle, hvoraf de ti blev set i 2001.

BLISGÅS: (Anser albifrons).

Månedsfordeling, alle observationer – dobbeltregistreringer forsøgt undgået

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
2002	2	0	9	5	7	0	0	0	421	840	104	0
2003	0	0	16	0	1	0	0	0	20	560	7	0
2004	143	0	3	9	0	0	0	0	636	18526	104	12

Vinter og forår: (januar-maj)

Træk. 2/1 70 Møllenakke (MTK), 13/1 18 Habbedam (BST).

Rast. 25/1 55 Nexø Havn-Søby under vandfugletællingen (HTM) samt 30/3-4/4 3 Udkæret (LOU, SEJ, JMØ).

Skarver på Hammerknuden (CAN)

Hvid stork på Bornholm 2004 (PCP)

Efterår:

Ovenpå de to foregående års rigtig sløje tal, kom der mange fugle igen i år. De registrerede antal er minimumstal, specielt intenst var det lige i starten af oktober: ”Absolut minimumstal. Den ene flok efter den anden. Intensiteten blev større, da det omkring midnat begyndte at småregne” 1/10 (LOU). ”...blev set indenfor tre kvarter, inkl. en times pause imellem, så der må have været et enormt træk i dag” 4/10 (VKN).

Træk. Første 3/9 632 Dueodde (ESA). Det store træk kom i begyndelsen af oktober, hvor der fra 1/10 til og med 9/10 blev set omkring 18.000 fugle. I samme periode blev der tilsvarende på Ertholmene observeret omkring 15.000 fugle. Største antal: 2/10 2900 Dueodde (PCP), 4/10 1706 Saltuna (BGE), 4/10 1760 Udkæret (VKN) og 9/10 1500 Bromme (JGE).

Rast. 5/10 115 Udkæret (LOU), 6/10 100 syd for Vallensgårds Mose (ABO, CAN), 14/10 75 Udkæret (PCP) og 20/10 45 Strandmarken (LOU).

Totaltal

	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Vinter	10	5	0	2	0	143
Forår	793	15	377	21	17	12
Sommer	0	0	0	0	0	0
Efterår	3854	23.835	93.185	1365	587	19.278
Total	4.657	23.855	93.562	1.388	606	19.433

Meddelere: Andreas B. Kristensen, Andreas Petersen, ASO, BST, CAN, ESA, HTM, JCH, JGE, JMØ, KRA, LOU, MBH, MKH, MTK, NÅK, PCP, RBC, SEJ, SPS, TET og VKN.

DVÆRGGÅS: (Anser erythropus).

7/10 rastede 1 juv. ved Saltuna (BGE). Forrige observation af dværggås fra Bornholm var i 1995. Arten har ikke figureret på SU-listen siden 1996.

GRÅGÅS: (Anser anser).

Træk, månedsliste

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
2002	0	6	45	4	51	0	77	300	296	125	0	0
2003	0	0	22	7	11	0	17	0	182	82	0	0
2004	0	0	0	1	0	0	0	810	45	11	0	0

Månedsmaksimum for rastende/fouragerende/ynglende

Lokalitet	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
Bastemose	12	0	10	20	9	5	0	0	150	0	0	3
Hammeren	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Hundsemyre	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Svinemose	0	0	0	22	16	0	0	0	0	0	0	0
Udkæret	0	57	81	12	71	128	278	455	455	300	7	0
Vallensgårds Mose	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0
Ølene	0	0	38	50	32	37	210	810	320	0	0	0
Nexø Sydstrand	0	118	8	2	0	0	0	0	0	0	3	63
Øvrige, tilsammen	0	10	13	0	1	8	1	450	0	0	0	0
Total, 2004	12	185	150	106	132	178	489	1715	925	300	10	66
Total, 2003	60	62	164	53	177	35	606	909	716	395	1	37
Total, 2002	9	153	258	93	128	26	403	460	360	372	0	2

Tabellen skal læses med lidt forsigtighed: Fuglene flytter rundt mellem lokaliteterne, og de samme fugle indgår dermed i et vist omfang flere steder. Gælder nok især for Udkæret og Ølene.

Vinter:

Vandfugletællingen gav ingen fugle.

Første noterede fugl i 2004 blev 27/1 12 Bastemose (NÅK).

Træk. Ingen observationer.

Rast. Største forekomster: 21/2 57 Udkæret (LOU) og 28/2 118 Nexø Sydstrand (HTØ).

Forår: (marts-juni)

Træk. Eneste registrerede 9/4 1 Hammeren (RBC).

Rast. 15/3 81 Udkæret (KRA), 10/4 50 Ølene (TET) og 30/6 128 Udkæret (PJE).

Sommer: (juli-august)

Træk. Eneste iagttagelse: 27/8 810 Ølene (MTK).

Rast. 21/7 278 Udkæret (LOU), 30/7 210 Ølene (MBH), 13/8 455 Udkæret (LOU) og 16/8 450 Vestermarie (PJE).

Lokaliteter med ynglende par

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Bastemose	2	2	2	2	3 - 4	2	3	1
Gammelose								1
Hundsemyr	1	0	2	2				
Knarremose	1							
Nexø Sydstrand	1							
Spellinge Mose								1
Svinemose	0	0	1	1	1-3	4	1	3
Udkæret							2	1
Vallensgårds mose	0	0	2	1				
Ølene	3	2	3	5	7	2	4	4
Total	8	5	10	11	11 - 14	8	8	11

Efterår-vinter: (september-december)

Træk. 7/9 15 Rønne (TET) og 24/9 11 Dueodde (HLL, SSN).

Rast. 6/9 455 Udkæret (LOU), 19/9 300 Ølene (SEJ), 4/10 300 Udkæret (VKN) og årets sidste observation af denne art 18/12 63 Nexø Sydstrand (NÅK).

Meddelere: Asger L. Møldrup, Andreas Petersen, BST, CAN, CGJ, David B. Collinge, FJE, HLL, HTM, HTØ, JCH, JGE, JLY, JMØ, KEN, KRA, LOU, MBH, MJJ, MTK, NÅK, OLJ, PCP, PJE, PKE, RBC, SEJ, SNI, SPS, SSN, TET og VKN.

CANADAGÅS: (*Branta canadensis*).

Månedsfordeling, alle observationer – dobbeltregistreringer forsøgt undgået

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
2002	11	262	266	15	9	0	0	1	2	8	262	200
2003	263	190	370	15	17	6	1	12	6	3	31	268
2004	623	170	408	12	7	0	0	6	19	5	479	1287

Vinter-forår:

Som vanligt er det omkring Nexø, det store antal rastende fugle findes: 9/1 191 Nexø Sydstrand (NÅK), 19/2 52 Ferskesø (NÅK) og 29/3 350 Nexø Sydstrand (NÅK). Øvrige lokaliteter: 22/3 3 Bastemose (HTØ), 30/3 2 Udkæret (LOU) og 10/4 9 trækkende Hammerodde (RBC).

Sommer: (juni-september)

2/8-17/8 1-2 rastende i Udkæret (LOU) og 1/9 18 samme sted (KEN).

Efterår-vinter: (oktober-december)

Træk. 17/11 25 Galløkken (PCP), 19/11 35 Vysteby (KKR) og 3/12 Nexø Vang (JGE).

Rast. 18/11 200 Nexø Sydstrand (NÅK), 23/11 23 Knudsker (SNI), 3/12 300 + 6/12 350 Nexø Sydstrand (JGE).

Totalt (defineret som største forekomst i januar-marts, plus alle fugle i april-oktober, plus største forekomst i november-december)

1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
570	319	550	514	579	582	563	628	749

Meddelere: ASO, CGJ, HTM, HTØ, JGE, Kristoffer Eliassen, KEN, KKR, KRA, LOU, MTK, NÅK, PCP, PJE, PKE, RBC, SNI og TET.

BRAMGÅS: (*Branta leucopsis*).

Månedsfordeling, alle observationer – dobbeltregistreringer forsøgt undgået

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
2002	11	10	54	77	1519	6	0	0	2329	415	3	0
2003	49	2	123	1077	0	0	0	1	1	20734	0	11
2004	0	0	10	66	373	0	0	8	42	14664	32	4

Vinter:

Ingen iagttagelser.

Forår:

Træk. 5/4 60 Pyritsøen (JMJ) og 10/5 366 Hammeren (OLJ).

Sommer:

Eneste iagttagelse 10/8 40 Hasle Sydstrand (KRA).

Ynglefugle: Ingen rapporteret i 2004. Tidligere: 1 par i 2002, 2 par i 1997 og 1 par i 1996.

Efterår-vinter:

Træk. Første træk: 30/9 42 Dueodde (TET).

Alene den 9/10 blev der set 13.835 fugle, største antal: 1035 Nexø Sydstrand (SEJ), 1600 + 9500 Åkirkeby (CAN, HTM).

Sidste trækkende 19/11 27 Habbendam (BST).

Rast. Største forekomster: 19/10 32 Myrgårds Myr (LOU) og 19/10 68 Sose (LOU).

Totaltal

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Største antal, jan.-marts	55	129	2	0	0	58	54	69	7
Alle april-maj	271	25.422	4.563	3.183	554	423	1.596	1.077	439
Alle juni-august	2	6	36	2	4	5	6	1	40
Alle sept.-dec.	2.051	16.432	503	53.131	884	1.131	2.747	20.746	14.742
Total	2.379	41.989	5.104	56.316	1.442	1.617	4.403	21.893	15.228

Meddelere: Andreas B. Kristensen, ASO, BST, CAN, HTM, JGE, JMØ, KEN, KRA, LOU, JMJ, MTK, NÅK, OLJ, PCP, PJE, RBC, SEJ, SEJ, SNI, SPS og TET.

MØRKBUGET KNORTEGÅS: (*Branta bernicla bernicla*).

Månedsfordeling, alle observationer – dobbeltregistreringer forsøgt undgået

	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
2002	0	0	0	0	1	0	0	0	1273	1051	0	0
2003	0	0	0	0	0	0	0	0	31	6959	0	0
2004	0	0	0	0	1	0	0	0	50	716	3	0

Vinter-forår-sommer:

26/5 1 trk. Hammerodde (TET) eneste iagttagelse. I 2002 blev der ligeledes set en enkelt fugl i maj.

Efterår:

Træk. Første iagttagelse: 24/9 27 Dueodde (HLL). Største forekomster: 9/10 185 Årsdale (ASO) og 10/10 345 Dueodde (TET).

Rast. Kun ganske få fugle spredt over hele øen.

Totaltal

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Vinter: jan.-feb.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Forår: april-maj	0	192	0	1	4	33	1	0	1
Sommer: juni-august	0	3	0	0	0	72	0	0	0
Efterår: sept.-dec.	2.666	9.585	14	31.898	50	440	2.324	6.990	769
Total	2.666	9.780	14	31.899	54	545	2.325	6.990	770

Meddelere: Andreas B. Kristensen, ASO, CAN, HLL, KRA, MBH, MTK, PCP, SEJ, SSN og TET.

RØDHALSET GÅS: (*Branta ruficollis*).

Anden iagttagelse på Bornholm: 24/1 1 Tejn Havn og samme dag 1 Stammershalle (begge JLH)!

Desværre kun en observatør på disse spændende iagttagelser.

Arten udgik af SU-listen 1998.

Første iagttagelse på Bornholm var i 2000. Måske blev den endda allerede set i 1990.

NILGÅS: (*Alopochen aegyptiacus*).

Anden iagttagelse på Bornholm, formentlig samme eksemplar: 9/4 1 Udkæret (VKN), 10/4 1 Strandmarken (JRH, SEJ) og 10/4 1 Dueodde (JRH m.fl.).

Første gang arten blev iagttaget på Bornholm, var i 2002.

GRAVAND: (Tadorna tadorna).

Max-tal fra Nexø Sydstrand:

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUNI	JULI	AUG
3	84	162	250	146	84	41	16

Vinter: (januar-februar):

I januar 3-4 forskellige fugle, heraf 14/1 3 Nexø Sydstrand (NÅK).
I februar kommer der flere til, bl.a. 27/2 84 Nexø Sydstrand (PKE) og 27/2 220 på kyststrækningen mellem Melsted og Snogebæk (PKE). På vestkysten ses 22/2 21 på Hasle Sydstrand (KRA) og 27/3 23 i Udkæret (PJE).

Forår: (marts-maj):

På Nexø Sydstrand var der foråret igennem en hel del, hvor 11/4 250 (SEJ) blev det største antal.
Også andre lokaliteter kunne være med; 21/5 21 Salthammer (SEJ), 6/4 26 Udkæret (SEJ) og 27/3 14 Hasle Sydstrand (KRA).
Første kuld unger sås 19/5 9 Kongens Mark (ESA).

Sommer: (juni-august):

Ynglesæsonen fortsatte med 3/6 9 pulli Udkæret (VKN), 11/6 71 pulli Nexø Sydstrand (NÅK) og 11/6 6 pulli Salthammer (TET) som største observerede antal fra de tre lokaliteter.

Efterår/vinter: (september-december):

De fleste fugle trækker væk, men der bliver en lille bestand tilbage. Størst var 27/9 5 Nexø Sydstrand (NÅK) og kun en enkelt fugl i december på Nexø Sydstrand (NÅK, MBH, PJE, KRA).

PIBEAND: (Anas penelope).

Månedsfordeling, gengangere forsøgt sorteret fra.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
10	11	158	685	114	6	18	54	8424	5174	315	208

Vinter:

Året startede lidt småt med 4/2 7 Nexø Sydstrand (KEN).

Forår:

I marts kom der lidt flere til, 16/3 42 Nexø Sydstrand (PJE) og 16/3 57 Salthammer (PJE). Næste større observation blev 1/4 65 Nexø Sydstrand (NÅK), og resten af foråret toppede med 8/4 86 samme sted (SEJ).

Sommer:

I løbet af sommeren opholdt der sig på Nexø Sydstrand en fast bestand på 16-18 stykker (NÅK).

Efterår-vinter:

September prægedes af trækfugle med 17/9 1538, 24/9 1945 og 26/9 2075 alle Dueodde (HLL, SSN) som de største tal. Trækket fortsatte lidt hen i oktober med 2/10 1500 Dueodde (PCP, SPS, PJE) men aftog derefter med 4/10 473 (TET) og 12/10 190 fra samme lokalitet (SEJ) som toppunkter.

Årets sidste tre måneder domineredes derimod af rastende fugle med 19/10 280 Myrgårds Myr (LOU), 27/10 130 Udkæret (EBI) og 15/12 130 Nexø Sydstrand (NÅK).

AMERIKANSK PIPEAND: (*Anas americana*).

I april dukkede der pludselig en amerikansk pibeand op iblandt de rastende pibeænder på Nexø Sydstrand. Den blev først set 9/4 af LOU, der fik taget både digitale fotos og professionelle videobilleder af fuglen. Den blev efterfølgende set af flere (SEJ, KRA, HTØ, MST, ESB, HTM, OLJ, JRH, RBC, LBG, CAN, MTK), før den 16/4 blev set sidste gang.

ARTEN ER SU-ART.

Godkendes fundet, bliver det Bornholms første. Indtil 1998 findes otte godkendte danske fund. Seneste danske fund udgøres af 8/4 2004 en mulig fra Vår Holm i Nordjylland og en sikker 1-22/10 2003 i Roskilde Vig.

KNARAND: (*Anas strepera*).

Månedsfordeling, gengangere forsøgt sorteret fra.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
16	6	19	316	98	43	28	20	33	22	19	14

Vinter:

I starten af året var der kun ganske få fugle, 15/1 5 Nexø Sydstrand (NÅK) som den største samlede observation.

Forår:

I løbet af april begyndte der dog at ske meget mere med 6/4 44 og 8/4 54 Nexø Sydstrand (ASO, AMØ, SEJ) som de største tal – og det var store tal! Det var primært på Nexø Sydstrand, fuglene holdt til med få undtagelser som 5/4 2 Salthammer (OLJ), 6/4 2 Udkæret (SEJ), 24/4 8 Pyritsøen (VKN, SKN, LCL) og 27/4 6 Sorthat Strand (CAN) – det var en rigtig god måned for arten. Første kuld unger blev iagttaget 25/5 3 ved Nexø Sydstrand (NÅK).

Bramgås på Hammeren (CAN)

Amerikansk pibeand fra Nexø Sydstrand (LOU)

Sommer:

Andet kuld unger blev set 1/7 4 pulli Nexø Sydstrand (NÅK). De to seneste år har der ellers ikke været mere end et par fra lokaliteten.

Efterår-vinter:

Efteråret bød ikke på de store tal. På Nexø Sydstrand er der en lille fast bestand vinteren igennem, som i år var på 5-9 fugle (NÅK).

Af trækfugle er der kun set 26/9 4 Dueodde (SSN).

Totalt 36 vinter, 524 forår/sommer og 74 efterår mod 10, 112 og 66 samt 2, 120 og 30 fra samme perioder de to seneste år.

KRIKAND: (Anas crecca).

Månedsfordeling, gengangere forsøgt sorteret fra.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
196	67	127	187	255	25	53	135	849	278	93	133

Vinter:

Af overvintrende fugle var det primært på Nexø Sydstrand, de fandtes i større tal, 1/1 87 (NÅK). På Salthammer var der 28/1 56 (JRH).

Forår:

Også i foråret var det Nexø Sydstrand, der talte flest fugle, 29/3 89 (NÅK) og 11/4 72 (SEJ).

I Udkæret er der 30/3 35 og 5/4 62 (begge LOU).

Af trækkende fugle var der kun en enkelt observation: 30/3 3 Hammeren (OLJ)! Det er helt uhørt. Det er seks år siden, der er talt under hundrede fra lokaliteten, og et encifret træktal er ikke forekommet i nyere tid.

Sommer:

I sommermånederne er der i reglen en nogenlunde fast bestand af fugle på Nexø Sydstrand på 30-40 stk., f.eks. 9/8 41 (NÅK), og i Udkæret er der en tilsvarende bestand på 40-65 stk., f.eks. 25/8 64 (LOU).

Efterår/vinter:

Efterårstrækket gav 371 fugle, flest observeret fra Dueodde (TET, HLL, SEJ, SSN, EJE) med største antal 17/9 382 (HLL) og en enkelt observation fra Hammerodde 11/10 22 (TET, OLJ).

Største antal rastende fugle blev 18/12 131 på Nexø Sydstrand (NÅK), mens Udkæret kunne byde på 22/10 24 fugle (VKN).

GRÅAND: (*Anas platyrhynchos*).

Månedsmaks på Nexø Sydstrand.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1800	869	881	368	76	108	179	198	388	766	885	1270

Vinter:

Årets vandfugletælling gav 8285 fugle. Lidt under foregående års tal.

Største enkeltforekomst findes på Nexø Sydstrand med 1/1 1800 fugle (ASO) fulgt af Rønne Havn 18/1 1653 (PKE).

Forår:

Sidste større samlede forekomst er 13/4 179 Nexø Sydstrand (NÅK).

Første kuld ællinger sås 22/4 10 pulli Byåen i Rønne (SNI, BNI).

Sommer:

Sidste kuld ællinger var 14/7 6 pulli Nexø Sydstrand (NÅK).

Fuglene begyndte at samle sig i større antal igen 11/6 108 Nexø Sydstrand (NÅK), 13/8 530 Udkæret (LOU) og 23/8 145 Ølene (LOU).

Efterår-vinter:

Fra Dueodde observeredes i alt 713 fugle (HLL, TET, SSN, EJE, PCP, OLJ).

Største samlede tal af rastende fugle er 27/12 1270 Nexø Sydstrand (NÅK). Fra andre lokaliteter var der 6/9 210 Udkæret (LOU), 17/11 80 Bastemose (PCP), 18/12 346 Hasle Sydstrand (KRA), 5/10 115 Pyritsø (LOU), 12/10 128 Ferskesø (NÅK) og 21/11 300 Rønne Havn-Nørrekås (VKN).

SPIDSAND: (*Anas acuta*).

Månedsfordeling, gengangere forsøgt sorteret fra.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	0	16	29	1	0	2	478	84	2	0

Forår:

De først fugle observeredes 3/4 2 Udkæret (JMØ). Ølene kunne 9/4 byde på 2 (VKN, SKN) og 9/4 var der 12 rastende fugle på Nexø Sydstrand (LOU). Endelig kan nævnes at der 2/5 var 26 trækkende fugle på Hammeren (SSN), hvilket i modsætning til så mange andre arter ikke var specielt få.

Sommer:

På Nexø Sydstrand ses 3/6 en enkelt fugl (NÅK), og vi skal hen til 11/8, før der igen ses to stk. i Udkæret (LOU).

Efterår-vinter:

Et helt pænt træk på Dueodde kunne i alt byde på 533 fugle (HLL, SSN, TET, EJE) og på Hammeren 22/9 10 (SSN). Årets sidste fugle ses 3/11 2 Udkæret (VKN).

ATLINGAND: (Anas querquedula).

Månedsfordeling, gengangere forsøgt sorteret fra.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	2	10	13	2	0	4	2	0	0	0

Forår:

Første par observeredes 30/3 i Udkæret af LOU. Øvrige lokaliteter der kunne byde på fugle var 20/4 2 Salthammer (JRH), 24/4 2 Pyritsøen (VKN, SKN, LCL), 25/4 1 Spellingemose (JCH), 2/5 3 Sorthat Strand (CAN, ABO, SSN) og 25/5 7 Nexø Sydstrand (NÅK) – generelt ret få i april.

Sommer:

Eneste sommerlokalitet, hvor der er meldt fugle fra er Udkæret, 2/6 2 (VKN), 2/8 2 (LOU) og 17/8 4 (LOU).

Efterår-vinter:

Bare en enkelt observation: 6/9 2 Udkæret (LOU).
Sammenlagt blot 33 mod 66, 66 og 54 fra perioden 2001-03.

SKEAND: (Anas clypeata)

Månedsfordeling, gengangere forsøgt sorteret fra.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	3	19	291	11	3	22	160	39	3	2

Forår:

Årets første observation var 16/3 2 Nexø Sydstrand (NÅK). Største antal blev 16/4 8 Nexø Sydstrand (NÅK). Af andre lokaliteter kan nævnes Udkæret 16/4 3, Rolfshøj sydlige grusgrav 16/4 2 (OLJ), Snorrebakkesøen 19/4 4 (SNI, BNI), Ølene 2/5 2 (HTM), 2/5 8 Sorthat Strand (SSN), 8/5 2 Salthammer (ASO, AMØ), 11/5 2 Pyritsøen (CAN) og 21/5 1 Snogebæk Havn (Andreas Petersen).

Af trækfugle er noteret hele 257 med største notering 2/5 **214** Hammeren (SSN)! Det er det største antal i mange år.

Sommer:

Største antal er 13/8 8 Udkæret (LOU) og 3/6 7 Nexø Sydstrand (NÅK).

Efterår-vinter:

Trækket gav 169 fugle observeret fra Dueodde (HLL, SSN, TET) med største antal på én dag 26/9 131 (SSN). Største antal rastende fugle var 14/10 17 Udkæret (PCP). Nexø Sydstrand havde 27/9 3 (NÅK) og Ølene 16/10 3 fugle (RBC, LBG).

TAFFELAND: (Aythya ferina).

1.halvår:

I vintermånederne ses klart flest i Pyritsøen og fra Rønne Havn. Maxtallene blev i 2004 hhv. 15/1 23 og 18/1 20 (TET, EJE, PKE), mens vandfugletællingen gav sammenlagt 24 (kun tre af disse var uden for de to omtalte lokaliteter).

Trods køligt vejr omkring månedsskiftet februar/marts dukkede der taffelænder op rundt omkring på dette tidspunkt illustreret af 3/3 4 Udkæret (LOU). I foråret kunne arten ses i Bastemosen, Snorrebakkesøen, Ølene og på Nexø Sydstrand ud over de allerede nævnte lokaliteter. Kun Udkæret havde tilsyneladende oversomrende fugle.

2. halvår:

Efteråret bød på sporadiske iagttagelser.

Via Dueodde trak 18-20/9 22, mens de største rasttal blev 28/10 3 Pyritsøen og 8/11 11 Snorrebakkesøen (HLL, SEJ, CAN, BNI, SNI).

Fra december kan nævnes 12/12 13 Snorrebakkesøen – halvårets største flok (BNI, SNI).

TROLDAND: (Aythya fuligula).

Månedsfordeling, de mange gengangere frasorteret

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
3709	303	233	287	93	12	18	1	241	1128	474	1136

MAX-TAL	JAN	FEB	MAR		OKT	NOV	DEC
Rønne Havn	1234	200	535		300	600	35
Pyritsøen	1100	90	-		-	-	1100
Nexø Havn	950	539	223		440	-	150

Specielt i andet halvår få fugle.

Vinter:

Vandfugletællerne noterede 2635 troldænder mod 1577 sidste år.

Der var en enkelt trecifret forekomst ud over de i tabellen nævnte: 27/2 180 Snogebæk (PKE).

Forår-sommer:

Fra til 8/3 endnu 535 Rønne Havn (JET, TET) men med varmen midt i måneden forsvandt langt størstedelen nærmest fra dag til dag fra kystlokaliteterne. Nævnes skal dog 16/4 184 fra grusgravene øst for Rønne (OLJ) – sidste trecifrede notering i 5½ måned. Småflokke lod sig dog se i foråret og

forsommeren i Almindings moser så som 24/4 14 Bastemose (LOU). Enkelte par ynglede vel også her. Eneste sikre var imidlertid 27/7 to hunner med 4 + 2 ællinger i Bakkehus grusgrav og en med 6 ællinger i Rolfshøj nordlige grusgrav. SEJ dækkede lokaliteterne, og det var fint at få disse par med i rapporten. Arten har en lille men stabil bestand i området. Endelig rummede Udkæret nogle få oversomrende troldænder.

Efterår-vinter:

Navnlig årets to sidste måneder var fattige på disse dykænder.

Træk.

Dueodde 17/9-15/10 blot 76 (HLL, SEJ, SSN, ASO, AMØ) – en fjerdedel af hvad der burde være.

De store flokke på over hundrede fugle indfinder sig gerne omkring månedsskiftet

september/oktober. 30/9 175 Kaolinersøen (BNI, SNI) var derfor planmæssigt.

Halvårets noteringer toppede dog først i starten af december med bl.a. 1100 Pyritsøen (CAN) men herefter forsvandt fuglene tilsyneladende igen. Siden blev 27/12 21 Ferskesø nemlig flest (NÅK).

BJERGAND: (Aythya marila).

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
8	20	11	8	65	0	0	0	0	6	3	0

Et utroligt lavt antal – blot 15% af de tre sidste års gennemsnit. Særlig i efteråret manglede rigtig mange.

1. halvår:

Alle flertalsobs nævnes (!): 18/1-22/3 3 Rønne Havn, 25/1-27/2 1-2 Nexø Havn, 6-17/2 11-16 Pyritsøen og 19/3-10/4 5-6 Salthammer Odde (9 indsendere).

Fra Hammerodde 29/4 2 + 2/5 63 trk. (SSN) mens periodens sidste blev et regulært indlandsobs: 9/5 et par i en lille dam på Kodalsvej i Ibsker (MTK).

2. halvår:

Aldrig er så få blevet indsendt fra efteråret. For at sætte tallene i relief kan det nævnes, at der de sidste tyve år på intet tidspunkt har været set under hundrede på denne årstid.

1/10 2 Dueodde, 11/10 4 trk. Hammeren og 21-27/11 1-3 Rønne Havn (TET, OLJ, VKN, HTM).

Totalt 121 mod 970, 970 og 415 fra perioden 01-03.

EDERFUGL: (Somateria mollissima).

Et sikkert forårstegn i form af de lange bølgende bånd af trækkende ederfugle udeblev stort set i år.

Vinter:

Efter vi sidste år oplevede over hundrede, kom vi ned på jorden igen med i alt 14 fra fire forskellige steder i 2004.

Forår-sommer:

Træk. Meget fåtallig affære. Det startede sådan set fint og tidligt men stoppede hurtigt igen. Hammeren 1/3-29/4: Mar. 462, apr. 1025, maj 0 (TET, OLJ, RBC, LBG, SEJ, SSN). Det var knapt 10 % af hvad der kunne forventes af et middelår. 10/4 840 eneste nævneværdige dagstotal. Rasttallene var mere normale. Her kan 7/4 73 Hammeren og 18/4 106 Svaneke Fyr til Grisby omtales (SEJ, MTK).

Yngel.

Første ællinger iagttaget 16/5 ved Hasle Sydstrand (KRA). Der er kun indkommet oplysninger om enkelte lokale ynglepar, men de flere hundrede par ovre på Ertholmene gav igen anledning til en del ungfugle langs de bornholmske kyster. I år dog kun små tal med højest tyve eks. fra Hammeren, Hasle Sydstrand og Nexø Sydstrand.

Efterår-vinter:

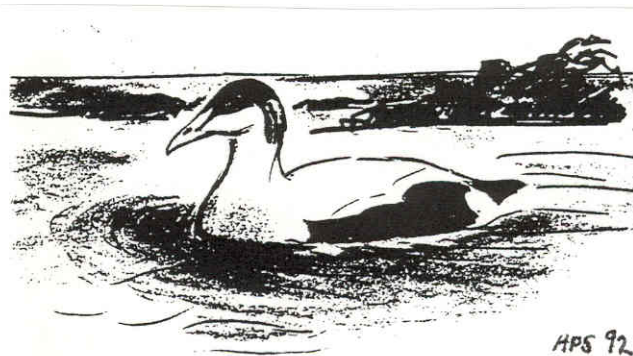
Trækket blev moderat stort og varede ret længe.

Dueodde 7/9-27/10 i alt 1390 (HLL, SEJ, TET, SSN, OLJ).

Rast.

Det var igen vanskeligt at finde flokke på over ti individer. 1/10 31 Årdsdale (ASO, AMØ) var dog en undtagelse og blev klart flest.

I december blot 5/12 3 Listed og 15/12 3 Nexø Sydstrand (SEJ, NÅK).

HAVLIT: (Clangula hyemalis).

Månedsfordeling

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
108	25	46	9	5	0	0	0	0	17	16	15

Endnu en andeart med et ekstremt fåtalligt forårstræk.

Vinter-forår:

Årets to første måneder bød nu heller ikke på ret mange. Vandfugletællerne måtte nøjes med 71 eks. hvoraf de 24 lå ud for Helligdommen (JLH m.fl.) – det blev årets største notering. Vinterens næststørste registreringer blev 1/1 15 Nexø og 20/2 17 Gudhjem (ASO, AMØ, PKE).

Træk.

Hammeren 1/3-1/5: mar. 34, apr. 6, maj 2 (TET, OLJ, SEJ, RBC, LBG, SSN). Til sammenligning næsten 9000 i april sidste år og gennemsnitligt 3200 fra samme måned de fire seneste år! På intet tidspunkt har vi ligget under 500 i årets fjerde måned de sidste ti år.

Rasttallene nåede tilsvarende blot op på 13 for hele foråret!
Sidste blev 8/5 1♀ Salthammer (ASO, AMØ), og selv ikke traditionen med enkelte sommeriagttagelser blev fulgt.

Efterår-vinter:

Selv om der var dobbelt så mange som sidste år, var det stadig en tynd kop te. Via Hammerodde trak 23, hvortil hører halvårets første 11/10 (TET, OLJ, PCP), og herudover kan nævnes 12/10 5 Årdsdale og 11/12 8 Bro Odde (ASO, AMØ, MBH).

SORTAND: (*Melanitta nigra*).

Man kunne med rette frygte, at det ville blive en meget ringe sæson for denne art, som jo især ses på træk.

Vinter:

25/1 1 Hammeren (PKE) blev eneste, om end 1/3 ♀ samme sted (TET) også må betegnes som tilhørende denne periode.

Forår:

Trækket var bestemt i den lave ende med under tusind fugle. Det stod dog knapt så slemt til som for de to foregående arters vedkommende.

Hammeren 24/3-10/5: mar. 95, apr. 295, maj 21 (OLJ, SEJ, RBC, LBG, ASO, AMØ, SSN).

Et enkelt fund af rastende var 7/4 4 Hammeren (SEJ).

Sommer:

30/5 7 Helligdommen og 8/8 3 Snogebæk (David B. Collinge, OLJ) var alt hvad det kunne blive til.

Efterår:

Mellem 12/9 og 15/10 bød Dueodde på 1188 sortænder (1/10 960) og Hammeren på 11/10 181 (ni indsendere). I fjor i alt lige godt tusind i samme tidsrum.

Blandt de meget få stationære kan nævnes 1/10 2 Årdsdale og årets sidste allerede 27/10 2 Hammeren (ASO, AMØ, KEN).

FLØJLSAND: (*Melanitta fusca*).

Alt andet end et rigtig lavt antal ville undre, når man sammenligner med de andre ænders sæson – og her var overhovedet intet at undre sig over!

Kun 15 iagttagelser af 32 fugle. Så kan vi vist ikke komme lavere ned. Kun otte mennesker så fløjsænder fra Bornholm i 2004.

To vinterfund udgjordes af 25/1 1 Sommerodde og 15+16/2 ♂ Svaneke (begge MTK).

Via Hammerodde trak utrolig nok kun 1/3 2, 14/4 2 og 30/4 2 (TET, OLJ, SSN). Der var dog samtidig fire-fem rastende 27/3-9/4 samme sted (OLJ, SEJ), hvilket faktisk ikke er helt ringe. Fra 14/9 og mindre end ti dage frem sølle 16 fra Dueodde foruden 1/10 2 Årsdale og 11/10 1 Hammerodde (HLL, SEJ, SSN, ASO, AMØ, TET, OLJ).

HVINAND: (*Bucephala clangula*).

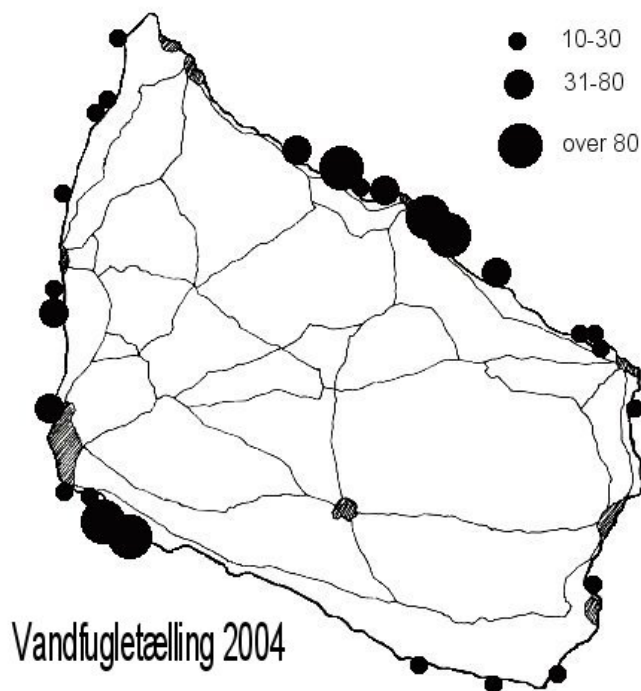
Månedsfordeling, gengangere søgt frasorteret

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1309	159	71	8	1	0	1	8	44	20	17	107

Selv om de fleste måneder lå i den lave ende, glæder det mig at kunne meddele, at der ingen decideret dårlige var – derimod to rigtig gode i form af januar og september.

Vinter:

Fem-sjattedele af årets hvinænder stammer fra denne årstid. Dette til trods for meget få fugle i slutningen af 2003. Hele 1161 blev optalt under vandfugletællingen i weekenden 24/25 januar mod 587-981 de tre foregående år. Her blot de tre største flokke: **217** Arnager-Vellenså, 119 Helligdommen-Stevelen og 82 Kobbeå-Saltuna (Jørn Otto Jensen, JLH, LOU m.fl.). Førstnævnte strækning har flere år været den mest givtige. Fra årets første uger kan i øvrigt nævnes 1/1 55 Bro Odde og 8/1 45 Sorthat Odde (ASO, AMØ, CAN).

Forår:

Antallet var som forventet.

Det var tydeligt, at det ret kølige februarvejr fortsatte til midt i marts. Efter 20/3 forsvandt fuglene næsten fra dag til dag. I det tidlige forår endnu 5+6/3 38 Listed-Grisby og 7/3 17 Hasle Sydstrand (MTK, KRA). Trækket var meget beskedent med under ti eks.

I det meste af marts og april opholdt en han sig i øvrigt i Udkæret, hvor den åbenbart havde forelsket sig i en gråand (LOU, PJE). Eneste maj-iagttagelse: 23/5 ♂ Nexø Sydstrand (RBC, LBG).

Sommer:

23+25/7 ♀ Nexø Sydstrand må være tegn på et forfejlet yngleforsøg. Derimod tyder 12/8 3 Sorthat Strand og 24/8 5 Hasle Sydstrand (begge CAN) på mere held på øens modsatte kyst. Først midt i september dukker trækgæsterne nemlig op.

Efterår-vinter:

Som nævnt var der pænt mange hvinænder i september. Dette kan tilskrives et kontinuerligt træk via Dueodde som resulterede i 39 stk. (alle HLL) mellem 13 og 23/9.

Fra de to sidste efterårsmåneder bør 11/10 10 Ø Hammeren, 15/10 6 inde i Ølene og 11/11 17 Sorthat Odde nævnes (OLJ, TET, RBC, LBG, CAN).

Endelig fra en julemåned ret lig 2003 3/12 35 Raghammer og 11/12 19 Bro Odde (PJE, MBH).

LILLE SKALLESLUGER: (Mergus albellus).

Et middelår med omkring 35 individer. Disse fordelte sig på kun syv lokaliteter, og der var i øvrigt kun to udfarvede hanner mellem dem.

1. halvår:

Rønne Havn og Pyritsøen var de vigtigste fundsteder. Skønsmæssigt var her hhv. 10-14 og 6-8 fugle (TET, JET, PCP, KRA, CAN, JMJ, CGJ).

Alle øvrige: 1/1 1 Ferskesø + ♂ Nexø Havn, 25/1 ♂ Frederiks Stenbrud + 1 Nexø Havn + 1 Sommerodde, 27/1 1 Tejn Havn, 18/2 1 Rabækkens Kaolinergrav og 19/2 1 Ferskesø (ASO, AMØ, FJE, HTM, HTØ, MTK, PKE, PCP, NÅK).

Sidste 8/3 4 Rønne Havn (JET, TET). Alt i alt et fint resultat.

2. halvår:

Til at overse med bare fire eksemplarer: 26/11-6/12 2 Rønne Havn og 4/12 2 Nexø Havn (HTM, MTK, HTØ, DNE).

Fra 2001-03 hhv. 42, 41 og 32 små skalleslugere.

TOPPET SKALLESLUGER: (Mergus serrator).

Månedsfordeling

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
414	48	63	196	33	22	66	9	211	139	10	24

I og for sig et udmærket år – kun marts skuffede.

Vinter:

Som ventet udgjorde tallene fra vandfugletællingen broderparten. I alt 337 lod sig se i denne forbindelse – heraf lå de 54 ud for Helligdommen til Stevelen (JLH m.fl.). Nævnes bør dog også 5/1 29 Hvideodde til Sorthat og 29/1 41 Nexø Sydstrand (TET, NÅK).

Forår-sommer:

Perioden startede med lave antal, men som månederne gik, blev der pænt mange i forhold til gennemsnitsåret. De større flokke fandtes primært på vest- og nordvestkysten så som 12/4 21 Sandvig og 8/5 21 Hasle Sydstrand med 18/4 24 Grisby som en markant undtagelse (KRA, MTK).

Arten er ikke kendt for noget stort forårstræk, og 30/3-14/4 38 Hammeren var da også alt (OLJ, SEJ).

Yngel.

Der blev ikke set mere end seks par (med til sammen 43 unger) ved Hasle Sydstrand, Nexø Sydstrand, Raghhammer (to par), Snogebæk og Årsdale (KRA, SEJ, NÅK, Ursula & Ernst Eberhardt, HTØ). Første kuld i vandet 29/6 præcis som sidste år. Der var højest en håndfuld mulige par herudover, hvilket kunne tyde på en ynglesæson noget under middel.

Efterår-vinter:

Nær normal forekomst.

Træk.

Dueodde 12/9-27/10 285 (HLL, SEJ, TET, SSN, OLJ). Hammeren 11/10 29 (TET, OLJ).

Rast.

10/10 30 Raghhammer (PJE) eneste over ti. Antallet i december var ret lavt med 11/12 8 Nexø Sydstrand (MBH) repræsenterende det største fund.

STOR SKALLESLUGER: (Mergus merganser).

Vinter:

Få fugle i slutningen af 2003 afspejledes i små tal fra årets første uger. Flere kom dog til efterhånden, og i alt 222 blev det til i perioden. Vi var dog langt fra sidste års trecifrede flokke. 25/1 30 Balka-Salthammer og dagen efter 36 Nexø Sydstrand (HTØ, PJE) blev topnoteringerne.

Førstnævnte tal stammer fra vandfugletællingen som totalt set bød på 127.

Højeste tal fra vestkysten i øvrigt 24/1 15 Helligdommen-Teglkås (JMJ).

De lunere vintre, vi har oplevet de sidste par årtier, har medført, at flere af de store skalleslugere vælger at overvintre tættere på deres yngleområder længere nordøst på i den Botniske Bugt. Her er isfrit vand om vinteren blevet mere og mere almindeligt, og fuglene kan derfor spare et energislugende træk væk.

Forår:

Træk.

Hammeren 30/3-29/4 47 (OLJ, SSN).

8/3 11 Rønne Havn (JET, TET) blev sidste tocifrede tal fra overvintringsstederne. Ud over Nexø Sydstrand hvor op mod ti voksne fugle kunne ses i april og maj kun registreret fra Carl Niensens grusgrav, Hasle Sydstrand, Helligpeder og Udkæret (PCP, KRA, CAN, RBC, LBG, LOU).

Sommer:

Kun til stede ved Nexø Sydstrand på denne årstid. Her blev mindst to kuld på hhv. fire og fem ællinger opfostret (NÅK, SEJ, Jakob Engelhard). Det var sjette år, arten ynglede på østkysten. Der har været 2-3 par i dette område de seneste sæsoner.

Efterår-vinter:

Fra midt i september kunne der atter ses stor skallesluger uden for ynglelokaliteten.

Dueodde havde 16/9 sin eneste trækkende (HLL)!

Nexø Sydstrand husede bl.a. 7/10 11 og 18/12 16 (NÅK) i perioden.

Alle øvrige nævnes: 7/11 7 trk. Galløkken, 10/12 9 nord for Nexø, 18/12 6 Ferskesø og 30/12 2 Salthammer (PCP, MBH, HTM, KRA).

HVEPSEVÅGE: (Pernis apivorus).

Et fint år med 106 eksemplarer når gengangere er frasorteret.

Forår:

Årets første hvepsevåge blev også i år set i april: 27/4 1 Stavnsgårdsmosen (OLJ).

Samlet set var det et godt forår med 30 fugle i april og maj. Første trækobs fra Hammeren var 22/5 5 og største 27/5 6 (SPS, CAN). Desuden 26/5 1 (TET) herfra.

Sommer:

Der blev ikke konstateret sikre ynglepar, men et sandsynligt par i Ølene med observationer 28/6 1 + 18/7 2 (SEJ).

Efterår:

Trækket startede 24/8 4 S + 29/8 1 Dyndebjerg (LOU). Ellers blev det et godt efterår med 67 fugle i september – de fleste trækkende ud fra Dueodde. Bedste trækdage herfra var 17/9 15, 20/9 8, 22/9 10 og dagen efter 14 (HLL, SSN, TET, EJE).

2001-2003: 176, 59 og 24.

SORT GLENTE: (Milvus migrans).

Et rigtig godt år for sort glente med seks observationer.

6/4 1 trk. ind Allinge, 21/5 1 ad. trk. NØ Bastemsoen, 27/5 1 Rø, 30/5 1 Ibsker og 7/6 1 2K trk.forsøg Langebjerg (RBC, LBG, CAN, KSJ, SPS, LOU).

Til sidst en usædvanlig efterårsobservation fra Dueodde: 3/9 1 (Flemming Nielsen).

RØD GLENTE: (Milvus milvus).

Månedsfordeling

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1	0	15	26	30	5	0	0	0	0	1	1

Et godt forår kunne ikke opveje efterårets sorte hul.

Vinter:

Kun tre iagttagelser: 1/1 1 Tingsted, 19/11 1 Rispebjerg og 19/12 1 Klinteby (ABO, CAN, Peter Lindbjerg Jannerup, HTØ).

Forår:

Antalsmæssigt et superforår med 71 observationer. Især maj lå højere end normen.

Hammeren havde følgende trækdage: 22/3 2, 30/3 2, 10/4 1, 29/4 2 og 26/5 1 (LOU, OLJ, RBC, LBG, SSN, TET).

Det er svært at komme til at se to glenter sammen i parringsflugt, men det blev set på to forskellige lokaliteter omkring Svaneke og Ibsker. Der har holdt glenter til ved potentielle ynglelokaliteter omkring Udkæret, Slotslyngen/Olsker, Nexø og Bodilsker Plantage.

Alle fund af flere individer kan nævnes: 7/4 3 R + 14/5 5 R Ølene, 25/4 3 V Dueodde og 22/5 3 Bastemosen (JGE, MBH, Karsten Poulsen, RBC, LBG).

Sommer:

De beskedne sommerobs rækker kun til fem individer på fire lokaliteter.

2/6 2 Ølene, 11/6 1 Brændesmark og 1 Åker Plantage samt 16/6 1 Habbedamme (PJE, JGE, HTM, BST).

Som antyd det ingen meldinger om sikre ynglefund. Konklusionen må ud fra forårsiagttagelserne dog være et til fem par.

Efterår:

Ingen obs!!! Det er ikke set i årsrapportens historie før!

Totalt 79 mod 150, 150 og 134 de sidste tre år.

HAVØRN: (*Haliaeetus albicilla*).

Et fint år med ca. 15 individer når gengangerne er frasorteret. De blev set i vinterhalvåret til og med det tidlige forår.

5/1 1 ad. Ølene, 1 2K havørn blev set 23/2 Bastemose, 3/3 1 Udkæret, 9/4 2 imm. trækforsøgende Hammeren, og senere på dagen sås 1 imm. Ølene (PKE, PCP, LOU, RBC, LBG, MTK). Næste dag blev 2 juv. set i Ølene og yderligere 1 juv. ved Torneværkets Kaolinergrav samt en ad.

Almegårdssområdet (HTM, caretaker-tur, MTK, JMØ). Endelig 16/4 1 juv. Møllenakken, Svaneke (MTK).

Efteråret indledtes med hele tre forskellige havørne 31/10. 1 ad. Kobbeåen og ved Dueodde trak to ungfugle sammen mod SSV (Pernille Sørensen, Kristoffer Eliassen).

I november og december ses en 1K ved Listed, omkring Bastemosen, Spellinge Mose, Hammeren og Østerlars Plantage (ESA, Jeanne Albinus, KEN, JLH, PCP). Ud fra tidspunktet kunne det sagtens være samme fugl.

I alt 15 mod 20, 20 og 6 i perioden 01-03.

RØRHØG: (*Circus aeruginosus*).

I år har der været rigtig mange indrapporteringer, især fra de klassiske moselokaliteter, men også fra nye mulige ynglelokaliteter. Dueodde bød også på et pænt efterårstræk.

Forår-sommer:

De første sås 26/3 i Ølene, hvilket samtidig blev det største antal fra lokaliteten i marts. Angående ynglepar her blev der set op til fire hanner – men der har nok været tre ynglepar, som fik ni unger på vingerne. Bastemose og Svinemose rummede hver et par og en unge, mens parret i Vallensgårdsmosen havde to unger.

I Rø Plantage og Ndr. Åsedam er set par med fødeoverlevering, men ingen unger er konstateret.
29/8 1 ♀ + 2 1K Dyndeby – mulig ny lokalitet.

Øvrige lokaliteter hvor der er observeret rørhøge: 4/4 ♂ Årsdale, 6/4 ♂ Nexø Sydstrand, Årsdale og Nexøvang (samme fugl?), 9/4 ♂ Hammeren, 10/4 ♀ Nexø Sydstrand, 11/4 3K ♂ Hammeren, 24/4 ♂ Gammelmose, 25/4 ♂ Spellingemose, 18/5 ♂ Pederskervejen og 1/6 1 Saltuna, som jagtede harekillinger på marken! 18/6 ♂ Dammemose, 25/7 ♂ Nexø Sydstrand og endelig 29/8 1 juv. Egeby.

Efterår:

Fra 14-30/9 bød Dueodde på 14 trækkende, hvoraf syv var 1K fugle.

25/9 1 Svinemose, 26/9 1 Udkæret, 26/9 1 Sose Odde og årets sidste obs 15/10 1 Bastemose.

Indsendere: CGJ, TET, PCP, MBH, SSN, HLL, LOU, HTM, MKJ, MTK, NÅK, OLJ, CAN, FJE, SEJ, ABO, KKR, Asger L. Møldrup, Simon Vikstrøm, KEN, ESA, JMØ, LTR, David B. Collinge, LCL, JCH, RBC, LBG, Richard Burzynski, Andreas Petersen, KRA, PJE, JGE, HTØ, ASO, AMØ, KSJ.

Selv om gengangere er frasorteret, flotte 183 fugle, mod 81 sidste år.

BLÅ KÆRHØG: (Circus cyaneus).

Månedsfordeling, gengangere frasorteret

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
7	10	9	4	2	0	1	3	2	14	8	29

Med 75 observationer noget bedre end sidste års 36, men stadig lige omkring gennemsnittet.

Vinter-sommer:

Ølene bød på op til fire overnattende fugle. Derudover 1/1 2 Udkæret, 24/1 1 Helligdommen, 9/2 ♂ Poulsker/Skrokkegårdsvej, 15/2 ♂ Paradisbakkerne, 20/2 + 20/3 1 Bromme, 27/2 2 Østermarie, 14/3 1 Smålyngsvejen, 15/3 1 Bygaden, 23/3 1 Habbedamme, 19/4 1 Bådsted, 1/5 1 trk. Hammeren og 4/5 1 Ølene – alle uden kønsangivelse brune fugle.

En enkelt interessant sommerobs var 7/7 ♂ Rø ved Golfbanen.

Efterår-vinter:

De første blå kærhøge gik til overnatning i Ølene 26/8 ♂ og 27/8 3. Herefter sås enlige fugle indtil 30/11 5, 11/12 7 (to hanner), 18/12 8 (en han) og 29/12 11 (en han).

Fra Dueodde trak 24/9 1 1K, 1/10 1 og 3/10 1.

Desuden sås enkelte individer 17/9 Sose Odde, 2/10 Rønne, 3/10 Åkirkeby, 5/10 Udkæret, 12/10 Bagå, 17/10 Olsker, 18/10 Tejn, 20/10 Nexø Sydstrand, 24/10 Pedersker og Egeby, 4/11 Raghhammer og Bastemosen, 19/11 Habbedamme, 19/12 Nyker og Myregårdsmyr, 26/12 Raghhammer og 29/12 Udkæret.

Indsendere: PCP, HTM, DNE, HTØ, ABO, CAN, VKN, FJE, MBH, BST, SNI, BNI, MTK, EBI, NÅK, RBC, LBG, Andreas Petersen, LOU, KRA, TET, SSN, HLL, JGE, PKE, KKR, JRH, JLH, JMJ, AMØ, ASO.

STEPPEHØG: (Circus macrourus).

23/8 en mulig trækkende Boderne (ESA).

HEDEHØG: (Circus pygargus).

Fire observationer er omkring gennemsnittet.

27/4 1 Vallehus ved Dueodde (Karsten Poulsen). En meget interessant iagttagelse var 1/5 i Ølene hvor en 2K han sammen med en hun jagede musvåger væk (ABO, CAN)! Men de blev desværre kun observeret denne ene gang. Der var dog en ubestemt brun kærhøg samme sted to dage senere. Sidst et par gjorde yngleforsøg i Ølene var 1993 og 94.

30/8 1 ♂ Bagå (CAN).

DUEHØG: (Accipiter gentilis).

Månedsfordeling, gengangere frasorteret

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
6	3	18	16	13	2	2	3	7	17	3	3

Efter et ringe indrapporteringsår i 2003 ligner 2004 mere et typisk år.

1. halvår:

Som sædvanlig få iagttagelser i januar/februar. Territoriehævdende fugle blev set og hørt Tingsted/Kongstubevej, Hammeren, Levka og Rønne Plantage.

Hammeren havde seks trækdage: 18/3 1 trk. ind, 22/3 1 trk. forsøg, 30/3 5, 31/3 1 NØ, 6/4 1 NØ og 27/5 1. De øgede forårsiagttagelser skyldtes dog også obs fra flere lokaliteter: Bagå, Bromme, Døndalen, Knudsker, Koldekilde, Lilleborg, Nexø Sydstrand, Pilemølle, Ringebakkerne, Røverkær, Rø Plantage, Saltuna, Smålyngsvejen, Strandmarken, Svaneke, Svinemose, Udkæret, Vysteby, Ølene og Årsdale Ret.

2. halvår:

Dueodde havde en hun rastende 14-18/9 + 23-25/9 og 2/10 + 9-14/10 1 rst. men ingen trækkende. Derudover blev der set to ad. i Ølene 15/10 og enlige fugle på samme lokaliteter som i foråret. 2/11 slog en duehøg en ringdue på Nordskovvej i Rønne.

Ser man på antallet af lokaliteter, er tidligere bud på ca. 30 par realistisk.

Indsendere: HTØ, DNE, HTM, MKH, PJE, Kristoffer Eliassen, TET, JCH, MTK, PCP, LOU, SEJ, Andreas Petersen, RBC, LBG, OLJ, VKN, SPS, SSN, HLL, NÅK, CAN, Simon Vikstrøm, LTR, ABO, KKR, KRA, BST, JRH, MBH, ASO, AMØ.

I alt 94 eksemplarer mod 106, 93 og 39 fra 2001-03.

SPURVEHØG: (Accipiter nisus).

Månedsfordeling

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
4	5	29	58	26	1	2	21	172	110	4	5

Et magert år med få observationer, men årsfordelingen er typisk med flest i træktiden.

Vinter:

Der var byobservationer fra Rønne, Hasle, Svaneke, Østermarie og Nexø (TET, KRA, MTK, HTM, CGJ, KEN). Spurvehøge blev dog også set i naturlige omgivelser: 1/1 1 Balka (ASO, AMØ), 24/1 1 Kobbeå (LOU) og 12/2 1 Nexø Sydstrand (NÅK).

Forår-sommer:

Der blev kun set en fjerdedel af de spurvehøge, der plejer. På Hammeren var der kun observationer af 88 trækkende fra marts til maj. Første trækobs 22/3 2 N (LOU) – bedste dage var 30/3 14, 9/4 8, 12/4 8, 29/4 8 og 10/5 9 (OLJ, ASO, AMØ, SSN).

Af andre lokaliteter kan nævnes Svaneke, Østre Sømark, Borrelyngen og Paradisbakkerne med to fugle hvert sted.

Eneste registrerede ynglepar var fra Borrelyngen ved Habbedamme (BST).

Meget få sommerobs: 8/6 Rønne, 21/7 + 11-17/8 Udkæret, 25/7 Ølene, 8/8 Bygaden, Åkirkeby, 15/8 Hundsemyre samt 28/8 Sorthat og Bastemose – i alle tilfælde fund af et enkelt eksemplar (LOU, MKJ, PJE, HTM, SEJ, TET, RBC, LBG, NÅK, MTK, OLJ, SSN, HTØ, MST, EJE, KRA).

Efterår:

Ligesom foråret blev det antalsmæssigt et magert efterår.

Ved Dyndeby sås de første trækfugle: 24/8 6 S og 29/8 9 SV (LOU).

Dueodde havde 29 obsdage med tilsammen kun 300 fugle. De højeste tal var 3/9 12, 14/9 23, 16/9 29, 17/9 16, 19/9 15, 20/9 20, 23/9 13, 3/10 18, 4/10 15 og 27/10 44 (ESA, HLL, LOU, MTK, TET).

En bundskraber med 437 mod 1087 i 2002 og 960 sidste år.

MUSVÅGE: (Buteo buteo).

Månedsfordeling, gengangere frasorteret

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
27	6	117	137	55	15	20	17	24	78	7	15

Efterårstrækket svigtede i september, men ellers ligner månedsfordelingen normalen.

Vinter:

48 eksemplarer er lig gennemsnittet. 1/1 3 Paradisbakkerne, 5/1 3 Nyker, 19/1 3 Knudsker, 24/1 4 Kobbeå-Saltuna og 3/12 3 Skørrebro (ASO, AMØ, VKN, PCP, LOU, HTM). Derudover set 1-2 fugle flere steder rundt om på øen.

Forår-sommer:

Fra Hammeren blev der set 120 trækkende. Største tal var 22/3 35 trækforsøgende, 30/3 28 og 31/5 15 (LOU, OLJ). Samlet set ikke imponerende. Tocifrede antal blev også set 6/4 10 Udkæret og 25/4 11 trk.ind Snogebæk (SEJ, OLJ).

Af ynglefund findes kun oplysninger fra Borrelyngen, Grisby og Bastemose. Men sandsynlige par findes dog også på følgende lokaliteter: Hasle Lystskov, Ndr. Åsedam, Ringebakkerne, Sorthat, Svinemose, Udkæret/Vallensgårdsmose og Ølene.

På rovfugleturen til Bastemose 30/5 blev en musvåge i øvrigt set flyvende med en slange.

Efterår:

Der blev stort set ikke registreret træk fra Dueodde – kun 45 fugle er set fra lokaliteten. 18/10 rastede dog 25 i området (ESB) og herudover blev 10/10 4 trk. forsøg Bokul (RBC, LBG, HTM, SEJ), 14/10 5 Udkæret (PCP) og 19/10 4 Myregårds Myr (LOU) de bedste tal.

Indsendere: CAN, ABO, HTM, KRA, VKN, SNI, BNI, NÅK, MKH, SEJ, KEN, HTØ, TET, KE, JCH, DNE, OLJ, LOU, ESB, RBC, LBG, PCP, MTK, SPS, HLL, MKJ, KKR, JLY, PJE, David B. Collinge, EJE, MST, JMØ, BST, ASO, AMØ, JLH, CGJ.

FJELDVÅGE: (Buteo lagopus).

Månedsfordeling

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1	3	8	7	1	0	0	0	3	243	2	7

1. halvår:

Et meget sølle halvår med blot 20 fugle. Hammeren fik i alt 7 noteret 31/3-10/4 (RBC, LBG, OLJ). 23/2 2 på et hareådsel Simblegårdsvej, Hasle og 3-4/3 2 Ølene (JMJ, MTK) foruden enkelte individer fra yderligere otte lokaliteter.

2. halvår:

Blot tre fugle i september – alle fra Dueodde. Oktober svigtede imidlertid ikke. Der trak 198 fugle via Dueodde ud af i alt 243 fra denne måned. 13/10 klart den bedste dag med 124 (PCP, OLJ). Andre gode Dueodde-dage var 12/10 10 og 14/10 16 trækforsøg (SEJ). Fra Strandmarken sås 20/10 17 (LOU) og samme dag en Snogebæk og fire Myregårds Myr (HTØ, HTM). I november var der en Udkæret og en Bastemose (HTM, NÅK), mens der i årets sidste måned var fjeldvåger på Bornholms vestlige del ved Nyker, Knudsker, Vestermarie og på Hammeren (VKN, SNI, BNI, HTM, PCP).

Et pænt antal i oktober kunne ikke opveje et meget dårligt år med kun 275 fjeldvåger. De to seneste år ligeledes ringe antal med hhv. 155 og 357 hvor der ellers er set op til 743 og 1435 på gode år.

Knopsvaner på Snogebæk Havn i.f.m. vandfugletællingen (HTM)

Juv. duehøg på Bagå (ABO).

LILLE SKRIGEØRN: (Aquila pomarina).

Der blev set lille skrigeørn hele to gange i 2004. Den er ellers ikke set siden 1995, hvor én forsøgte udtræk fra Dueodde 13/9.

29/8 1 ad. Dyndeby kredsende over Rispebjerg og senere Dyndebykæret (LOU).

TET som i 1995 så arten, var på pletten igen på Dueodde. 23/9 1 2K trækforsøg, som var slidt i fjerdragten og derfor formentlig en anden fugl (TET, HLL, SSN, EJE).

KONGEØRN: (Aquila chrysaetos).

Et fint år med to individer.

29/1 1 juv. Gyldenså (PKE) og 9/10 1 1K indtrækkende Bokul (JGE), som derefter blev set over det meste af øen resten af året. Ifølge beskrivelsen må det dreje sig om samme fugl: 9/10 Vestermarie, 13/10 Dueodde, 20/10 og 5/11 atter Vestermarie, 15/12 Nyker og 16/12 Klemensker (SPS, PCP, OLJ, MTK, SKN, VKN).

Seneste dokumenterede bornholmske fund daterer sig faktisk helt tilbage til 1999. Til gengæld blev op mod 30 forskellige kongeørne set på øen i sidste årti.

FISKEØRN: (Pandion haliaetus).

Månedsfordeling

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	2	14	14	2	4	9	14	1	0	0

Et rimelig godt år med 60 sete fiskeørne.

Forår:

Første fugl var ret tidlig: 23/3 1 N Robbedale (LOU). Antallet fiskeørne var ikke som normalt koncentreret i april men fordelte sig over både april og maj.

Hammeren: 31/3 1 NØ, 9/4 3 N, 11/4 1 N, 12/4 1 N, 1/5 2 trk. og 2/5 1 trk. (OLJ, RBC, LBG, ASO, AMØ, SSN).

Udkæret: 5/4 2 N og 16/5 1 fou. (LOU, VKN, SKN).

Ølene: 10/4 1 fou., 11/4 1 V + 1 N og 19/5 1 (HTM, rovfugleekskursion, PJE, RBC, LBG).

Bastemose: 8/4 1 med fisk, 2/5 2, 21/5 1 rst. og 23/5 1 (VKN, SKN, CAN, SEJ, JMØ).

Desuden blev enlige fugle set ved Rø, Rabækkens Kaolinergrav, Ndr. Åsedam, Rutsker, Nexø, Robbedale, Paradisbakkerne og Årsdale.

Sommer:

15 iagttagelser er næsten som sædvanligt.

1/6 1 Saltuna, 26/6 1 Ølene, 13/7 1 Olsker, 17/7 1 Snogebæk, 23/7 1 Årsdale og 30/7 1 Nexø Sydstrand (LTR, JGE, EBI, OLJ, ASO, AMØ, MBH).

August bød på to i Udkæret og ellers enkelte iagttagelser fra Galløkken, Knudsker, Olsker, Bastemose, Dyndeby, Raghhammer og Smaragdsøen (LOU, CAN, SNI, BNI, MKJ, Ursula & Ernst Eberhardt).

Efterår:

Dueodde havde 8 trækkende ud af 15 observationer 7-23/9 (TET, HLL, LOU, SSN).

4/9 1 Gudhjem og 1 Pyritsøen, 5/9 1 SV Raghhammer, 6/9 1 Udkæret, 7/9 1 Nexø, 23/9 1 Gyldenså og årets sidste 11/10 1 Gyldenså/Ølenevej (Flemming Nielsen, CAN, HTM, LOU, MTK).

Toatlt 60 fugle mod 64, 37 og 78 fra perioden 2001-03.

TÅRNFALK: (Falco tinnunculus).

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	1	0	15	4	0	0	2	59	15	0	0

Karakteristisk årsfordeling, men antallet var lidt lavt.

Vinter:

Kun 22/2 1 Rønne Havn (OLJ).

Forår-sommer:

Bare nitten obs fra foråret og tre fra sommeren.

Hammeren bød på følgende træk: 10/4 2 NNØ, 11/4 1, 29/4 5 og 1/5 1 (RBC, LBG, MST, EJE, SSN).

11/4 2 Ølene og følgende steder en fugl: Nexø Sydstrand, Årsdale, Smålyngsvejen/Åkirkeby, Holsterodde, Salthammer, Bygaden/Åkirkeby og Rabækkens Kaolinergrav (PJE, SEJ, HTM, CGJ, NÅK, MST, EJE, SSN, OLJ, PCP).

Ingen sikre ynglefund og som nævnt kun tre iagttagelser fra sommeren: 19+20/8 1 Raghhammer samt 27/8 1 Olsker (Ursula & Ernst Eberhardt, MKJ).

Efterår:

Ved Dueodde sås 60 ud af efterårets 74 fugle. Første var 3/9 1 rst. (Flemming Nielsen), og herefter var de bedste dage 14/9 5, 16/9 9 og 23/9 6 (HLL, TET). 1-2 fugle blev desuden set på ti andre lokaliteter (10 indsendere). Årets sidste observation er fra Nexø Sydstrand og drejer sig om 26/10 1 (NÅK).

Totalt 96 mod 267, 47 og 160 fra de tre seneste år.

AFTENFALK: (Falco vespertinus).

Kun fem individer kunne det blive til, sammenlignet med 7, 24 og 10 de tre sidste år.

2/5 1 ad. ♀ Bastemose (SSN, VKN, SKN) og en ♂ mellem Arnager og Nylars (KSJ), og 12/6 1 ♀ strygende igennem ASO og AMØ's have i Årsdale.

Fra efteråret 7/9 1 trk. Bagå og 9/9 1 juv. rst. Bastemose (begge CAN).

DVÆRGFALK: (Falco columbarius).

Månedsfordeling, gengangere frasorteret

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	0	4	2	0	0	0	27	3	0	0

Ikke noget imponerende år med 36 individer.

Forår:

11/4 1 N, 29/4 1 trk. og 10/5 1 Hammeren (ASO, AMØ, SSN, OLJ). Hertil 12/4 1 Rø og 2/5 1 Nexø (ESA, ASO, AMØ) fra første halvår.

Efterår:

Dueodde er også for denne art den klart dominerende lokalitet med 20 af efterårets 30 observationer. Første 3/9 1 og andre gode dage her var 13/9 2, 16/9 3, 18/9 3 og 21/9 3 (ESA, HLL, TET, SEJ, LOU, SSN, EJE).

Desuden 30/9 1 Rø, 1/10 1 Nylars og 24/10 1 Pedersker (ESA, ESB, EBI) foruden syv fugle fra forskellige kystlokaliteter.

I alt 36 mod 47, 28 og 55 i 2001-03.

LÆRKEFALK: (Falco subbuteo).

Månedsfordeling, gengangere frasorteret

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	0	4	32	4	2	1	18	0	0	0

Ikke et specielt godt falkeår med kun 61 eksemplarer og uden ungfugle i moserne om sommeren.

Forår:

Årets første lærkefalke dukkede op 19/4 1 Robbedale, 28/4 2 fou. Bastemose og 30/4 1 trk.ind Sose Odde (LOU, Andreas Petersen).

1/5 2 trk. Hammeren og 1 jagende Udkæret samt 8/5 1 syd for Årsdale (SSN, LOU, ASO, AMØ).

Så stod maj ellers i mosernes tegn – især Bastemose. Gengangere er fraserteret ved flere obs samme dag, hvor det højeste antal tæller. Ved obs flere dage i træk er færre sorteret fra, for vi må formode, at der er en vis udskiftning i træktiden.

Fra 16-31/5 giver det 25 individer ved Bastemosen (17 indsendere).

Ølene: 20/5 1 og 31/5 1 (MTK, HTM).

Svinemose: 28/5 1 rst. (JCH).

Sommer:

Ingen ungfugle er set, men dog gamle fugle på ynglelokaliteter som Bastemose og evt. Udkæret.

Bastemose: 12/6 1, 13/6 2 og 21/6 1 (JMØ, ESA, NÅK).

25/6 1 Arnager, 3/7 1 Bådsted-Helligdommen og 24/7 1 S Ibsker (OLJ, Simon Vikstrøm, ASO, AMØ) – alle tre usædvanlige lokaliteter på et spændende tidspunkt!

Desuden 2/8 1 ad. rst. Udkæret (LOU).

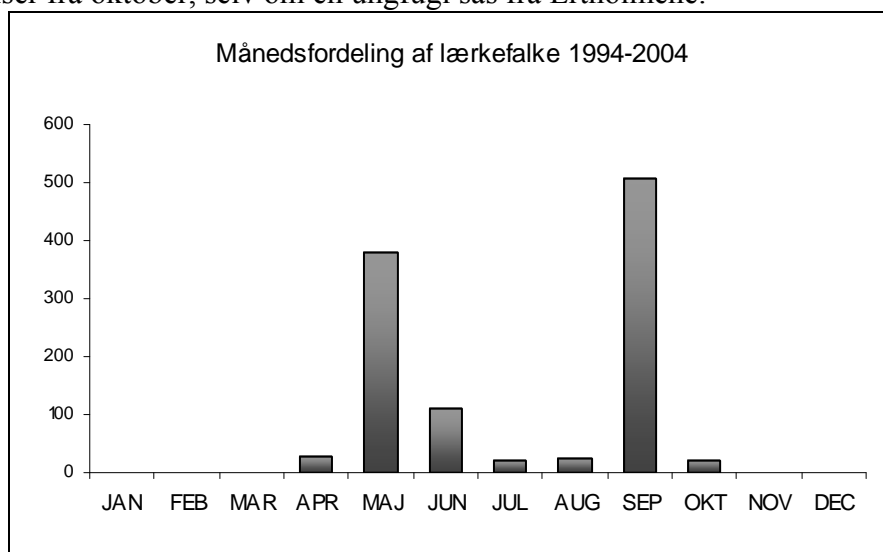
Efterår:

3/9 1 Arnager (ESB) og 5/9 1 trk. ind Hammeren (CAN).

Dueodde havde i alt 12 fugle 19-21/9 med bl.a. seks på sidstedagen (HLL, TET, LOU, SSN).

20/9 1 Vallensgårdsmosen, 21/9 2 + 25/9 1 K Ølene og 21/9 1 Salthammer (JGE, MTK, MBH, SSN).

Ingen iagttagelser fra oktober, selv om en ungfugl sås fra Ertholmene.

VANDREFALK: (Falco perigrinus).

Månedsfordeling, gengangere fraserteret

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
3	1	6	4	1	0	1	0	3	7	0	1

27 eksemplarer er omkring gennemsnittet, men en nedgang i forhold til kanonåret 2003 hvor 46 blev set.

1. halvår:

Perioden var præget af et par, der holdt til i Hammerbruddet. De blev set fra 24/1 til 31/3, hvorefter det blev påskeferie med klippeklatrere i bruddet, og vandrefalkene forsvandt. Vandrefalkene har ikke ynglet på Bornholm i over 30 år, men med et par, som viste tydelig yngleadfærd, skulle det blot være et spørgsmål om tid, før vi igen har et ynglepar at prale med. Indsendere: HTØ, HTM, DNE, OLJ, LOU, ABO, CAN.

4/4 1, 19/4 1 og 20/4 1 Udkæret (LOU, PJE). 21/4 1 Slotslyngen og 6/5 1 Rønne (LOU, KSJ).

2. halvår:

En enkelt sommerobs: 23/7 1 Vysteby (KKR).

Ved Sose 19/9 + 4/10 1 1K (LOU). Udkæret havde 25/9 1 (PCP, SPS). 30/9 1 1K trk. og 2/10 1 SV Dueodde (PCP, PJE, SPS). 4/10 1 juv. Åkirkeby, 8/10 1 1K Nyker, 11/10 1 1K Hammeren, 19/10 1 ad. Myregårds Myr og 27/10 1 Limensgade (HTM, VKN, SEJ, LOU, HTØ).

Årets sidste obs var 27/12 1 Smedegårdsvej i Rønne (Flemming Mortensen) plukkende en sølvmåge i en hesteløkke.

AGERHØNE: (*Perdix perdix*).

I alt 116 indrapporteringer.

De største indrapporteringer af agerhøns er som vanligt fra efterårs- og vintermånederne. De største forekomster var på 12 individer 16/10 Hundshale (LBG) men også Habbendam 3/11 11 (BST) samt Åkirkeby 23/9 + 26/12 11 (PJE, HTM) har meldt større vinterforekomster. Mindre flokke på mellem 2 og 8 fugle er desuden blevet indrapporteret fra størstedelen af Bornholm (PCP, PJE, CGJ, LOU, ABO, CAN, BNI, VKN, HTØ).

I fuglens ynglesæson har Allinge, Grisby, Listed, Ringebakkerne, Svaneke, Udkæret, Vestre Sømark samt Åkirkeby alle præsteret 2 ad. individer (KRA, LOU, JCH, SNI, BNI, HTØ, MKH, BSC).

VAGTEL: (*Coturnix coturnix*).

Desværre ingen indrapporterede observationer af denne lille fugl. Se i øvrigt engsnarre, som har lige så ringe obs-tal.

Vagtler på Bornholm de sidste ti år

1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
2	2	0	2	3	2	3	6	6	8

FASAN: (*Phasianus colchicus*).

I alt 103 indrapporteringer.

Antallet af observationer giver endnu engang intet billede af bestandens størrelse, men som helhed kan man konkludere, at 1-3 individer holder meget af Nexø Sydstrand, hvor de trives med folk, fæ og hunde (NÅK).

VANDRIKSE: (Rallus aquaticus).

I alt 37 indrapporteringer.

Bastemosen: Et til tre individer er hørt fra 27/3 til 11/12 (NÅK, JMJ, TET, MKJ, CAN, LCL, HTM, Kristoffer Eliassen, PCP + 30 turdeltagere 30/5).

Svinemosen: En til to fugle hørt fra 11/4 til 8/6 (LOU, PJE, JCH, CAN, JMØ).

Ølene: Fra 31/3 til 6/10 1-2 individer (KSJ, SEJ, LBG).

Ndr. Åsedam: En enkelt obs. den 29/5 af 1 individ (LOU).

PLETTET RØRVAGTEL: (Porzana porzana).

En indrapportering.

28/5 kl. 9.15 – 12.45 fra Svinemosen. ”Fuglen sang kortvarigt i flere omgange omkring kl. 12.00” (JCH).

ENGSNARRE: (Crex crex).

KUN 4 indrapporteringer.

Engsnarren har i længere tid været på hastig tilbagegang, og dens eksistensgrundlag er alvorligt truet. En fugl vi skal være meget opmærksomme på at indberette.

18/5 1 syngende Kællingebyvejen/Åkirkeby (HTM).

27/5 1 syngende Åker Plantage i kornmark (HTM, PJE).

14/6 1 overflyvende mellem Baggård og Åbyvej nord for Muleby (JMJ).

27/6 1 syngende Vallensgårdsmose på NV-engen (LOU).

...og man skal være tidligt oppe eller gå meget sent i seng for at opleve engsnarrens crexen. Obs tidspunkterne ligger mellem 22.45 og 04.15.

De tre seneste år hhv. 18, 63 og 20 fugle på Bornholm.

GRØNBENET RØRHØNE: (Gallinula chloropus).

I alt 48 indrapporteringer.

Ferskesø: Obs af 3 til 5 rastende fugle fra hele året, hvilket er en tilbagegang i forhold til sidste år. (NÅK, HTM, ASO, AMØ).

Udkæret: 30/3-25/8 et stk. trofast, rastende individ (LOU).

Knudsker: 3/9 1 rst. ved Kaolinsøen (SNI, BNI).

Rønne Havn/Nørrekås: 2-26/1 1 til 2 individer (CGJ, PKE, TET, JET) samt 13/6 4 rastende (TET).

Desuden 2 rastende **Ibsker** 9/5 (MTK) samt 1 fouragerende Bastemosen 28/5 (TET).

Der må da være flere rundt omkring på øen?

BLISHØNE: (Fulica atra).

I alt 5373 indrapporteringer.

Blishønen er en taknemmelig fugl at kaste sin kærlighed på. Især i vintermånederne er de alle vegne på Bornholm, hvilket afføder mange indrapporteringer... ”Der var ikke mange fugle, og vejret var isnende koldt, men vi så da en masse blishøns”!

Observationerne er fra 1/1 med 90 fugle Nexø Sydstrand til 30/12 med 90 fugle Salthammer.

Observatørerne har været mangfoldige og flittige: ASO, AMØ, PCP, CGJ, NÅK, PKE, TET, JET, JLH, CAN, ABO, MJJ, OLJ, FJE, HTM, HTØ, PJE, LOU, MTK, KRA, SEJ, JCH, Andreas Petersen, LCL, JLY, MKJ, EJE, VKN, MBH.

Ved den årlige vandfugletælling ultimo januar taltes i alt 205 fugle.

Ellers så det nogenlunde sådan ud:

Rønne Havn med 6 besøg: 238 fugle i alt med flest obs den 23/1 100 individer i havneområdet (TET, JET).

Nexø Sydstrand med 47 besøg: Især takket være Niels Åkjærs mange ture på Nexø Sydstrand, får vi et meget klart og veldokumenteret billede af antallet af overvintrende blishøns ved Nexø Sydstrand.

I vinterperioden fra 82 til 140 fugle rastende i Nexø Sydstrands lavvandede spisekammer - optalt flittigt i hele perioden (NÅK, PJE, ASO, AMØ, KRA, SEJ, MTK). Blandt andet 7/10 140. Mindste antal opholdt sig på Nexø Sydstrand i maj måned med et gennemsnit på 12 individer for atter at optimeres fra den 3/6 med 78 fugle.

Svaneke Fyr-Grisby: 5/3 2 rst. (LOU).

Balka/Salthammer: Et godt rastested for overvintrende blishøns. Stedet er ved at overtage Nexø Sydstrands position som fuglenes første prioritet. 1/1 90, 18/1 101, 14/2 144, 16/3 197, 11/12 130 og 30/12 90 (AMØ, ASO, PKE, PJE, MBH, KRA).

Udkæret med 25 besøg : Oluf Lou har også i år været en flittig optæller i Udkæret. Fra den 3/3 til den 28/8 er der obs`et mellem 2 og 7 fugle (LOU, KRA, SEJ). Flest ultimo april fra den 27/4 med 6 rst. til 28/8 med 4.

Ferskesø 1 besøg: 27/12 11 rst. (NÅK).

Svinemose med 3 besøg: 17/4 8, 22/5 4 og 28/8 2 (JCH, Andreas Petersen, MKJ).

Bastemose med 14 besøg: Bastemosen er et godt sted at tage på obsetur, men 14 besøg er nu ikke meget og viser, at det ikke er alle, der indrapporterer blishøns. Flest forekomster i marts og april, hvilket tyder på en nogenlunde isfri mose i den periode. 27/1 21 rst. samt 27/3 32 rst. (NÅK).

Desuden et max tal på 9 individer 21/6 (PCP, MTK, KRA, CAN, HTM, LCL + 30 turdeltagere, LOU, MKJ).

Blykobbe Plantage: 2/6 2 rst. (TET).

Hammersø: 18/7 1 rst. (JLY).

Ingen har indberettet ynglefund af denne art!

TRANE: (Grus grus).

Månedsfordeling

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	35	134	71	1	12	23	2255	1687	0	0

Krumnæbbet ryle på Dueodde (CAN)

Rugende stormmåge (CAN)

Dette år havde vi det største træk over øen i september måned. Sidste år var oktober mest tranerig. Tendensen med en tidlig start på returtrækket passer derfor også på trane. I alt 5530 indrapporteret.

Fra midten af marts begyndte tranerne at komme, både vore faste ynglepar, og de, der blot trak forbi.

Bastemosen med 19 besøg: Den første trane her blev set den 19/3 (Kristoffer Eliassen). 11/4 1 rst. (MTK) og så var der 2 den 17/4 (CAN). 1-2 fugle ses den 24/4, 25/4, 4/5 og 22/5 (CAN, LOU, JMØ, KEN, RBC, LBC) – og så skete underet den 24/5, hvor **parret blev obset med to unger** (FJE). Hvornår de forlod mosen er ikke indrapporteret, og der foreligger ikke flere obs. af familien med unger.

27/5-13/6 plus 14/8 ses 1 til 2 rastende fugle (NÅK, HTM, LOU, JMØ, JGE, ESA, CAN).

Ølene med 67 besøg:

Marts: Det faste ynglepar indfandt sig sandsynligvis 14/3 (MTK). Derefter har de været trofaste mod deres ynglested: 18-31/3 - flere af dagene er der set to par på engen (MTK, HTM, PJE, SPS, JGE, SEJ, FJE).

April: 3/4 + 6/4 1 ungfugl rst. (JGE). Desuden 14 traner på besøg i området 7/4, hvor de forsvinder mod NØ (FJG, MTK, JGE) samt en flok på 25 mod VNV (JGE) samme dag. Fra den 9/4 til den 29/4 ses og høres mellem 1 og 4 fugle, hvoraf der skønnes at være 2 par på et tidspunkt (MTK, VKN, SKN, HTM, TET, ASO, AMØ, PJE, FJE, PCP).

Maj: 2/5 6 rst. (HTM), 3/5 2 OF (KEN) samt den 4/5 7 SSV (JGE). 6/5 13 N samt 2 rst. (LOU). **8-13/5 2 ad. + 2 pull.** (Lars Nørgaard Andersen, PJE, JGE). 15/5 et par med dununger ved Rømersvej (MBH).

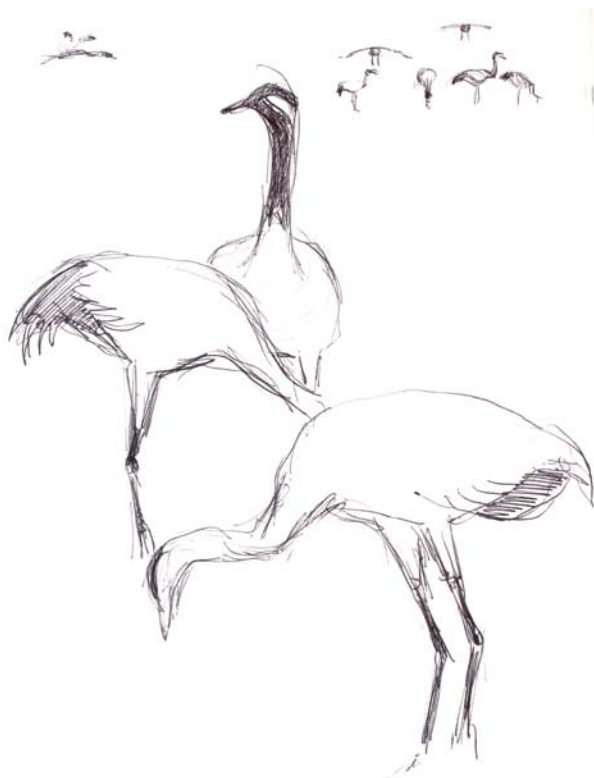
Resten af året:

Der obses 1 til 4 fugle (ad. + pull.) i hele sommerperioden (MTK, JGE, Andreas Petersen, RBC, LBG, David B. Collinge, SEJ, HTM, Asger L. Møldrup, LOU, Ursula & Ernst Eberhardt). 21/9 + 2/10 2 ad. + 2 juv. (MTK, JGE, SPS). Endelig 8/10 2 rst. (JGE).

Vallensgårdsmosen med 10 besøg: Observationer fra den 13/8 til den 2/9 (LOU, PCP). 2 til 4 fugle rastede i hele perioden. **24/8 2 ad. samt 2 juv. fou. ved Kærgård.** Hvor kom de fra? Havde de hele tiden været der?

Svinemosen med 16 besøg: Observationer fra den 17-24/4 af 1 rst. (JCH, PJE, CAN). 25+26/4 2-3 OF fugle (JMØ, HTM). 6/5 stadig kun 1 rst. (LOU, PJE). 15/5 8 fugle (HTM). **22/5 + 28/5 + 19/8 2 ad. + 1 pull.** (Richard Burzynski, JCH, PCP) og 21+28/8 2 ad. med 1 nu juv. unge (HTM, MKJ).

Udkæret med 16 besøg: 30/3 2 OF, 4/4 2 rst. (parret fra Vallensgårdsmosen) (LOU), 8/4 8 VSV (JGE), 16/4-12/5 1 fugl (PJE, LOU), 13+16/5 3 rst. (MBH, VKN, SKN), 21/7+13/8 1 rst. (LOU), 3/9 4 Ø (PJE), 25/9 3

(SPS)...og den sidste obs. fra Udkæret 27/10 72 SV (EBI).

Rø: Alle obs medtaget. 30/3 4, 1/4 7, 4/4 1 og 14/4 17 – alle trk. (og alle ESA). 6/4 1 rst. Rø Plantage (JGE), 12/4 2 rst. (muligt par v. Lundehusvej) (PCP). 30/9 67 trk. (ESA) og 10/10 165 trk. (CAN).

Myregårds Myr: 21/4 12 rst. (OLJ), 23/4 10 rst. (HTØ), 26/4 1 rst. (HTØ) og fra efteråret 19/10 2 ad rst. (LOU).

Ndr. Åsedam: 12/5 2 ad. + 2 pull. (LOU). 29/5 1 rst. lettede fra rørene og fløj lavt over skoven mod nord (LOU).

Ibsker : 9/4 2 ad. - ikke det samme par som i Ølene (MTK), 12/4 2 ad. - tydeligt samme par som blev obset samme sted tre dage før (MTK).

Ankermyr: 17/4 2 rst. ved ”Ostanovka” engdraget og 10/5 1 rst. samme sted (CAN, ABO).

Nexø: 20/4 1 OF Nexø kirkegård (HTM).

Habbedam: 24/5 2 OF fra Hestehaven til Borremosen (BST).

Bodilsker Plantage : 27/5 2 fou. (HTM)

Tranetrækket over Bornholm:

I forhold til 2003 blev 2004 lidt af en skuffelse. Men det siger måske ikke så meget, da år 2003 i det hele taget slog nogle rekorder for øen rent tranemæssigt.

De tre største tranedage faldt den 30/9 samt den 9+10/10 (CAN, KRA, HTM, PCP, LOU, JCH, SNI, BNI, MTK, ABO, VKN, TET, JGE, JMJ, PJE, SEJ), hvor der blev iagttaget henholdsvis 2251 samt 1269 traner over Bornholm. Ertholmene havde 350 overflyvende den 10/10 hvilket var en bagatel - også i forhold til år 2003, hvor øerne havde det største tranetræk i mands minde.

Desuden trak de i foråret også over:

15/3 Nexø 7 (NÅK, OLJ), 19/3 Rønne 2 OF (LOU), 22/3 Hammeren 2 (LOU), 30/3 Hammeren 1 N samt Rønne 7 N (Morten Heegaard, LOU), 2/4 Årsdale 4 NV (ASO, AMØ), 4/4 Bagå 1 NØ (CAN), 6/4 Helligdomsklipperne 6 N (JMØ), 9/4 Hammeren 3 S + Paradisbakkerne 1 SSV (RBC, LBG, HTØ), 11/4 Hammerodde 3 N (ASØ, AMØ) + Moseløkken 3 (RBC, LBG) + Nexø Sydstrand 3 (SEJ), 12/4 Hammerodde 2 (ASO, AMØ), 25/4 Klemensker 5 (CGJ) + Rutsker 7 NØ (KRA), 1/5 Svaneke 6 S (ASO, AMØ), 2/5 Årsdale 5 S (ASO, AMØ) + Klinteby 2 NNØ (HTØ, DNE), 14/5 Svenskehavn, Årsdale 8 N (MBH) og endelig 21/5 Robbedale 2 OF (SPS).

Fra september desuden 24/9 3 V Skørrebro (HTØ) og 25/9 8 S Bro Odde (MBH).

Dejligt at så mange bornholmere, fødere og andet godtfolk har været så ”trane opmærksomme” i den bornholmske natur!

De sidste tre år hhv. 2582, 3469 og 30.682(!) – selvfølgelig primært trækkende.

STRANDSKADE: (Haematopus ostralegus).

Månedsfordeling, gengangere forsøgt undgået.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	13	26	32	24	18	25	0	5	0	0

Forår:

Marts-maj: de fleste iagttagelser gøres syd for linien Hasle-Nexø. Trækobs fra Hammeren: 30/3 1 Ø Hammeren (OLJ), 26/5 1V Hammeren (TET) og 27/5 2 Ø Hammeren (CAN).

De største rastforekomster i perioden: 16/3 5 Salthammer (PJE), 20/3 7 Salthammer (PJE), 6/4 4 Nexø Sydstrand (ASO, AMØ) og 15/5 13 Salthammer (JRH).

I perioden gøres der iagttagelser af yngleadfærd på flg. lokaliteter: Nexø Sydstrand med op til to par, Nygårds Kaolingrav, Ringebakkebruddene, Sose Odde, Holsterodde-Gedebakodde og Udkæret.

Sommer:

Juni-august: Ynglefugle på de ovennævnte lokaliteter, første pull. 25/5 3 juv. Nexø Sydstrand (NÅK), 16/7 5 Raghømer heraf 2 juv. (Ursula & Ernst Eberhardt), 21/6 6 OF Rønne drejer sig sandsynligvis om en familieflok fra Nygårds kaolingrav (SNI, BNI), 30/6 5 R Udkæret (PJE) er også en sandsynlig familieflok.

Antal ynglede: 10 til 12 ynglepar.

Et enkelt trækobs fra perioden: 15/8 15 V Dueodde (JCH, PCP).

Efterår:

Et enkelt trækobs. 1/10 1 V Dueodde (TET).

Rast: 4/10 2 rst. Raghømer (PJE) og sidste fugl 29/10 1 Vestre Sømark (EBI)

Øvrige observatører: KRA, LOU, JMJ, ASO, AMØ, SEJ, JMØ, MTK, CGJ, VKN.

KLYDE: (Recurvirostra avosetta).

Skomagerfuglen er et sjældent bekendtskab på Bornholm med få årlige indberetninger. Klyden yngler med 750 par i Sverige og sparsomt med op til hundrede par i Estland (Cramp og Simmons 1983). Den danske bestand er til sammenligning på 4000 – 4500 par (Olsen 1992).

Alle obs nævnes.

11/4 og 17/4 1 Nexø Sydstrand (SEJ, HTM), 21/7 1 rst. i Udkæret (LOU) og til sidst et trækobs 10/10 1 Ø Dueodde (TET).

Total for 2004 3 fugle mod 9 i 2001, 13 i 2002 og 17 i 2003.

LILLE PRÆSTEKRAVE: (Charadrius dubius).

Forår-sommer (20/4-17/8):

20/4 1 Vang Granitbrud (VKN).

22/4 2 rst. Udkæret (LOU, SKN, VKN) med mange iagttagelser over sommeren. To par jagtede hinanden 6/5. Den 2/6 iagttages parringsspil og parring mellem 3 fugle (VKN). 21/6 en stor rastforekomst 9 ad. – returtræk må være indledt (LOU). Den 23/6 ses 5 ad. og 2 pull. her mens 2 juv. ses frem til 13/8 sammen med 4 voksne. Sidste iagttagelse 17/8 3 rst. (LOU).

1/5 1 ynglepar i Ringebakker (CAN, ABO).

9/5 1 ynglepar i Habbedam (BST).

Derudover en række iagttagelser af rastende fugle. F.eks. 15/5 2 Salthammer (JRH), 11/6 1 Salthammer (OLJ), 29/7 2 Nexø Sydstrand (NÅK) og 15/8 1 Dueodde (JCH, PCP).
Trækobs: 30/4 1 Hammeren (SSN).

Øen huser givetvis andre egnede lokaliteter, en forøget ornitologisk indsats i råstofgrave vil sikkert afsløre endnu flere par.

I alt 3-5 ynglepar på Bornholm. Det anslås, at der i hele Danmark yngler mellem 150 og 200 par (Dybbro 1981).

Anslået total for 2004 22 fugle.

STOR PRÆSTEKRAVE: (*Charadrius hiaticula*).

Månedsfordeling, gengangere forsøgt undgået.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	10	1	12	2	3	19	140	10	0	0

Forår:

Årets første 19/3 6 rst. Salthammer (JRH), ellers meget fåtallig i foråret: 20/3 10 Salthammer, 30/3 2 Udkæret (LOU), 16/4 1 Udkæret (PJE), 15/5 4 Salthammer (JRH) og 21/5 8 Nexø Sydstrand (SEJ).

Sommer-efterår:

Største rasttal: 27/6 2 Udkæret (LOU), 15/7 3 Dueodde (SEJ), 11/8 3 Salthammer (OLJ), 25/8 6 Nexø Sydstrand (NÅK) og 2/9 11 Nexø Sydstrand (NÅK). 12/9 indledes trækket sydover for alvor med 28 rst. Bro Odde (OLJ) og 11 V Dueodde (HLL). 24/9 28 Dueodde (MBH). I oktober er de fleste væk igen 1-14/10 1-3 rst. Dueodde mens sidste blev 19/10 2 rst. Myregårdsmyr, hvor der er dannet en kæmpe engsø (LOU) – et ”Udkær’s projekt” her ville sikkert blive en naturperle!

Øvrige observatører KRA, TET, SSN, VKN, PCP, SPS, MTK.

Total for 2004 187 mod 208 i 2001, 84 i 2002 og 346 i 2003

SIBIRISK TUNDRAHJEJLE: (*Pluvialis fulva*).

En mulig iagttagelse 28/6 af en rastende og siden nordtrækkende fra Salthammer (Henrik Læssøe).

Dette er den tredje iagttagelse her på øen af denne østsibiriske art.

De andre iagttagelser: 24-25/8 1996 1 Nexø Sydstrand og 13/10 2002 1 Raghammer.

HJEJLE: (*Pluvialis apricaria*).

Månedsfordeling, gengangere forsøgt frasorteret.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	14	78	0	0	2	4	2170	3265	0	61

Forår:

Første fugle 15/3 13 rst. Poulsker (JRH), 3/4 60 rst. Ibskervej, Østermarie (OLJ), 4/4 6 rst. og 18 NØ Udkæret (LOU).

Sommer:

De første fugle dukker op igen 14/7 1 Salthammer (OLJ) samt 17/8 og 25/8 4 Udkæret (LOU).

Efterår:

Største forekomster nævnes 5/9 700 S Vestermarie (PCP), 19/9 1140 Sose ved St. Hallegård (LOU), 4/10 580 rst. Grødby heraf ca. 5% ad. (LOU), 850 rst. Sose, 15/10 450 rst. Bakkegård, Nylars (PCP), 29/10 og 30/10 op til 300 rst. Lobbæk (CAN, VKN).

Ingen fugle iagttaget i november,

Sidste fugle ses 19/12 57 rst. omkring Nyker og dagen efter endnu 4 samme sted (VKN).

Øvrige observatører SEJ, HLL, SSN, MBH, SPS, PJE, JGE, MTK og BGE.

Total for 2004 5594 mod 7694, 4728 og 4592 fra perioden 2001-2003.

STRANDHJEJLE: (Pluvialis squatarola).

Ingen observationer i første halvår.

Ungfuglene forlader ynglepladserne medio august, senere end alle andre vadere. De er næsten helt adskilt fra de voksnes træk med start i juli. Husk angivelse af alder i observationerne, hvis det er muligt.

Et beskedent år med få obs.

Efterår:

Første obs 15/8 2 rst. Salthammer (OLJ).

Dueodde er næsten altid god for observationer af rastende/trækkende strandhjejler, men dette år yderst beskedne tal. De største forekomster nævnes: 12/9 3 V, 17/9 5 V og 26/9 4 rst. alle Dueodde (HLL, SSN), 26/9 2 rst. Raghammer (PCP) og sidste 2/10 2 rst. Dueodde (PCP, PJE, SPS).

Total for 2004 18 eks. mod 142 i 2001, 17 i 2002 og 76 i 2003.

VIBE: (Vanellus vanellus).

Månedsfordeling, gengangere forsøgt undgået.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	4	371	125	46	107	741	885	2770	6861	602	13

Et godt år med specielt store rasttal i oktober. 17. og 18. oktober regnede det uafbrudt i 30 timer! Umiddelbart herefter store rasttal bl.a. i Myregårdmyr, der var blevet til en stor engsø.

Første obs. De første fugle dukker op midt på øen 18/2 2 rst. Bukkevejen, Åker (PJE) og 21/2 2 rst. Udkæret (CAN).

Forår:

Rast. Største forekomster af rastende fugle: 15/3 104 Poulsker (JRH), 35 Bukkevejen, Åker, 36 Udkæret (KRA) og 48 vest for Vestermarie (CAN), 31/3 42 Ølene (FJE).

Trækforekomst: 17/3 20 NØ Ankermyr (MTK).

Ynglefugle. Fuglene fordeler sig på omkring 15-20 lokaliteter. Specielt udmærker Udkæret sig med op til ni fugle på rede den 28/4 (LOU).

Der mangler oplysninger om yngleadfærd fra flere ynglelokaliteter, der er således reelt mange flere ynglepar. Husk at angive adfærd, når du rapporterer.

Sommer-efterår:

Juni-august: Største rasteforekomster 3/6 31 Nexø Sydstrand (NÅK), 21/6 50 Udkæret (KEN), 18/7 130 Udkæret (PJE), 21/7 345 Udkæret (LOU), 9/8 og 11/8 290 Udkæret (LOU) og 16/8 80 Vestermarie, Kirkevej (PJE).

September: Her sker der noget for alvor. Største forekomster: 6/9 650 Udkæret (LOU), 16/9 1350 Smørenge (LOU), 17/9 130 Nexø Sydstrand (SEJ) og 26/9 190 Sose Odde (PCP) – alle rastende.

Oktober: Største rasteforekomster: 2/10 150 Sose Odde (JGE), 4/10 530 Udkæret (VKN) og 210 Grødby (LOU), 5/10 165 Sose (LOU), 10/10 225 Skolevejen, Poulsker (TET), 19/10 230 Udkæret (PCP), 680 Myregårdsmyr i stor engsø (LOU), 20/10 170 Ølene (HTM, HTØ), 450 Strandmarken (LOU), 115 Limensgade (LOU), 22/10 400 Udkæret (VKN), 27/10 275 Myregårdsmyr (TET) og samme sted 30/10 500 (HTØ). Ligeledes 30/10 700 Lobbæk (CAN) og endelig to træktal i form af 31/10 250 SV Østerlars og 500 Bodilsker (begge JGE).

November: Største forekomster: 1/11 400 VSV Bromme (JGE) og 3/11 195 rst. Udkæret (VKN).

December: Sidste 9/12 13 Nexø Sydstrand (NÅK).

Øvrige meddelere: MBH, KRA, JLY, KEN, ABO, RBC, LBG, ASO, AMØ, Andreas Petersen, David B. Collinge, CGJ, BGE.

Total for 2004 12.525 mod 10.193, 8156 og 4113 fra 2001-2003.

ISLANDSK RYLE: (*Calidris canutus*).

Arten gæster øen fåtalligt på strækningen Nexø Sydstrand til Bro Odde inden rejsen videre til Sydvestafrika.

Første obs 29/7 1 Nexø Sydstrand (NÅK) og sidste 26/9 5 rst. Bro Odde (SSN).

De største observationer: 15/8 11 rst. Salthammer (OLJ) og 18/8 20 rst. samme sted (BGE) – sandsynligvis ungfugle, men det er ikke angivet i indberetningen.

Total for 2004: 56 fugle mod 71 i 2003, 37 i 2002 og 145 i 2001.

SANDLØBER: (*Calidris alba*).

Usædvanlig små og få observationer af denne hurtigløbende vader.

Alle obs nævnes: 15/8 2 rst. Salthammer (OLJ), 12/9 3 V Dueodde (HLL), 17/9 5 V Dueodde (HLL), 26/9 4 rst. Dueodde (SSN), 26/9 2 rst. Raghhammer (PCP) og sidste fugle 2/10 2 rst. Dueodde (PJE, PCP, SPS).

Total i 2004 18 fugle mod 74 i 2001, 40 i 2002 og 39 i 2003.

DVÆRGRYLE: (*Calidris minuta*).

Middelmådigt år med få fugle. Første fugle 2 rst. Dueodde 15/7 (SEJ). Sidste og samtidig største forekomst: 11 rst. Dueodde (MTK). Næsten alle obs fra klassiske lokaliteter fra Nexø Sydstrand til Dueodde.

Et enkelt indlandsobs: 1 Udkæret 18/7 (PJE).

”Større” obs 15/8 5 Dueodde (JCH, PCP), 12/9 7 Bro Odde (OLJ) og 2/10 5 Dueodde – alle rastende (PJE, PCP, SPS).

Total for 2004 44 fugle mod 109 i 2001, 25 i 2002 og 24 i 2003.

TEMMINCKSRYLE: (*Calidris temminckii*).

Atter en art med et år lidt under middel, hvor Udkæret igen har vist sig som en vigtig rastlokalitet – det er det eneste sted, der er indlandsobs. Arten observeres herudover kun på sydøstkysten på de kendte lokaliteter.

Første fugle 8/5 1 rst. Salthammer (ASO, AMØ), sidste 25/9 1 Salthammer (MBH).

Største rast i perioden: 16/5 5 Udkæret (VKN, SKN), 21/5 7 Nexø Sydstrand (SEJ) og 11/8 5 ad. Udkæret (LOU).

Total for 2004 30 fugle mod 53 i 2001, 17 i 2002 og 18 i 2003.

KRUMNÆBBET RYLE: (*Calidris ferruginea*).

Ingen forårsobs af denne smukke teglrøde ryle. Forårstrækket fra overvintringsområderne i Vestafrika går direkte over Østeuropa til ynglepladserne i Nordsibirien, som nås først i juni.

Sommer-efterår:

Første obs: 14/7 4 rst. Salthammer (OLJ). 15/7 7 rst. Dueodde i sommerdragt (SEJ), 20/7 7 fou. Nexø Sydstrand (KRA), samme sted og måske de samme fugle 23/7 8 rst., 31/7 4 rst. Salthammer (OLJ), 25/8 2 ad. og 3 1K rst. Udkæret (LOU). I øvrigt små tal igennem perioden. Sidste 3/10 1 Dueodde (PCP).

Øvrige meddelere JLY, MKH, MBH, PJE, BGE.

Total for 2004 47 fugle mod 166 i 2001, 86 i 2002 og 54 i 2003.

SORTGRÅ RYLE: (*Calidris maritima*).

To observationer af denne ryle, der overvintrer længere mod nord end nogen anden vadefugl. 24/1 1 Salthammer (ASO, AMØ) og 2/10 1 R Dueodde (PCP, PJE, SPS). Den sidste fugl rastede helt usædvanligt på sandstranden.

Total for 2004 2 mod 0 i 2001, 6 i 2002 og 6 i 2003.

ALMINDELIG RYLE: (*Calidris alpina*).

Månedsfordeling, gengangere forsøgt undgået.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	1	1	8	4	147	263	842	102	0	0

Forår:

Første fugl 20/3 1 Salthammer (JRH). 15/5 6 Salthammer (JRH) og 29/6 4 ad. sdr. Salthammer (SEJ).

Sommer - efterår:

Returtrækket indledes i midten af juli hvor småflokke ses. De største nævnes: 15/7 26 sdr. Dueodde (SEJ), 26/7 12 Nexø Sydstrand (MKH), 28/7 21 Raghhammer (MKH), 30/7 15 rst. Salthammer (MBH) og 31/7 11 rst. samme sted (OLJ). Udover de nævnte lokaliteter rastede der få ved Udkæret og Hasle Sydstrand.

Beskedne flokke rastede i resten af året, hvoraf de største nævnes: 3/8 45 Salthammer (OLJ) og 13 Hasle Sydstrand (KRA), 7/8 50 Salthammer (OLJ), 18/8 25 Salthammer (BGE), 27/8 19 Nexø Sydstrand (PJE), 5/9 23 Salthammer (OLJ), 12/9 45 Bro Odde (OLJ), 17/9 40 Nexø Sydstrand (SEJ), 25/9 90 Nexø Sydstrand og 65 Bro Odde (MBH) + 25 Dueodde (SSN), 26/9 70 Bro Odde (SSN), 40 Dueodde (SSN), 27/9 163 Nexø Sydstrand (NÅK), 2/10 25 Dueodde (PCP, PJE, SPS), 4/10 33 Dueodde(TET), mens sidste ses 15/10 2 Dueodde (ASO, AMØ).

I Udkæret syv obs-dage med op til 5 den 21/8, eneste sted for indlandsobservationer.

Trækkobs: største nævnes: 13/9 18 V, 17/9 36 V og 24/9 35 V Dueodde (HLL).

Til sammenligning rastede 8/9 1973 1000 Bro Odde og 21/9 1991 trak der 940 forbi Hammeren!

Total for 2004 1368 mod 2943 i 2001, 987 i 2002 og 1295 i 2003.

Øvrige observatører: VKN, Flemming Nielsen, ABO, KEN, JCH, LOU, JLY, Andreas Petersen.

KÆRLØBER: (*Limicola falcinellus*).

Sjælden gæst med kun fem iagttagelser. Arten overses måske, hvor den optræder sammen med de andre ryler. Arten ses næsten årligt men fåtalligt her på øen.

Alle iagttagelser nævnes: 15/8 1 juv. rst. Dueodde (JCH, PCP), 18-22/8 1 rst. Salthammer (BGE, OLJ).

Totalt 3 fugle i 2004 mod 5 i 2001, ingen obs. i 2002 og 2 i 2003.

BRUSHANE: (*Philomachus pugnax*).

Månedsfordeling

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	0	20	9	51	33	60	71	44	0	0

Forår:

Alle obs. af arten i april er fra Udkæret, der siden etableringen har tiltrukket mange vadere.

De rastende brushaner tilhører de nordlige bestande. Der er ingen lokale ynglefugle. Ynglefuglene i det sydlige Skandinavien er allerede på plads i april.

Første fugle 20/4 3 Udkæret. 24/4 7♂ og 2♀ samt 28/4 11♂ og 3♀ Udkæret (alle LOU). De sidstnævnte i flot spil på engen ved fugletårnet!

Endvidere 1/5 4 Ølene (OLJ).

Første returtrækkende fugle blev observeret 16/6 3 Nexø Sydstrand (NÅK).

Sommer:

Forekomsten på de traditionelle rastlokaliteter Nexø Sydstrand til Bro Odde normal, hvor de returtrækkende gamle fugle dukker op først. 1K fuglene viser sig først i starten af august.

Udkæret har i hele perioden de eneste indlandsobservationer.

Største obs. i perioden: 29/6 13 ad. Salthammer (SEJ), 30/6 12 rst. Udkæret (PJE), 7/7 10 Nexø Sydstrand (NÅK), 13/8 4 ad. og 12 1K Udkæret (LOU).

Efterår:

I denne periode er det som nævnt overvejende ungfugle, der raster. Større obs 3/9 20 Nexø Sydstrand (ABO) og 6/9 22 rst. Udkæret (LOU).

Sidste fugle ses 4/10 42 juv. Sose-Vasegårdsvej/Soldatergård (LOU).

Øvrige meddelere TET, MBH, MKJ, Jakob Engelhard, VKN, JMØ.

Total for 2004 288 mod 847 i 2001, 236 i 2002 og 314 i 2003.

ENKELTBEEKKASIN: (Lymnocyptes minimus).

Efter tre gode år er forekomsten af fugle tilbage på niveauet fra 1990'erne. Især efterårstallene fra Dueodde er små. Skyldes det mon manglende eftersøgning i strandsumpen? Alle fire indberetninger (to forår + to efterår) nævnes og er af rastende fugle: 6/4 1 Hammeren (Salomons kapel – blev skræmt op af nogle hundeejere og deres hund uden snor) (RBC, LBG), 21/4 1 Hammerbruddet (skræmt op ved Hammersøen) (LOU), 19/9 3 Dueodde (LOU) og 3/10 1 Hammeren (midt på knuden) (CAN, ABO).

Årstotal 2004: 6, 2001-2003: 30, 26 og 12.

DOBBELTBEEKKASIN: (Gallinago gallinago).

Månedsfordeling (gengangere forsøgt undgået).

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
3	1	9	63	35	1	10	198	56	15	0	0

Et forrygende år hvor arten er noteret i ti af årets måneder med hovedvægten lagt på rastende fugle i august/september. Bemærk dog samtidigt hele 107 forårsfugle. Dette forekommer uhyre sjældent herovre.

Vinter:

Fire fugle er ret usædvanligt med første obs allerede nytårsdag 1 Salthammer, 15/1 1 Grisby, 25/1 1 Årsdale-Svenskehavn (alle ASO, AMØ) og 14/2 1 Nexø Sydstrand (PJE). Det er åbenbart på Østbornholm, det foregår om vinteren.

Forår:

Indberetningerne stammer næsten udelukkende fra Ølene og især Udkæret med første obs. 3/4 Ølene max 3 (SEJ, JGE, EJE). Maxforekomst 24/4 Udkæret 22 (JMØ). Kun enkeltobs. fra Nexø Sydstrand, Svinemose, Pedersker, Galløkken og Bastemose.

Ynglefugle. Kun meldinger fra Ølene ultimo marts til ultimo maj med 2-3 spillende fugle, hvilket ligger på linie med indberetningerne fra tidligere år (6 indsendere), så mindst 2 par må vi da have.

Sommer/efterår:

Det bedste år i mands minde med lokaliteten Udkæret som suveræn topscorer for rastende fugle.

August måned må vel være rekord? Med dagsmax. på **68** den 17/8 (LOU 18.45-20.30, lummert/varmt) ligger antallet på højde med årstotalen for hele året 2000! 1-6 fugle (15 indsendere) noteret fra øvrige lokaliteter bl.a. trækstedet Dueodde med 5 obs. henholdsvis 19/9 (HLL) og 9/10

(SEJ). Sidste iagttagelse figurerer ret tidligt 20/10 Myregårds Myr 1 (HTM, HTØ), idet novemberobservationer ikke er ualmindelige.

Årstotal 2004: 391, 2001-2003: 192, 197 og 260.

SKOVSNEPPE: (Scolopax rusticola)

Månedsfordeling (gengangere forsøgt undgået).

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
5	0	17	21	34	1	8	0	5	3	7	1

Forrige års magre resultat gentog sig heldigvis ikke i år. Indberetningerne var forholdsvis pæne, både hvad angår observationer og ynglepar. Forhåbentlig fortsætter den positive tendens fremover.

Vinter:

Rønne (punktælling) 5/1 (TET), Safirsø 22/1 (CAN), Bagå 26/1 (JMJ) med hver en fugl samt 27/1 Bastemose (NÅK) med to fugle følger normalbilledet.

Forår/sommer/ynglefugle:

Fra følgende lokaliteter er rapporteret pistende/syngende fugle: Hammeren 1 (ESA), Ølene 6-9 (8 indsendere), Bromme 1 (JGE), Habbedam 2-5 (BST), Rø Plantage 1 (PCP), Slotslyngen 2 (LOU), Almindingen incl. moser 9 (10 indsendere), Hasle Lystskov 2 (JMJ), Snogebæk 1 (OLJ), Paradisbakkerne 5-9 (HTØ m.fl.), Møllenakke 1 (MTK), Rønne 1 (TET), Vestre Sømark 1 (Ursula & Ernst Eberhardt) d.v.s. ca. 40 territoriehævdende fugle. Det ligner tidligere tiders antal. Men mon ikke det reelle tal er højere? Fuglen fra Vestre Sømark sås i øvrigt 23/7 sammen med 5 juv. Endvidere blev der set 2 juv. 24/7 Onsbæk (ESB). Største forekomst var Ølene 23/5 (kl. 20.00-22.30) 9 rst/hørt (MTK).

Efterår:

14 iagttagelser af én fugl og en af to (9/9 Bastemose (NÅK)) er under normalen (9 indsendere). Sidste 1/12 Sorthat 1 (ABO). Som et kuriosum kan nævnes, at en fugl blev ringmærket på Ertholmene 6/10.

Årstotal 2004: 102, 2001-2003: 94, 110 og 33.

STOR KOBBERSNEPPE: (Limosa limosa)

Igen i år var vi privilegeret af at have arten på fransk visit. Det er ikke en årligt tilbagevendende begivenhed. Fuglen sås 25/8 på Nexø Sydstrand (NÅK).

Sidste obs.: 1998 og 2003: begge år 8 fugle.

LILLE KOBBERSNEPPE: (Limosa lapponica)

Atter i år står arten svagt i billedet. Med de få indberetninger (næsten udelukkende af rastende fugle), der er modtaget, må vi konkludere, at arten efterhånden er en sjælden gæst på øen. Større forekomster på Bornholm udgøres som regel af trækkende fugle hvorimod rastforekomsterne sjældent overstiger 5-10 fugle. Netop i år sås kun en enkelt på træk! Alle nævnes: 23/7 Rønne Sydhavn 1, 24/7 Galløkken 1 (er vel samme individ) (begge ESB), 19/8 Sorthat strand 1 (CAN), 21/8 Salthammer 1 (OLJ), 25/8 + 27/8 Nexø Sydstrand 2 (JGE, PJE), 20/9 Dueodde 1 V (eneste trk.) (HLL), 23/9 Dueodde 1 (HLL, SSN) og 11/10 + 12/10 Raghhammer 1 (PJE).

Årstotal 2004: 11, 2001-2003: 151, 53 og 11.

LILLE REGNSPOVE: (Numenius phaeopus)

Standarden fra sidste år kunne ikke holdes. Især forårstrækket blev en fiasko, idet der ikke er indberettet en eneste fugl fra trækstederne.

Forår:

Hurtigt overset – kun fem rastende enkeltindivider: 20/4 + 26/4 Salthammer (JRH), 22/4 Pyritsø, 29/4 Sorthat strand (CAN) og 15/5 Bro Odde (JRH).

Sommer/efterår:

Som regel starter returtrækket lidt senere end hos stor regnspeve. Således også i år med tre trækobs. fra august måned alle fra Snogebæk: 5/8 23 SV, 14/8 5 SV og 16/8 6 SV (OLJ). Sluttelig 18/8 Salthammer 1 rst. (BGE). Det var alt!

Årstotal 2004: 40, 2001-2003: 85, 93 og 182.

STOR REGNSPOVE: (Numenius arquata).

Månedsfordeling.

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	2	529	11	28	45	126	23	0	0	0

Denne karakteristiske forårsbebuder svigtede ikke i år. Med pæne trækforekomster lod den sig bl.a. talrigt høre i de tidlige forårnætter. En herlig indgang til foråret.

Forår:

Næsten udelukkende registreret på træk. Første Hammeren 24/3 1 Ø (OLJ) følger normalmønsteret. Ellers er det trækket om aftenen/natten, der bidrager med de største registreringer: Møllenakke, Svaneke 15/4 (kl. 21.15-22.00) 20 (MTK), Rønne 23/4 (kl. 23.00-01 30) anslået 300 (Kristoffer Eliassen, der skriver: ”Adskillige hundreder hørt – ind imellem også lille regnspeve og enkelte

hvidklirer”), Snogebæk 24/4 (kl. 03.30-04 30) 100 (absolut minimumstal) N (OLJ). Sidste 25/5 Nexø Sydstrand 1 Ø (NÅK). Få rastende (1-3 fugle) fra bl.a. Hasle Sydstrand (KRA).

Sommer/efterår:

Endnu inden midsommer er nået, ses de første på returtrækket. I år noteredes de første 20/6 Habbdam 15 SV (BST). Største forekomster: 21/7 Rønne 40 SV (OLJ), 2/8 Galløkken 36 S (LOU). Udkæret var igen i år bedste rastlokalitet med 13/8 17 og 17/8 19 fugle (LOU). Sluttelig 26/9 Rønne 1 S (TET).

Årstotal 2004: 764, 2001-2003: 956, 1317 og 319.

SORTKLIRE: (Tringa erythropus).

Månedsfordeling (gengangere forsøgt undgået).

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	0	6	12	66	4	30	13	1	0	0

Grundet en meget flot juni måned må året betegnes som jævnt godt. Det var igen rastende fugle – især fra Udkæret – der talte på kontoen. Lidt usædvanligt er der kun indrapporteret én trækobs.

Forår:

18 fugle må betegnes som liggende over normalen. Første relativt sent 24/4 Udkæret 1 (LOU). Største antal var fra 29/4 Ølene 5 (FJE) og 2/5 Østre Sømark 4 (SNI, BNI). Derudover kun set på Sorthat strand.

Sommer/efterår:

Tilbagestrækket indledes allerede i juni måned (af hunnerne) og 15/6 stod 2 ved Habbdam (BST) og 16/6 Nexø Sydstrand 6 (NÅK). De absolut største flokke befandt sig i Udkæret den 16/6 med ikke mindre end 29 rst. fugle (VKN), 21/6 11 ad., 23/6 9 ad. og 17/8 22 (alle LOU). Tidligere tiders foretrukne rastlokaliteter, Nexø Sydstrand og Salthammer, er tilsyneladende blevet stærkt nedprioriteret. Eneste trækobs. stammer fra Dueodde 7/9 1 V (TET). Året sluttede 5/10 i Udkæret (hvad ellers): 1 1K rst. (LOU).

Årstotal 2004: 132, 2001-2003: 167, 56 og 97.

RØDBEN: (Tringa totanus).

Månedsfordeling (gengangere forsøgt undgået).

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	1	45	10	16	40	41	24	0	0	0

Glædeligt kan det konstateres, at de foregående to års meget beskedne indberetninger ikke fortsætter i år. Vi er nu antalsmæssigt næsten tilbage på niveauet fra 1990'erne. Alle obs er af rastende fugle på nær én trækobs fra Dueodde.

Vinter:

Trods en forholdsvis mild vinter med en solrig og ret varm februar måned er der ikke noteret noget vinterfund. Sidste vinterobs var på kysttællingen i 1997 med 3-4 fugle.

Forår:

Mere end dobbelt så mange iagttagelser set i forhold til sidste år. Første 30/3 Hasle Sydstrand 1 (KRA). Største forekomster: 23/4 Nexø Sydstrand 8 (NÅK), 23/4 Salthammer 6 (OLJ) og 24/4 Pyritsø 9 (VKN, SKN). Øvrige lokaliteter Udkæret, Ølene og Sorthat strand med max 2 fugle.

Sommer/efterår:

Artens foretrukne raststed er lavvandede kyster, hvorfor Udkæret ikke står særligt stærkt i billedet. Det er Nexø Sydstrand og Salthammer, der er de foretrukne lokaliteter med bl.a. Nexø Sydstrand 14/7 7, 2/9 8 og 21/9 5 (alle NÅK), Salthammer 29/6 11, 16/7 7 og 7/8 8 (SEJ, OLJ, PJE). Dog skal nævnes en enkelt indberetning 30/7 fra Ølene 8 (MBH). Lokaliteter med 1-4 fugle var Bro Odde, Udkæret, Svaneke, Hasle Sydstrand, Sorthat-Levka og Dueodde (9 indsendere). Sidste 23/9 Salthammer 2 (SSN).

Årstotal 2004: 177, 2001-2003: 241, 89 og 58.

HVIDKLIRE: (Tringa nebularia).

Månedsfordeling (gengangere forsøgt undgået).

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	0	53	24	27	26	119	28	1	0	0

Et almindeligt gennemsnitsår for arten med næsten udelukkende meldinger om rastende fugle. April måned bør fremhæves med hele 53 eksemplarer. Tidsmæssigt ligger indberetningerne inden for de normale terminer.

Forår:

Som anført havde perioden pæne tal med i alt 77 iagttagelser. Udkæret stod stærkt i billedet med 13 indberetninger af 27 eks. (15 indsendere). Første sås på lokaliteten 19/4 2 (PJE, LOU). Samme sted største forekomst 28/4 8, hvilket dog ligeledes blev iagttaget 24/4 Levka (JMJ). Fra perioden to trækobs: 30/4 Hammeren 1 N (SSN) og 3/5 Sorthat strand 10 N – pæn forårsflok (JCH).

Sommer/efterår:

Historien er den samme som i forårsperioden. Udkæret dominerer antals- og indberetningsmæssigt med sædvanlig overvægt af 1K-fugle fra medio august. Første 16/6 Udkæret 15 (VKN), større forekomster samme sted 17/8 47 (LOU) og 21/8 25 (HTM). Til sammenligning Nexø Sydstrand 2/8 5 (NÅK), 27/8 4 (PJE) og 5/9 Salthammer 3 (OLJ). Endvidere meldinger om 1-3 fugle fra Blykobbe å, Svaneke, Sorthat-Levka, Pyritsø og Dueodde (7 indsendere). Efterfølgende kunne opleves 4/10 på Dueodde 1 rst. siden trk. (TET).

Årstotal 2004: 278, 2001-2003: 336, 296 og 230.

SVALEKLIRE: (Tringa ochropus).

Månedsfordeling (gengangere forsøgt undgået).

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	0	13	0	17	31	47	2	0	0	0

Ikke just et jubelår med en generel svag forekomst af næsten udelukkende rastende fugle, og som det ses helt uden iagttagelser i maj måned.

Forår:

Martsfugle er ikke ualmindelige, men vi skulle helt hen i april måned, inden første blev set 4/4 Udkæret 2 (LOU). Ellers gennemgående små tal med max 3 rst. på førnævnte lokalitet 22/4 (VKN, SKN). Indberetning af 1-2 fugle fra Ølene, Rolfhøj sydlige grusgrav og Hammeren (overflyvende fugl) (3 indsendere). Bemærk de manglende obs i maj måned!

Ynglefugle. Ingen meldinger om syngende/territoriehævdende fugle, og uden iagttagelser mellem 28/4 og 12/6 kan det vel umiddelbart udledes, at der ingen bud er på ynglepar i år.

Sommer/efterår:

Den svage tendens fortsatte med bl.a. kun én indberetning fra september måned. Første 12/6 1 i vandhul ved Bolsterbjergvej (HTM), største rasttal er fra Udkæret 27/6 8, 21/7 12, 2/8 13 og 13/8 9 (alle LOU). Endvidere kan nævnes 17/7 Ringebakkerne (Almeløkkebruddet) 4 (CAN) og 29/7 Raghøner 5 (MKH) samt 1-2 fugle fra Salthammer, Paradisbakkerne (Majdalen), Vestre Sømark, Nexø Sydstrand, grusgrav v/Bakkehus, Sorthat-Levka, Gudhjem-Melsted og bemærkelsesværdigt kun en fugl fra Ølene. Sidste og eneste fund fra september var 6/9 Udkæret 2 (LOU).

Årstotal 2004: 110, 2001-2003: 197, 193 og 133.

TINKSMED: (Tringa glareola)

Månedsfordeling (gengangere forsøgt undgået).

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	0	73	60	145	191	631	93	0	0	0

Den positive tendens fra forrige år fortsætter med flotte meldinger om 1K fugle fra august. Analogt med Svaleklire faktisk kun indberetninger af rastende fugle.

Forår:

Ikke en eneste trækobs. Første melding var 16/4 Nexø Sydstrand 2 (MTK). M.h.t. rastende fugle bærer Udkæret for en gangs skyld ikke førertrøjen, men må se sig overhalet af Ølene med 29/4 40 (FJE) og 1/5 30 (SSN m.fl.).

Sommer/efterår:

Her skal Udkæret fremhæves og især to store indberetninger herfra henholdsvis 2/8 **168** og 13/8 **151** (LOU). Det må da vist være dagsrekord for Bornholm? Til sammenligning var månedstallet for august år 2000 126 stk. Største iagttagelser fra øvrige kendte rastlokaliteter: 2/9 Nexø Sydstrand 27 (NÅK), 10/8 Hasle Sydstrand 30 (KRA) og 11/8 Salthammer 14 (OLJ). Af mindre kendte steder kan nævnes 31/7 Homandshal, Rønne 7 (SNI, BNI). Sidste blev set 27/9 Nexø Sydstrand 15 (NÅK). Det kan altså konstateres, at fuglen hører til en af de talrigeste rastende vadefuglearter på Bornholm.

Årstotal 2004: 1193, 2001-2003: 814, 894 og 1241.

MUDDERKLIRE: (*Actites hypoleucos*).

Månedsfordeling (gengangere forsøgt undgået).

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	0	5	31	2	86	130	44	1	0	0

Det laveste antal registreringer inden for sidste 10 års periode. Det gælder både forår og især august-tallene (1K fugle), hvilket måske kan skyldes en dårlig ynglesæson for arten. Det er ellers den vader, som optræder på de mest forskelligartede lokaliteter på øen.

Forår:

Kun rastobservationer. Førstedatoen lå ret normalt 19/4 Snorrebakkesøen 1 (SNI, BNI). Ellers beskedne indberetninger fra 10 lokaliteter af 1-7 fugle (14 indsendere) hvoraf kan nævnes Salthammer 15/5 5 (JRH), 21/5 7 (SEJ) og Hasle Sydstrand 22/5 4 (KRA).

Sommer/efterår:

Jævnt små iagttagelser uden de rigtigt pæne noteringer på 40-50, der skulle til for at perioden kunne kaldes for god. De 3 ”største” forekomster var 11/7 Salthammer 14 (OLJ), 10/8 Hasle Sydstrand 17 (KRA) og 2/9 Nexø Sydstrand 29 (NÅK). Sidste fugl optrådte forholdsvis sent 19/10 Galløkken 1 (LOU). Forhåbentlig vil arten fremover vende talstærkt tilbage.

Årstotal 2004: 299, 2001-2003: 654, 497 og 347.

STENVENDER: (*Arenaria interpres*).

Desværre blev vi ikke i år beriget med særligt stort besøg af denne flotte vader. Største forekomster var to ”flokke” à 2 fugle!

Forår:

Hurtigt overset – én indberetning 5/4 Salthammer 1 (OLJ).

Sommer/efterår:

Kun rastende/fouragerende fugle. Alle nævnes: Salthammer 12/7 1 ad. i sommerdragt (SEJ), 18/8 1 (BGE), 30/8 1 (KEN) og 5/9 2 (JGE, OLJ), Blykobbe Å 15/7 1 (CAN), Dueodde 15/8 1 (JCH, PCP) samt Nexø Sydstrand 30/8 2 (KEN) og 3/9 1 (ABO).

Besøgstallet må fremtidigt gerne blive større.

Årstotal 2004: 11, 2001-2003: 22, 9 og 27.

ODINSHANE: (Phalaropus lobatus).

Ligesom forrige år meldes kun om en enkelt iagttagelse, så året må igen betegnes som under middel. Går vi tilbage til 1990 er det kun førnævnte år og år 1993, der er ringere repræsenteret uden observationer.

Årets fugl, som var en ad. hun i sommerdragt, blev registreret fouragerende på vandet ved Springbakkevej i Udkæret den 23/6 (LOU) og må således betragtes som en sen forårstrækker (forårstrækket slutter normalt midt i juni og efterårstrækket af voksne fugle – med hunnerne som de første – passerer først fra midt i juli). Sidste tre års forekomster stammer alle fra Udkæret.

Årstotal 2004: 1, 2001-2003: 3, 6 og 1.

ALMINDELIG KJOVE: (Stercorarius parasiticus).

Det blev den numerisk ringeste sæson i syv år. Samtidig blev ingen andre kjo ve-arter set på Bornholm i 2004.

Fra foråret blot 10/4 2 Hammeren (RBC, LBG) eller en femtedel af, hvad man kunne forvente. Efteråret gav dobbelt så mange iagttagelser(!): 23/9 1 rst. + 1/10 5 V Dueodde (HLL, TET).

De tre seneste år hhv. 62, 60 og 15 eksemplarer og i sidste årti gennemsnitligt omkring 25 pr. år.

DVÆRGMÅGE: (Larus minutus).

Månedsfordeling

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
2	0	1	25	264	1	1	0	42	26	11	0

Et år hvor de fleste måneder gav færre, end vi er blevet forvænt med i de sidste par år – dette gjaldt dog på ingen måde for maj. For tredje gang på lige så mange år flest fugle i første halvår.

Vinter-sommer:

Årets eneste vinteriagttagelse blev 12/1 2 ud for Sorthat Odde (JMJ) – forekomsterne på denne årstid svinger meget.

Næste blev 6/3 1 Nexø Sydstrand (MBH), mens antallet i april var lavt med kun ni trækkende via Hammeren (OLJ). 19/4 taltes 14 rastende Udkæret (LOU), men så snart året rundede den femte

måned skete der noget. 1+2/5 i alt **220** trk. Hammeren og 6/5 44 rst. Udkæret (SSN, LOU). Det viser igen, hvor forsinket trækket var i 2004. Det var nemlig en meget stor maj-sum. Samtidig var det tredje år i træk med et betydeligt antal rastende i Udkæret – det må meget gerne blive en fast tradition.

Et par obs af forbistrefjende fugle i yngletiden var 29/6 1 Salthammer og 5/7 1 Hasle Sydstrand (SEJ, KRA).

Efterår:

Årstidens observationer indledtes af 13/9 3 Dueodde, og herfra blev totalt 59 set forbitrækkende (HLL, SEJ, SSN, TET). Alle øvrige flertalsobservationer: 11/10 3 V Hammerodde, 23/11 7 fou. i strid NV-kuling Sorthat Odde og årets sidste 26/11 4 Nørrekås (TET, OLJ, CAN, HTM).

Sammenlagt 373 kan sammenlignes med 115, 1022 og 622 fra perioden 01-03.

HÆTTEMÅGE: (Larus ridibundus).

1. halvår:

Mågefuglene indgik i 2004 i vandfugletællingen og vinterens største tal stammer naturligt nok fra weekenden 24/25. januar. Flest var der på Rønne Havn med 393 eksemplarer (JET, TET) og i alt 872 blev noteret.

I foråret og forsommeren var det kun Nexø Sydstrand som husede over hundrede fugle – op til 13/5 139 (NÅK). Årets første fugle i sommerdragt med fuldt anlagt hætte optrådte 14/3 på Hasle Sydstrand (CAN) bare tre dage senere end sidste år. Trækket bestod sammenlagt af kun 92 fra Hammeren (TET, OLJ).

Året bød meget glædeligt på de første ynglepar siden 2000. 21/5 et redebyggende par i Svinemosen og 4/6 en rugende fugl Grisby (JMØ, CAN). Fuglene fra Svinemosen er det første ”mosefund” i næsten ti år – mon yngleforsøget lykkedes?

2. halvår:

Periodens maxtal blev 9/8 250 Salthammer, mens der på Nexø Sydstrand kunne tælles op til 148 (OLJ, NÅK). Herudover var rasttallene dog små. Stort set ingen trækkende rapporteret. I december bl.a. 15/12 71 Nexø Sydstrand (NÅK).

STORMMÅGE: (Larus canus).

Ud af 632 fra vandfugletællingen blev de 204 set Nexø Havn (HTM, HTØ). Vinterens største tal var dog 27/2 300 Nexø Sydstrand (NÅK).

De to første forårsmåneder bød atter på store rasttal: 30/3 7000 Smørenge og 1200 Udkæret (LOU) og hertil seks fund af over hundrede.

Yngel.

Grisby har flere gange været vores bedste lokalitet for arten. I år flere end sædvanligt, nemlig 15 par. På kysten ud for Svaneke Fyr min. 8 reder mens kysttællingen på Nordbornholm resulterede i 7 par (CAN, JCH).

Efteråret kunne slet ikke leve op til tidligere tiders antal, idet 7/8 75 Hasle Sydstrand (KRA) var flest. Fra julemåneden dog op til 400 Udkæret (HTM).

SILDEMÅGE: (*Larus fuscus*).

Tre meget tidlige iagttagelser må dreje sig om ”nordsøsillemåger” (*L. f. intermedius*): 25/1 1 Arnager, 2/2 1 Rønne og 22/2 1 Kobbekå (Jørn Otto Jensen, KEN, DOF-ekskursion).

Første baltiske skulle så være 6/4 1 Nexø Sydstrand (ASO, AMØ), og i løbet af den næste uges tid blev der set fugle på flere kystlokaliteter, bl.a. 11/4 3 trk. Hammeren (RBC, LBG). Herudover dog kun 28/4 3 Torneværkets Kaolinergrav (JCH) uden for ynglepladserne i foråret. Mågetællingen ud for kystklipperne ved Slotslyngen afslørede 3-6 par og hertil kom i hvert fald én rede ved Opalsøen (JCH, CAN, Lars Nørgaard Andersen). Det kunne faktisk tyde på en lille fremgang fra de 3-5 par, som har holdt til på Nordbornholm siden århundredeskiftet. Det ser ellers sort ud for de baltiske sillemåger, som bliver stærkt forgiftet af DDT i deres overvintringsområder i Østafrika. Det betyder, at artens æg har noget nær verdensrekord i indhold af insektgiftens nedbrydningsprodukter. Det er sandsynligvis adskillige år siden, der er frembragt levedygtigt afkom i vores del af Østersøen, og racens fremtid ser dystert ud!

Efter Sct. Hans ti iagttagelser af 23 fugle hvoraf kan nævnes 8/8 8 Salthammer, 3+4/10 3 Dueodde og årets sidste 11/10 1 Hammerodde (OLJ, PCP, TET, SEJ).

SØLVMÅGE: (*Larus argentatus*).

1. halvår:

Der blev flittigt talt sølvmåger i.f.m. vandfugletællingen i januar. Sammenlagt 7498 opholdt sig ved de bornholmske kyster. Flest 1500 ud for Saltuna efter en kutter og 1312 Nexø Havn (LOU, HTM, HTØ m.fl.) – virkelig store vintertal.

Med forårets komme tyndede det kraftigt ud i flokstørrelserne. 13/4 160 Nexø Sydstrand (NÅK) blev periodens sidste trecifrede rasttal. Mågetællingen gav små 450 ynglepar på Nordbornholm – et middelstort antal (JCH, CAN).

2. halvår:

Sidst på sommeren atter mange rastende. 27/8 300 Hasle Sydstrand mens der i efteråret var op til 27/9 280 Nexø Sydstrand (MKJ, NÅK). På dette tidspunkt gennemfører mågerne årets mest omfattende fældning.

MIDDELHAVSMÅGE: (*Larus michahellis*).

Bare to fund: 11/8 1 Hasle Sydstrand og 4/12 1 Nexø Havn (KRA, MKH).

Sidste år seks eksemplarer og året før, da der var felttræf, blev der fundet sytten.

KASPISK MÅGE: (*Larus cachinnans*).

Elleve eksemplarer må siges at være en ret normal indrapportering. Med én undtagelse var alle 3K'ere eller voksne fugle.

23+24/1 2 Rønne Havn, 24/1 1 Melsted, 3/10 3 Dueodde, 15/10 1 juv. Gudhjem, 4/12 2 Salthammer og 2 Nexø Havn (JET, TET, LOU, PCP, RBC, LBG, MKH).

Det er karakteristisk, at de blev set i efterårs- og vintermånedene.

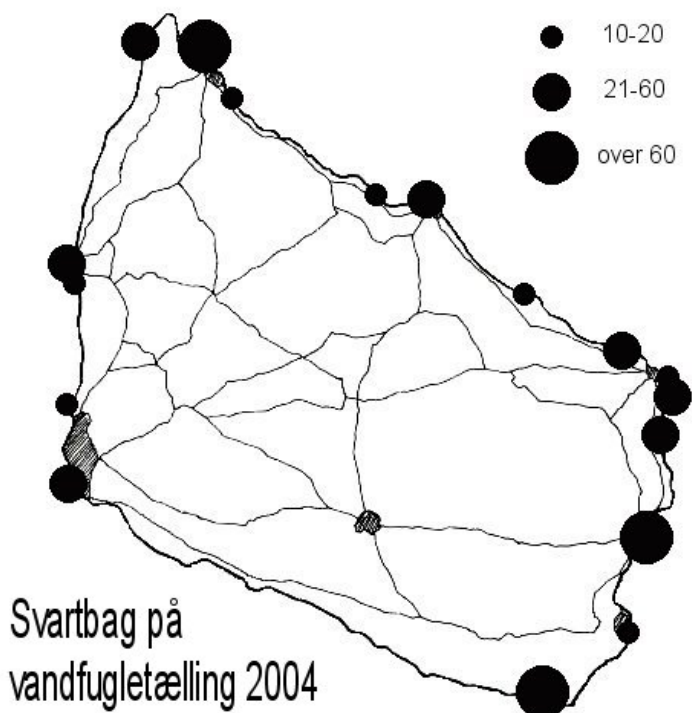
GRÅMÅGE: (*Larus hyperboreus*).

Året bød blot på 23+24/1 1 3K rst. Hasle Havn (JET, TET, JMJ, ABO, CAN). Årets første fire måneder er den bedste tid for arten på Bornholm.

Årtiets fire første år gav til sammen fem eksemplarer, mens gæstende gråmåger var en langt hyppigere foreteelse for ti-tyve år siden.

SVARTBAG: (*Larus marinus*).

Vandfugletællingen satte atter sit præg på årets jagttagelser. Hele 642 kom i notesbøgerne. Fundene var ret jævnt fordelt med en lille overvægt til østkystens lokaliteter. De tre højeste tal blev 73 Nexø Havn, 70 Sandvig-Allinge og 68 Sommerodde-Holsterodde (HTM, HTØ, ABO, CAN, MTK m.fl.). Så snart vi nåede den første forårsmåned, tyndede det kraftigt ud i antallet. Først hen i sensommeren atter større noteringer. Fra denne periode er Hasle Sydstrand kendt som en god lokalitet, og i år blev bl.a. set 7/8 32, 5/9 41 og 12/10 71 (KRA, CAN). Kun to andre lokaliteter er repræsenteret i årets sidste fem måneder, hvoraf Nexø Sydstrand husede op til 27 (NÅK).

RIDE: (*Rissa tridactyla*).

Heller ikke i 2004 forvildede der sig nogen rider forbi Bornholm.

Sidste år var det ellers første gang i ni år at arten svigtede os. End ikke Christiansø kunne fremvise arten i år.

Perioden 2000-2002 gav hhv. 1, 13 og 4 eksemplarer.

ROVTERNE: (*Sterna caspia*).

Rekordlavt antal.

Kun 24/4 1 Pyritsøen (VKN, SKN, LCL)! Det er mere end 25 år siden, der kun er blevet set én rovterne på Bornholm.

De tre foregående år tilsammen 46 og fra 90'erne i alt 245. Christiansø havde heller ikke nogen god sæson med blot fem eksemplarer.

Skovhornugle fra Sandvig (HTM)

Natravn (CAN)

SPLITTERNE: (Sterna sandvicensis).

Månedsfordeling

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	0	3	22	26	22	4	52	11	0	0

Som de to foregående år et lille underskud af splitterner.

Forår:

19/4 1 Hammeren og 27+29/4 2 Sorthat Odde (OLJ, CAN) var alt, hvad det blev til i april.

Maj var en af årets bedre måneder og bød bl.a. på godt ti fra Snogebæk og 2+10/5 4 trk. Hammeren (SEJ, Andreas Petersen, OLJ).

Sommer-efterår:

Alle tre sommermåneder lå under det forventede niveau. Fuglene blev set på den sydlige del af øst- og vestkysten samt Raghhammer. Flest var der igen omkring Snogebæk og Salthammer Odde med f.eks. 27/8 15 og i alt 27 individer (OLJ, TET, KRA, SEJ).

Antallet i efteråret svinger en hel del, men var i 2004 ret pænt. Her kan nævnes 14/9 til 1/10 (årets sidste) 34 trækkende Dueodde og 4+10/9 6 Sorthat Odde (8 indsendere).

Totalt 140. Fra perioden 01-03 hhv. 379, 136 og 161.

FJORDTERNE: (Sterna hirundo).

Mere end hver tredje bornholmske terne i 2004 var en fjordterne – det var en meget stor andel.

1. halvår:

Set fra 24/4 hvor der var to såvel Arnager som Hasle Sydstrand og Pyritsøen (PCP, KRA, VKN, SKN, LCL) – det var samtidig de eneste aprilfugle.

Perioden bød blot på to andre iagttagelser: 5/5 9 N Sorthat Odde og 10/5 71 Ø Hammeren (JCH, OLJ).

2. halvår:

Ud over 12 strejfgæster fra sommermånederne dominerede Dueodde. Intet andet sted blev der nemlig observeret fjordterner efter 4/9. Fra øens sydøstpunt taltes 26 trækkende og 7 rastende frem til 1/10 (HLL, SSN, TET, VKN, DOF-ungdom).

I alt 136 kan sammenlignes med 438, 71 og 101 fra de tre seneste årsrapporter.

HAVTERNE: (Sterna paradisaea).

Der blev set under hundrede af denne vores normalt talrigeste terne. Antallet dækkede over blot femten iagttagelser fra fem lokaliteter og den laveste årssum i syv år.

1. halvår:

Det er typisk, at forårsobservationerne er dominerende, og de udgjorde da også 97% af årets ringe høst. Mellem 19/4 (årets første) og 10/5 23 trk. Hammeren (OLJ, SSN) mod næsten 80 gange flere sidste år. Ankomsttidspunktet svinger en del og var de tre seneste år hhv. 5/5, 12/4 og 22/4. Øens bedste rastlokalitet var igen Sorthat Odde og Hasle Sydstrand. På førstnævnte sted bl.a. 24/4 35 og 29/4 13, mens der blev set i alt 13 nær Hasle (VKN, SKN, LCL, CAN, KRA, SSN). På østkysten bare fem.

2. halvår:

24/7 3 Hasle Sydstrand eneste (KRA).
Totalt 95 mod 548, 140 og 2140 i perioden 01-03.

DVÆRGTERNE: (Sterna albifrons).

Tolv eksemplarer udgør en hæderlig indrapportering.
Alle nævnes: 26/4 3 + 31/5 1 + 27/6 1 Salthammer, 27/4 + 5/5 1 Sorthat Odde, 1+2/5 4 trk. Hammeren og 27/7 1 Raghammer (8 indsendere).

De tre seneste år hhv. 14, 12 og 19 fugle. I 90'erne sammenlagt 96 dværgterner ud for Bornholms kyster.

LOMVIE: (Uria aalge).

Månedsfordeling

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	8	11	11	0	0	0	3	2	0	0

En virkelig bundskraber med kun 35 lomvier – niveauet ligger ellers på omkring 170 fugle.

1. halvår:

Forårstrækket svigtede næsten totalt – der var ingen tocifrede trækdage fra Hammeren. Hammeren: 18/3-26/5 i alt 20 (OLJ, RBC, LBG, ASO, AMØ, TET).
En enkelt obs fra klippekysten ved Kongestolen 27/5 af en stationær voksen fugl (CAN, JCH) var dog nok så interessant.

2. halvår:

Alle nævnes: 8/9 1 Ø Hammeren, 14+22/9 1 V Dueodde og 12/10 2 Årsdale (OLJ, HLL, ASO, AMØ).

I alt 52 sammenlignet med 188, 174 og 158 i 2001-03

ALK: (Alca torda).

Månedsfordeling

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	55	67	44	7	4	0	3	0	0	0

Ligesom hos lomvierne ligger antallet alke meget lavt. Men vi glæder os over vores lokale ynglefugle, som holder skansen.

Forår-sommer:

Fordelingen er typisk, men antallet meget lavt.

Årets første 17/3 6 Hammeren (OLJ) og fra samme lokalitet var de bedste dage 23/3 10, 27/3 27 og 31/3 10 østtrækkende (alle OLJ), mens april og maj kun gav encifrede tal.

Ved Mulekleven/Slotslyngen har der max. opholdt sig 19 fugle 25/4 (CAN). På kysttællingen 27/5 taltes 18 fugle på strækningen Mulekleven til Vang (CAN, JCH). Det er meget svært at få øje på alle ynglefuglene på klipperne, idet fuglene trykker sig. Ud fra tallene kunne det tyde på en lille stagnation i bestanden til måske 10-12 par.

Af sommerobs er der to: 5/6 7 rst. Mulekleven og 3/7 4 rst. Jons Kapel (CAN, Simon Vikstrøm) – sidstnævnte lokalitet husede sandsynligvis også enkelte ynglepar.

Efterår:

Tre obs er helt normalt. 16+17/9 1 V Dueodde og 18/9 1 rst. samme sted (alle HLL).

Totalt 180 kan sammenlignes med 303, 381 og 276 fra 2001-03.

LOMVIE/ALK: (Uria/Alca sp.).

To usikre iagttagelser: 9/4 7 og 10/4 3 trk. Hammerodde (RBC, LBG).

TEJST: (Cepphus grylle).

Tejsterne lagde sig desværre op ad de andre bundskrabende alkefugle med blot syv eksemplarer.

15/1 1 Svaneke Havn (ASO, AMØ). I.f.m. vandfugletællingen 24/1 1 rst. Ørnevig på Hammeren og 1 rst. ud for Sandvig (ABO, CAN).

24/3 1 Ø Hammeren (OLJ) var eneste i foråret. 2/6 dog 1 subad. i Rønne Havn (JCH).

Endelig 12/12 1 rst. nord for Nexø (MBH).

I alt 7 mod 125, 64 og 25 de sidste tre år.

HULDUE: (Columba oenas).

Månedsfordeling

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	24	12	12	8	0	0	1	2	5	0

Kun 64 fugle er det rene flop, både for- og efterår.

1. halvår:

Årets første var 15/3 1 fou. Snogebæk, og Ølene havde 31/3 1 overflyvende (JRH, KSJ).

Fra Hammeren 17/3-29/4 26 trækkende (31/3 10 NØ)(OLJ, Morten Heegaard, RBC, LBG, ASO, AMØ, SSN).

Der blev hørt kurrende fugle på de tidligere ynglelokaliteter i Ringebakkerne, Slotslyngen, Ankermyr og Stubbeløkke granitbrud med hhv. 6, 1, 2 og 3 eksemplarer (ABO, CAN, JCH, VKN). Det skulle give omkring et dusin ynglepar, hvilket er en fremgang.

2. halvår:

To observationsdage på Dueodde: 24/9 1 og 13/10 2 (HLL, PCP, OLJ).

2/11 endnu 5 Ringebakkerne ved ynglelokaliteten (CAN).

Totalt blot 64 mod 189, 375 og 166 fra 2001-03.

RINGDUE: (Columba palumbus).

Månedsfordeling

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
49	27	699	973	885	155	252	24	654	1695	614	279

Godt 6000 er halvdelen af sidste år niveau. Trækket svigtede – til gengæld blev der set flere fugle over hele året på mange lokaliteter.

1. halvår:

I årets to første måneder blev der set småflokke på op til 12 eks. flere forskellige steder.

Hammeren havde ikke meget træk: 17/3 148, 30/3 399, 31/3 77 og 11/4 390 (OLJ, Morten Heegaard, RBC, LBG).

Desuden 5/4 500 Listed, 12/5 350 Udkæret og 15/5 500 Bodilsker (SEJ, PJE, LOU, HTM).

2. halvår:

Heller ikke efteråret kunne byde på det vilde træk. Fra Dueodde 30/9 600, 13/10 50 og 27/10 60 (TET, PCP, OLJ).

Til gengæld rastede der større flokke mange steder på øen. 4/7 180 Poulsker, 5/10 340 Udkæret, 350 Bukkevej/Åkirkeby og 400 Sose, 15/10 300 Limensgade, 7/11 200 Hammeren og 250 Galløkken samt 19/12 150 Nyker (OLJ, LOU, HTM, PCP, VKN).

I alt 6306 sammenlignet med 12.562 sidste år.

KLIPPEDUE: (*Columba livia*).

Sidste år turde ingen melde klippedue, men i år er der blevet bestemt tre fugle.
5/6 2 rst. Slotslyngen (CAN, DOF-ekskursion) og 16/7 1 Rønne (JLY).

I 2002 ligeledes set tre fugle.

TYRKERDUE: (*Streptopelia decaocto*).

Der blev indrapporteret 121 tyrkerduer af tolv observatører, så arten er ikke helt overset længere.
I år slår Rønne med 27 fugle Åkirkebys bedste tal på 25. Nexø kommer efter med 16, så Østermarie med 5, Sandvig 3, Hasle 2 og Knudsker 1. Vi må lave en konkurrence om byen med flest tyrkerduer.

11/4 kom to tyrkerduer ud i trækforsøg ved Hammeren men fortrød, da de kom ud over åbent vand og stak fjerene mellem benene (RBC, LBG).

TURTELDUE: (*Streptopelia turtur*).

Ingen fund i 2004.

Turteldue på Bornholm de ti seneste år. Bemærk at de fire første år i 90'erne gav hele 22 eks.

1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
1	4	0	1	1	0	1	0	1	2

GØG: (*Coccyus canorus*).

55 eksemplarer er på linje med gennemsnittet.

Årets første gøg var 23/4 1 Nexø Sydstrand og 1/5 1 kukkende såvel Ølene som Paradisbakkerne (NÅK, HTM, Caretakertur, PCP, OLJ, HTØ).

Gøg blev ligeledes hørt kukkende fra Almegårdsterrænet, Bastemose, Blykobbe Plantage, Ibsker, Koldekilde, Nexø kirkegård, Ringebakkerne (4 stk.), Svaneke og Svinemose.

I september to iagttagelser: 16/9 1 V og 22/9 1 rst. Dueodde – usædvanligt med dagtræk (HLL, SSN).

SLØRUGLE: (*Tyto alba*).

I 2003 var der 6 indberetninger fra vinter/forår.

Vinter-forår:

9+10/4 1 set og hørt Årsdale (AMØ, ASO).

Ynglefugle:

Der er som i 2003 fire sikre ynglefund: Bodilsker (2 kuld), Vestermarie (2 kuld), Klemensker (1 kuld) og Pedersker (1 kuld).

Derudover to mulige ynglepar i henholdsvis Rø og Østermarie.

Tre par ynglede i opsatte kasser – det sidste par i et hulrum bag gavlbrædderne på en bygning i Pedersker by!

Kun Bodilskerparret ynglede også i 2003, Klemenskerparret ynglede i 2002, de øvrige to par var nye par.

Enlige fugle blev konstateret på tre steder, i Østermarie, Olsker og Ibsker, hvor der er sat kasser op.

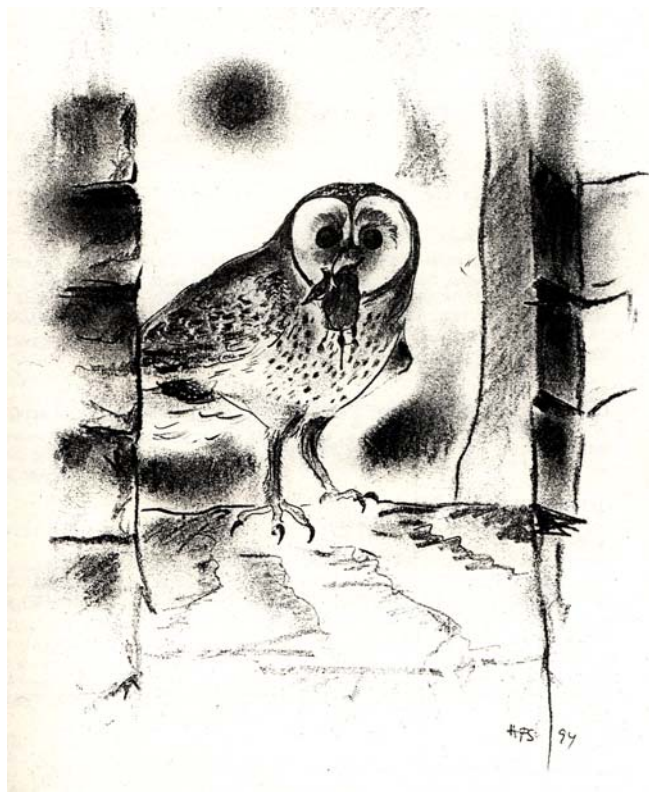
En Slørugle blev fundet trafikdræbt ved Årsballevej 5/8 (meddelt fra konservatorprotokollen af Jan Ole Elleby).

I efteråret 2003 blev der registreret to levende slørugler – i efteråret 2004 en levende og to døde!

Efterår:

14/10 1 Årsdale (ASO). Den enlige unge fra yngleparret i Pedersker døde (nok af sult) og blev indleveret til udstopning d. 13/11 (Jan Ole Elleby).

28/12 1 død Paradisbakkevej, Ibsker. Den 12/10 ringmærkede Klaus Dichmann denne Slørugle ved Nordborg på Als som en ud af tre unger i et sent kuld. 2 måneder og 16 dage senere blev uglen med ringnr. 4RO987 fundet død ved Paradisbakkerne. Ungerne var ca. 35 dage gamle, da de blev ringmærkede, og da ungerne normalt bliver i redekassen til de er ca. 60 dage gamle, har denne unge Slørugle tilbagelagt de 378 km på knap 50 dage!

SKOVHORNUGLE: (Asio otus).

32 individer vinter og forår er en markant stigning i forhold til 2003, hvor der blev observeret 19 eks.

Vinter- forår:

15/1 1 Melsted skov (PKE), 15/1 1 rst. Læså – var der i hele januar (PKE), 25/1 12 rst. Balka, så mange har ikke været på stedet før ifølge observatørerne, Vera og Carsten Kjær. 4/2-1/3 op til 4 rst. Sandkås (KEN, Bent Ernst Nielsen, ESB, ESA), 15/2 1 Stammershalle (PKE), 23/2 1 rst. syd for Allinge (PKE) samt 29/2 1 rst. Robbedale (ESB).

1/3 og 6/3 1 sy. Svaneke Nordskov (MTK), 2/3 1 død, formodentlig taget af Duehøg, Grisby (HTØ), 4/3 1 sy. skydebanen ved Frenne (MTK), 8/3 1 Almindingen (MTK), 30/3 1 Skørrebro (HTM), 14/4 2 sy. og 15/4 1 sy. Svaneke Nordskov (MTK), 16/4 1 Ølene (HTM), 6/5 2 set Habbadam – også set af og til resten af året (BST), 27/5 1 fou. Rømersvej, Ølene (HTM + caretakergruppe).

I såvel 2002 som 2003 var der fire sikre ynglefund.

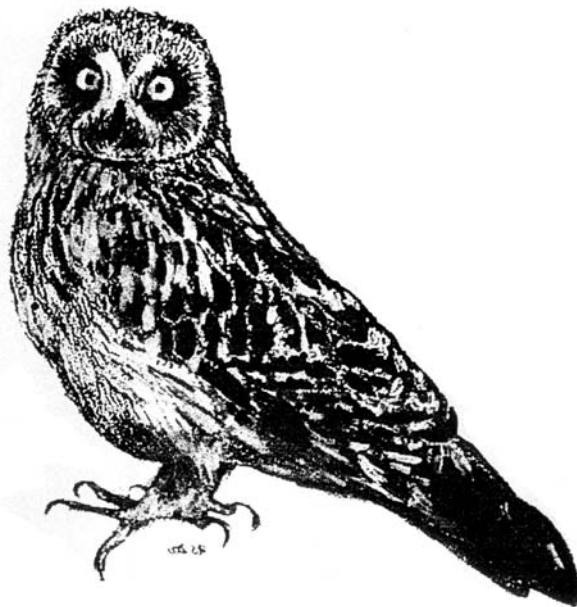
Ynglefugle:

Kun et sikkert ynglepar, hvilket umuligt kan være udtryk for den reelle ynglebestand på øen. 30/7 2 udføjne unger Svaneke Nordskov (MTK, DNE, HTØ) og dagen efter 2 ad. + 1 tiggende unge samme sted (MTK).

10 eksemplarer er set i efteråret mod kun en enkelt observation i 2003.

Efterår:

13/10 1 rst. Sandkås (KRA), 13/10 1 rst. Blykøbbevej 38, Rønne (JCH), 20/10 2 rst. Tippen, Galløkken (LOU), 5/12 6 rst. i fyrretræ Nørre Løkke, Rønne (JCH).

MOSEHORNUGLE: (Asio flammeus).

I alt 14 observationer mod 13 i 2003 og 17 i 2002.

Forår:

6+9/4 1 of. Hammeren (RBC, LBG), 9/4 1 rst. Hammeren (JGE), kan være samme fugl som set af RBC og LBG samt dagen efter igen 1 of. Hammeren (RBC, LBG). Desuden 27/4 2 rst. på to forskellige steder i Poulsker (JRH).

Efterår:

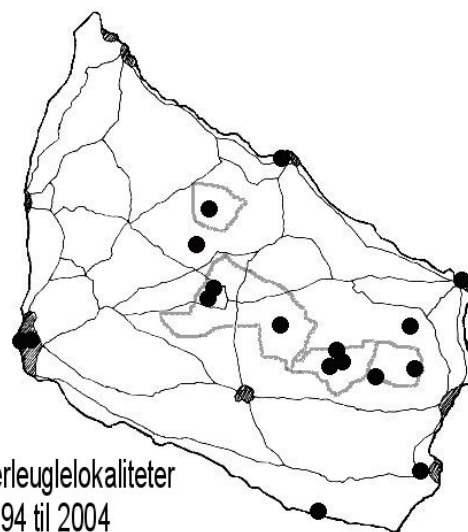
3/9 1 Dueodde (ESA), 17/9 1 rst. Dueodde (HLL), 1/10 1 VSV Dueodde (TET), 2/10 1 S Dueodde (PCP, PJE, SPS), 3/10 1 indtrk. Salthammer (SPS), 9/10 1 rst. Dueodde (SEJ), 19/10 1 rst. Galløkken (LOU) og 20/10 1 rst. Tippen, Galløkken (LOU), vel samme individ som d. 19/10.

PERLEUGLE: (Aegolius funereus).

Endnu et magert år for arten med kun et muligt ynglepar. I såvel 2002 som 2003 blev der kun observeret et enkelt individ.

28/2 1 sy. kontinuerligt i ½ time fra 22.00 – 22.30 (frostvejr) sydøst for Ølene (Ole Steen Jensen) og 30/3 1 syng. tre sangserier til venstre for det sydlige tårn i Ølene (KSJ).

I foråret 2003 blev der opsat 10 perleuglekasser af ungdomsafdelingen jævnt fordelt over hele Bornholm. Medlemmer fra ungdomsafdelingen var ude at lytte ved disse kasser i vinter/forårsmånederne 2004, desværre uden at høre noget til den lille ugle.

Perleuglelokalteter
1994 til 2004

Silkehaler i Åkirkeby (CAN)

Blåhals (ABO)

UGLE SP.

15/1 1 ubekræftet ”lille ugle” set i Bodilsker Plantage – måske Perleugle (PKE).

NATRAVN: (Caprimulgus europaeus).

Caretakerprojektet fokuserede specielt på denne art i 2004, og mange timer blev i de smukkeste sommernætter investeret i at finde spillende natravne i Almindingsområdet. Desværre var eneste håndgribelige bevis for artens tilstedeværelse en kortvarigt ”snurrende” fugl 15/7 ved Majdalen i Paradisbakkerne ved halvellevetiden (HTØ m.fl.).

Uden for undersøgelsesområdet imidlertid yderligere to meget interessante iagttagelser: 19/7 1 overflyvende Balkalyngen og 28/7 en ved Hasle Klinker (PJE, CAN). Begge potentielle ynglefugle og til stede på et tidspunkt, der gjorde det usandsynligt, at det skulle dreje sig om strejfgæster. 2/9 1 rst. Vallensgårdsmosen (LOU) var en mere normal registrering rent datomæssigt.

00-03 hhv. 1, 7, nul og 3 eks. på Bornholm.

MURSEJLER: (Apus apus).

Der var hele to aprilfugle i år: 25/4 1 Bakkely ved Snogebæk og 30/4 1 Salthammer (OLJ, JRH). Førstnævnte den tidligste forekomst på Bornholm i ti år, og fuglen blev samtidig landets tredje iagttagelse af mursejler i 2004. Første 01-03 hhv. 10., 6. og 5. maj.

Trækket gik næsten ubemærket over Bornholm. Blot to noteringer: 26/5 63 trk. N og dagen efter 275 trk.forsøgende Hammeren (TET, CAN).

Større koncentrationer af rastende fugle bestod af 31/5 350 og 21/7 200 hhv. Bastemosen og Udkæret (begge LOU).

Som de fleste andre år tog langt hovedparten af mursejlere afsked med os i de sidste septemberdage. I år dog en enkelt rigtig sen efternøler: 8/10 1 Gudhjem (Andreas B. Kristensen). Husk i den forbindelse at vi endnu i oktober nåede op på 20°C. Til sammenligning stammede de seneste obs i perioden 01-03 fra hhv. 23., 17. og 4. september, mens vi skal tilbage til 1996 for at finde en senere iagttagelse af denne elegante flyver fra Bornholm.

ISFUGL: (Alcedo atthis).

Bare fem eksemplarer var et udbytte langt under middel.

1. halvår:

24/1 1 ved kysten ud for Kobbåen og 6/2 en enkeltstående iagttagelse fra Pyritsøen (LOU, CAN) var alt. Ingen tegn på yngel var skuffende efter fire år med succes.

2. halvår:

12/8 dukkede der atter isfugl op ved Pyritsøen. Resten af året sås arten til stadighed her og oppe ad Baggeå – flere gange med to eksemplarer (CAN, MJJ, LOU). Et individ 25/12 ved Safirsøen (CAN) var formentlig en af disse.

Endelig 5-25/12 1 i Raghammerområdet (MKH, PJE), som oftest blev fundet ved skydebanedammen.

00-03 hhv. 11, 23, 19 og 8 fugle.

HÆRFUGL: (*Upupa epops*).

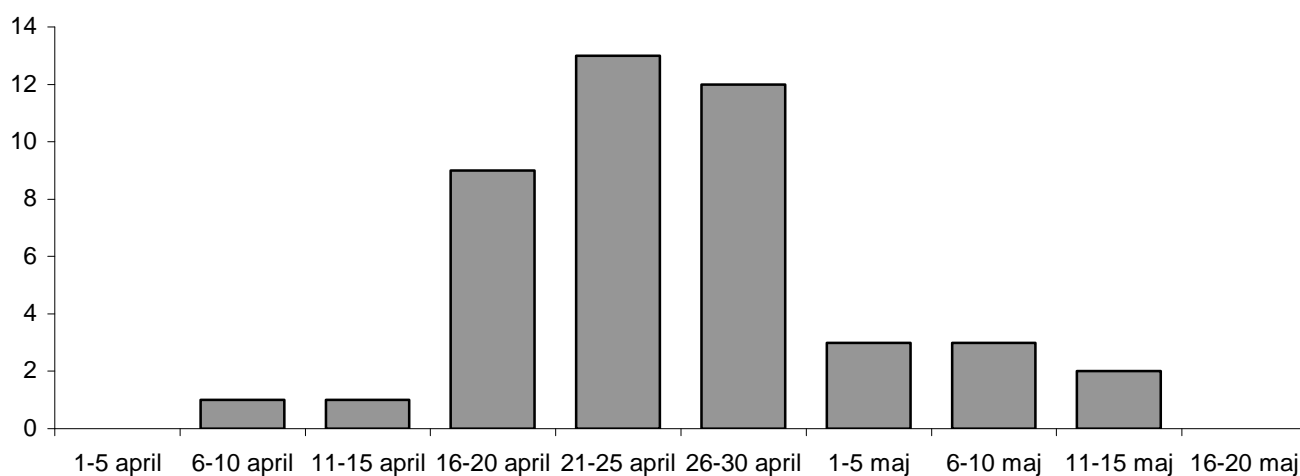
Hverken biæder eller ellekrage optrådte på øen i 2004, så hærflugene var ene om at repræsentere de sydeuropæiske skrigefugle.

Det blev til gengæld til det største antal indtil nu i dette århundrede. Trods middelmådigt forårsvejr lagde nok syv hærfulge nemlig vejen forbi Bornholm i første halvår. De blev set 16/4 Udkæret, 19/4 Årsdale, 21/4 Svaneke, 22+28/4 Sose (samme?), 24/4 Galløkken, 28/4 Snogebæk og 1/5 Åker Plantage (PJE, ASO, AMØ, Bent Ernst Nielsen, Melvin Pedersen, Flemming Mortensen, LOU) – i alle tilfælde repræsenteret af et enkelt individ.

Siden kom et overraskende fund af en ret standhaftig efterårsfugl: 25-29/7 1 Sjelsmyr/lufthavnen (ESB, LOU, fam. Mannering). Stationære hærfulge er ellers meget usædvanlige om efteråret.

Totalt 8 mod hhv. 4, 1 og 5-6 stk. 01-03, mens vi i sidste årti rundede tocifrede årstotaler flere gange.

Hærfugl 1995-2004

VENDEHALS: (*Jynx torquilla*).

Vendehalsen, som er vores eneste spætte, der gennemfører et regelmæssigt træk, overvintrer i tropisk Afrika. Også for denne art har det triste majvejr utvivlsomt gjort sit til, at der blev konstateret få fugle i første halvår. Blot 12/5 1 TV2 Bornholm i Åkirkeby og 21/5 1 Hammerslet ved Svaneke (LOU, MTK). Begge observationer lå efter forårstrækkets normale kulmination, som er de første majdage.

At arten må siges at have optrådt i et pænt antal i år, skyldes med andre ord et fint efterår. Ud over 25/8 2 rst. ved Kærgård nær Vallensgårdsmosen en såvel Galløkken, Dyndeby, Ibsker, Nexø Sydstrand og Gulbakkevej mellem 23/8 og 2/9 (LOU, ESB, MTK, HTM, OLJ).

Totalt 9 eks. mod hhv. 9, 12 og 9 de tre seneste år. De syv efterårsfugle var i øvrigt det største antal af sin slags i ti år.

SORTSPÆTTE: (*Dryocopus martius*).

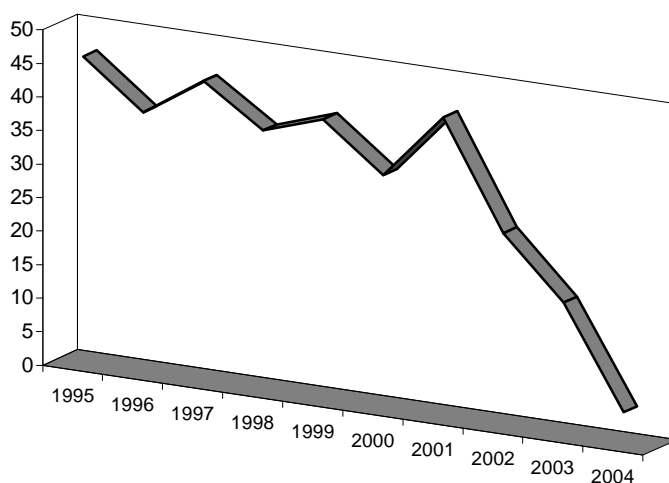
Det er meget trist at måtte konstatere denne spændende arts næsten totale bestandskollaps på Bornholm. Mens vi for bare tre år siden modtog oplysninger om næsten et halvt hundrede fugle fra 27 forskellige steder på øen, var der i 2004 højst fem individer på fire lokaliteter!! Sortspætter blev slet ikke registreret uden for Bornholms nordvestlige tiendedel – hverken i Almindingen, Paradisbakkerne eller sandflugtsskovene!

Årets iagttagelser drejer sig om tre til fire eksemplarer i området

Ankermyr/Slotslyngen/Habbedammeskoven samt en fra Hammeren. Der blev desuden kun identificeret hanner, og fuglene er blot registreret i tidsrummet 17/3 til 12/4. Oplysere: MTK, BST, OLJ, SEJ, RBC, LBG, ABO, CAN, ASO, AMØ.

Det kunne desværre se ud til, at artens dage som bornholmsk ynglefugl er talte, og under alle omstændigheder er sortspættens tid som karakterfugl her på øen helt forbi.

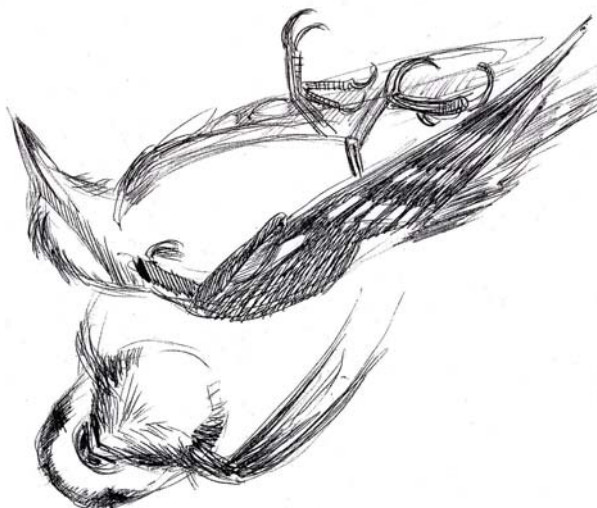
Sortspætter 1995-2004

STOR FLAGSPÆTTE: (*Dendrocopos major*).

Ikke meget at berette fra et år uden tegn på tilgang af fugle udefra. Seneste invasion var for tre år siden.

Flest flagspætter var der i sandflugtsskovene mellem Rønne og Hasle med f.eks. 6 Blykobbe Plantage, 5 Hasle Lystskov og 4 Rubinsøen (TET, KRA, CAN). Fuglene lod sig for en gang skyld lettest registrere i sommermånederne. Nævnes kan dog også 16/10 3 Dueodde og 26/12 3 Raghhammer (RBC, LBG, ABO, CAN).

LILLE FLAGSPÆTTE: (Dendrocopos minor).

Månedsfordeling, gengangere frasorteret

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
8	1	5	1	2	4	4	2	2	6	2	0

Selv om der var få små flagspætter i april og maj, blev det et nærmest gennemsnitligt år.

Vinter:

En nærmest rekordstor forekomst i årets første måned. Fuglene sås ved Gudhjem, Muleby, Nexø, Nylars, Svaneke og Østermarie (PKE, ESB, HTM, DNE, MTK).

Forår-sommer:

18 eksemplarer er et forventeligt antal. I 2002 taltes ligeledes 18 og sidste år 14.

Redehullerne er ret svære at finde, så trods nok 30 bornholmske ynglepar lykkes det typisk kun at finde nogle få. I 2004 et redehul i en knækket birk ved Sorthat (JMJ, CAN) – ungerne forlod reden 23/6, og det var kun hannen, som blev set bringende føde til afkommet. I Blemmelyng hørt kaldende unger 27/6, mens der også havde etableret sig et par i Døndalen (CAN, SPS). Sidstnævnte blev dog fordrevet, da en broget fluesnapper dukkede op i slutningen af maj! Desuden oplysninger om sandsynlige ynglepar fra Raghhammer, Røstad og Vestre Sømark (MKH, Ursula & Ernst Eberhardt, ESA). Alle disse iagttagelser tyder på en fornuftig ynglesæson.

Efterår-vinter:

Nye lokaliteter i.f.t. de forløbne måneder var Galløkken, Hammeren, Langebjerg, Onsbæk og Rønne Plantage (ESB, SEJ, MTK, CAN, PCP, EJN). Som et eksempel på hvor de omkringstregende fugle kan finde på at dukke op kan nævnes en han fra Dams Gård midt i Rønne 1/10 (LOU).

Totalt 37 kan sammenlignes med årssummen fra 01-03 som var ca. 55, 34 og 29.

Lille flagspætte er en meget populær art hos tilrejsende ornitologer, som vi kan være stolte af.

HEDELÆRKE: (Lullula arborea).

Månedsfordeling

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	7	10	0	0	0	0	0	4	2	0

Sandsynligvis det dårligste år i rapportens historie!

Forår-sommer:

Der var sølle 15 trækkende hedelærker mellem 17/3 og 13/4 (OLJ, ESA, Morten Heegaard, SEJ, RBC, LBG, CAN). Sammenlign med førstedatoen de tre seneste år: 20/2, 8/3 og 12/3.

En kold periode en måned fra midt i februar har vel været med til at stikke en kæp i hjulet på forårstrækket. Men alligevel....årtiet har indtil nu budt på gennemsnitligt 131 eks. i marts/april.

Ikke siden 1986 er så få registreret. For atten år siden indberettedes dog ikke nær så regelmæssigt som i dag, så det reelle tal har nok været højere dengang. Det meget lave tal synes heller ikke at have noget med manglende ”bemanding” af Hammeren at gøre. Største dagstal var blot fire i år. Årets eneste positive melding var et muligt ynglepar lige syd for Vangbruddet (CAN). De seneste år har arten været mere eller mindre sandsynlig ynglefugl på Raghammer, Dueodde, Hammeren og Balkalyngen.

Efterår:

De seks fugle udgør ikke noget bemærkelsesværdigt lavt tal. I 2003 sås f.eks. kun tre stk. Første på vej sydover var 2/10 1 Bagå og sidste 11/11 2 Sorthat Odde (begge CAN). Selv om sidstnævnte er seneste registrering i syv år, er det som regel i november de sidste efternølere bemærkes.

SANGLÆRKE: (*Alauda arvensis*).

Der var hverken top- eller bjerglærker på Bornholm i 2004 og som nævnt meget få hedelærker. Heldigvis havde sanglærkerne en glimrende sæson.

Vinter:

Det ofte milde vejr i årets to første måneder taget i betragtning kan det næppe undre, at der var pæne rasttal. Her kan nævnes 30/1 30 Galløkken, 1/2 16 Kirkeby og 9/2 33 Poulsker (ESB, CAN, JRH). På et koldt år – som i fjor – når summen for perioden ofte ikke over ti.

Forår-sommer:

Med forårets komme fordelte fuglene sig til deres yngleterritorier og bortset fra 19/3 48 Udkæret (ESB) kun små forekomster ind til efteråret. Selv om sanglærkerne er gået en del tilbage siden 70'erne, er de stadig vores tredjehyppigste ynglefugl på landsplan. Bestanden på Bornholm ligger vel på omkring 20.000 par – vores landsdel hører til i den pænere ende hvad yngletæthed angår. Igen i år blev der set få trækkende fugle. Blot 165 iagttaget fra Hammeren i hele marts (alle OLJ).

Efterår-vinter:

Allerede 24/9 halvårets første trecifrede flok: 120 øst for Muleby (CAN). Der var i det hele taget noget flere rastende, end vi er vant til illustreret af 13/10 250 Skarpeskade, 16/10 200 nær Hundesmyre (bl.a. en leucistisk) samt 20/10 500 Strandmarken og 450 Limensgade (ESB, RBC, LBG, LOU).

De første udtrækkende sanglærker noteredes 18/9, og frem til 27/10 blev det til sammenlagt 256 eks. fra Dueodde (9 indsendere).

Mildt vejr i julemåneden kunne godt have givet mere end 4/12 1 Nexø Havn og 29/12 2 Stenseby (HTØ, DNE, HTM).

BJERGLÆRKE: (*Eremophila alpestris*).

Som tidligere nævnt ingen observationer indsendt. I perioden 2001-03 opdagedes hhv. 2, 2 og 1 eksemplar, mens der hverken 1997 eller 2000 fandtes nogle.

DIGESVALE: (*Riparia riparia*).

Forår-sommer:

Årets to første blev set på en caretaker-tur til Bastemosen 9/4. Dette kan sammenlignes med 9. 19. og 17. april som var førstedatoen 01-03.

Det er karakteristisk, at der næsten ingen ses på direkte træk om foråret. Til gengæld var der mange rastende fugle i april, og 24/4 toppede noteringerne med 260 Udkæret (LOU). Traditionen tro voksede antallet yderligere ind i maj, hvor det i år bl.a. blev til 31/5 550 Bastemose (LOU, FJE, BGE).

Fra sensommeren kan nævnes 14/8 450 Bastemose og 17/8 250 Udkæret (CAN, LOU) som blev nogle af sæsonens sidste trecifrede noteringer.

Yngel.

13/6 talte SPS redegiver mellem Sose Odde og Arnager. Det blev til omkring tusind stykker! Hertil kan lægges 60 reder i Almeløkkebruddet og 40 nær Bro Odde (CAN, OLJ). 350 rst. Digesvaler øst for Muleby 31/7 (CAN) stammer fra kolonierne ved Pyritsøen og Tofte grusgrav (i alt ca. 100 par). Igen i år havde enkelte par bosat sig i bolværket på Allinge Havn (BST).

Efterår:

Et langt fra imponerende træk bestod af 123 eks., som 16-30/9 trak via Dueodde (HLL, SSN, TET). En enkelt observation blev gjort i oktober: 10/10 8 Raghammer (PJE). Sidstedato 01-03 var hhv. 29/10, 25/9 og 28/9.

LANDSVALE: (*Hirundo rustica*).

Et fint år med masser af rastende fugle samt et ret pænt efterårstræk.

Forår-sommer:

Både de første dige- og landsvaler dukkede op i.f.m. det milde forårsvejr. Allererst kom igen i år en landsvale, som passerede Årsdale 8/4 (ASO, AMØ, EJE). Denne fulgtes af 11/4 2 Ølene og 16/4 1 Holsterodde (PJE, CGJ). I perioden 2001 til 2003 var første landsvale fremme 21/4, 31/3 og 15/4 respektive.

Træk. Under middel.

Hammeren apr. 85, maj 227 (SSN, OLJ, TET).

Rast.

Skovmoserne på midtøen er kendt for at huse store mængder overnattende svaler. At der allerede 7/5 kunne opleves 1500 over Bastemosen, var dog overraskende (HTØ, DNE, HTM). Der skulle da også gå til slutningen af august, inden vi atter kunne se firecifrede tal.

I Ølene taltes 23/8 3000 og tre dage senere var luften tyk af omkring **10.000** gående til overnatning samme sted (begge LOU). Lokaliteten synes at have suget fuglene til sig, idet højeste antal i øvrigt blev 14/8 450 Bastemosen (CAN).

Efterår:

Træk. Det mest intensive i mange år.

Dueodde aug. 50, sep. 9804 (23/9 **2655**), okt. 90 (JCH, PCP, TET, HLL, SSN).

Alene fra 23. til 25. september trak næsten 6000 forbi observationsklitten!

Selv om det var lunt en uge ind i oktober, faldt antallet drastisk ved månedsskiftet fra september til oktober. Årets sidste svaler (af alle tre arter) blev 31/10 3 Galløkken og 1/11 1 Rønne (PCP, TET) mod hhv. 2/11, 30/10 og 21/10 de tre seneste år.

BYSVALE: (*Delichon urbica*).

Arten er generelt lidt længere om at finde til Bornholm end de andre svalearter. Dette passer med, at der i 2004 ikke blev set bysvaler før 19/4 1 Udkæret og dagen efter 1 Salthammer (PJE, JRH).

Førstedatoen 01-03 som var 25., 18. og 20. april illustrerer også dette.

Sammen med de mange landsvaler over Bastemose 7/5 taltes 300 bysvaler (HTØ, DNE, HTM).

Endnu flere var der dog 31/5 hvor omkring 1300 registreredes samme sted (LOU) – et højt tal om foråret.

Fra efteråret kom oplysninger om et middelstort træk med i alt 368 eks. via Dueodde i perioden 7-24/9 (TET, HLL, SSN). Ud over 26/8 1000 til nattesæde i Ølene (LOU) var det småt med rastende fugle. Det er det nu som regel, hvad bysvaler angår, og ovennævnte dækker faktisk over en rigtig stor forekomst.

Dette årti har hidtil bare budt på en oktoberfugl, men 16/10 var der hele 10 ved Hotel Hoffman og 20/10 årets sidste ved Læsåen (ABO, CAN, HTM).

SVALE SP.: (*Hirundinidae* sp.).

Her skal blot nævnes 3/9 ca. 1000 blandede svaler udtrækkende fra Dueodde (Flemming Nielsen).

STORPIBER: (*Anthus novaeseelandiae*).

Igen i år lykkedes det at finde en storpiber: 2/11 1 Møllebakken, Svaneke. Fuglen aflagde besøg på MTK's terrasse, hvor den kunne nærstuderes.

Det var Bornholms femte og årtiets tredje af slagsen. Storpiber blev strøget af SU-listen i 1990.

Til gengæld blev der heller ikke iagttaget markpiber på øen i 2004.

SKOVPIBER: (*Anthus trivialis*).

Et historisk ringe første halvår.

Forår-sommer:

Fuglene er langdistancetrækkere og overvintrer i Centralafrika. De er derfor påvirkelige af dårligt vejr på vej nordover – som det var i anden halvdel af april.

Der blev da også kun gjort tre apriliagttagelser: 18/4 1 syng. Ringebakkerne og 29+30/4 7 trk.

Hammeren (CAN, SSN). Førstedato de tre seneste år 17., 18. og 14. april.

Træk. Suveræn bundrekord.

Fra maj bare 22 trk. Hammeren (PCP, OLJ, TET) og i alt altså 29 trækkende. Regelmæssig bearbejdning af oplysninger om trækkende skovpibere har her i rapporten fundet sted siden 1991. På intet tidspunkt er under 100 blevet noteret.

Rast.

2/5 5 Hammeren (ABO, CAN) eneste!

Yngel.

Et par fra Jagtvej ved Ølene (PJE) var alt, hvad der kunne opstøves. Selv vores ellers trofaste ynglepar ved Bastemosen svigtede.

Efterår:

Første retur nordfra blev 29/7 10 Sorthat (MKJ), som var overordentligt tidligt tilbage. Det kunne tyde på, at mange skovpibere har fået spoleret ynglesæsonen nordpå.

Træk. Totalt 167 var meget få.

Dueodde aug. 10, sep. 114, okt. 3 (JCH, PCP, Flemming Nielsen, TET, HLL, SSN).

Lobbæk 29/8 40 sydpå (CAN). En miserabel sæson sluttede 1/10.

Rast.

Lidt flere end i fjor med 2/9 18 Almegårdsområdet (CAN) som klart flest.

ENGPIBER: (Anthus pratensis).

Som hos skovpiber et ringe forår, som imidlertid for engpibers vedkommende fulgtes af et udmærket efterår.

Vinter:

Sammenlagt 30 eksemplarer var helt pænt. Især når de få fugle fra december 2003 tages i betragtning.

Mest bemærkelsesværdigt 23/1 7 Rønne Havn og 21/2 8 Hjortebjerg på Hammeren (TET, JET, PCP). Vinterforekomster som disse består sandsynligvis af skandinaviske fugle, da de danske trækker til Vest- og Sydeuropa.

Forår-sommer:

Træk. Som foregående art rekordlave tal.

Hammeren 24/3 + 19/4 i alt 33 var alt (OLJ)!

Blandt de ekstremt få stationære kan 23/4 6 Salthammer nævnes (OLJ).

Yngel.

Enkelte sangterritorier registreret fra Hammeren og Slotslyngen (RBC, LBG, LOU, PCP). 12/6 10 Dueodde og 19/7 5 Balkalyngen (HTM, PJE) er ligeledes lokale og kunne vel dække over adskillige par fra disse velegnede biotoper.

Efterår-vinter:

Træk. En pæn stor rapportering. For fjerde år ud af fem nemlig over 1000 registreret.

Dueodde 7/9-27/10: sep. 1003 (17/9 158), okt. 134 (TET, HLL, SSN, OLJ).

Som det ses ingen deciderede kæmpetal. Trækket må nærmest betegnes som ”jævnt og fyldigt”.

Blandt de rastende ligeledes fornuftige antal: 30/9 50 Porcelænsgård samt 20/10 250 Strandmarken og 60 Limensgade (BNI, SNI, LOU).

Kulde sidst i oktober fordrev næsten de sidste engpibere og fra november og december under ti fugle med 31/12 4 Slotslyngen som flest (CAN).

RØDSTRUBET PIBER: (*Anthus cervinus*).

Et rigtig givtigt år med syv forskellige individer.

At alle data stammede fra efteråret kan næppe undre, når man betragter tendensen for de andre pibere. Det drejede sig om 1/9 2 Røstad, 14-18/9 i alt 4 Dueodde og 17/9 1 Sose Odde (ESA, HLL, TET, LOU, SEJ) – alle trækkende. Iagttagelserne falder fint inden for det tidsrum, hvor trækket oftest kulminerer.

Arten yngler bl.a. i Nordskandinavien og overvintrer lige syd for Sahara.

Årtiet har indtil nu budt på hhv. 5, 12, 4 og 6 eks. og bort set fra 2001 er det tretten år siden, så mange rødstrubede pibere er blevet noteret på Bornholm.

SKÆRPIBER: (*Anthus littoralis*).

Et fint resultat med 50 fugle kan tilskrives overraskende mange trækkende.

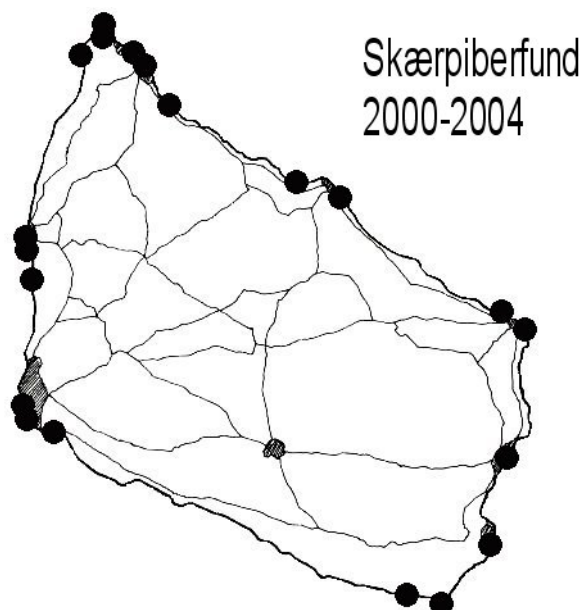
Vinter-forår:

25/1 1 Holsterodde (MTK) var alt fra den kolde årstid. Med til historien hører, at der slet ingen blev registreret efter 2/11 sidste år. De årlige kystfugletællinger i januar gør, at vi på Bornholm har godt styr på vinterbestanden. Fra første halvår blev 1/5 8 trk. Hammeren (SSN) eneste anden observation. En såvel sen som ret stor indberetning.

Efterår:

September og oktober står generelt for 2/3 af årets skærpiberiagttagelser – 2004 var ingen undtagelse. 24/9 talte SSN **25** trækkende via Dueodde! Det er som tidligere nævnt et overraskende stort antal. Periodens øvrige 16 fugle var alle rastende. Flest var 30/9 8 på havsiden af Pyritsøen (CAN). Herudover fund af 1-3 fugle i tidsrummet 25/9 til 19/10 (= årets sidste) fra hhv. Galløkken, Rønne Havn, Bro Odde, Salthammer og Melsted (LOU, MBH, ASO, AMØ, ESA).

Årsummen 01-03 var på 47, 48 og 12 eks. for de respektive år.

BJERGPIBER: (*Anthus spinoletta*).

Årets første større sjældenhed – og den nok mest omdiskuterede – var en rastende piber ved Sorthat Odde. Fuglen opdagedes i bæltet af opskyllet tang 1/1 af JCH. Det stod hurtigt klart, at det drejede sig om en fugl af skær-/bjergpiber artsparret. Bøger og artikler blev studeret, og de fleste var vist enige om, at det vitterligt var en bjergpiber. Med mellemrum kunne kræet ses frem til 29/1 og opdagedes f.eks. 24/1 ved den nærliggende Blykobbe Å's munding (øvrige oplysere CAN, ABO, PCP, OLJ). Det var øens andet fund – det første stammer fra 7/4 1998 Nexø Sydstrand. Hertil en mulig fra Rønne Havn 19/1 1997.

Så gik der nærmest inflation i bjergpiberiagttagelserne, og vi fik vores tredje i form af 4+5/4 1 rst. Birkely ved Udkæret og fjerde 3/10 1 Melsted (LOU, ESA)!
Arten udgik af SU-listen 1997.

GUL VIPSTJERT: (Motacilla flava).

Månedsfordeling

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	0	7	27	1	0	106	132	3	0	0

Forår-sommer:

Gul vipstjert bød som de fleste andre arter på meget skuffende antal i maj.

Det sker, at forårstrækket svigter næsten totalt, men årets sølle fire trækkende fugle er en tangering af sidste års bundrekord.

Der var heldigvis lidt flere rastende. Første af disse var 27/4 1 Sorthat Odde (CAN). Førstedatoen 01-03 var til sammenligning 29., 20. og 22. april. En maxforekomst på fire gule vip'er må betegnes som ekstremt lav. Hasle Sydstrand, Udkæret, Salthammer og Østre Sømark husede disse småflokke (SSN, LOU, ASO, AMØ, BNI, SNI) mens første halvårs sidste blev 7/6 1 ud for Døndalen (HTM).

Efterår:

August var helt klart årets positive overraskelse. Måneden lå med over hundrede fugle et stykke over det forventede, mens september havde et lille underskud.

Det sydgående træk indledtes 11/8 og bød indtil 4/10 (årets sidste) på sammenlagt 55 fra Dueodde foruden 29/8 30 Lobbæk (JCH, PCP, TET, HLL, SSN, CAN).

Igen var der flest rastende. Her bør 23+26/8 15 Ølene, 2/9 50 Hammershus og 6/9 15 Udkæret nævnes (LOU, Flemming Nielsen). Eneste stationære herefter var 4/10 1 Gudhjem (Andreas B. Kristensen).

Der blev blot racebestemt tre fugle af typen nordlig gul vipstjert – alle fra april og maj.

CITRONVIPSTJERT: (Motacilla citreola).

Så fik Bornholm endelig sin første citronvipstjert.

2/9 fandt SSN nemlig et juv. eksemplar ved Salthammer Odde mellem kl. 10.45 og 11.15. En spurvehøg havde nær fået sig et eksotisk måltid, men nøjedes med at bortskræmme fuglen. Fundet er godkendt af sjældenhedsudvalget.

Der er indtil nu elleve andre SU-godkendte fund i Danmark af denne sjældne gæst fra Vestsibirien. Deres normale overvintringsområde ligger i Indien, så Bornholm er lidt af en omvej. Tre af de omtalte fund er interessant nok fra Christiansø i august og september. Endelig kan det nævnes, at året også bød på en citronvipstjert ved Skagen 2/5.

BJERGVIPSTJERT: (Motacilla cinerea).

En indrapportering af fire eksemplarer svarer nogenlunde til den gennemsnitlige forekomst i 90'erne. De tre seneste år har dog med hhv. 7, 31 og 6 individer gjort os noget forvænte. Iagttagelser på Bornholm drejer sig primært om fugle fra den lille sydkandinaviske ynglebestand. Fra foråret fik vi 9/4 1 trk. Hammeren. Oktober, som traditionelt er den bedste måned, bød på 11/10 2 trk. samme sted (begge SEJ). Endelig 4/12 1 Kobbeåen (SEJ) – første vinterfund i næsten fem år. Arten er stadig meget uregelmæssigt overvintrende på Bornholm.

HVID VIPSTJERT: (Motacilla alba).

Som sin gule fætter havde arten et miserabelt forår fulgt af et helt fint efterår.

Forår-sommer:

En imødeset forårsbebuder dukkede op 16/3 på Nexø Sydstrand, hvor fem hvide vip'er kunne ses (NÅK, PJE). Netop de midterste martsdage er det typiske tidspunkt for de første fugles tilbagekomst.

Træk.

Næsten utænkeligt at der kun blev set 16 på direkte træk! Som regel ses flere hundrede og i gode år op mod tusind.

Rast.

Ikke meget bedre. 24/4 30 Pyritsøen og dagen efter 33 Hasle Sydstrand (VKN, SKN, LCL, KRA) var det nærmeste, vi kom trecifrede tal.

Fra selve sommeren kan nævnes 25-30 fugle og flere kuld gennem det meste af årstiden ved Udkæret (LOU, PJE).

Efterår:

Træk.

En uge inde i september begyndte fuglene for alvor at bevæge sig sydpå. På Dueodde taltes usædvanlig mange hvide vipstjerter, i alt 8276. Af disse var 99 % fra den første efterårsmåned med topnoteringer som 12+13/9 2157, 18/9 878 og 21. september 880 (TET, HLL, SEJ, LOU, SSN).

Årets sidste stammede ligeledes fra Dueodde, hvor der iagttoges tre eksemplarer 27/10. Ikke siden rekordåret 2000, hvor 20.000 trak forbi øens sydøstligste odde, er så mange blevet set. Hvor der dengang var tale om nogle få dage med kæmpetal, var trækket i år mere kontinuerligt talrigt.

Rast.

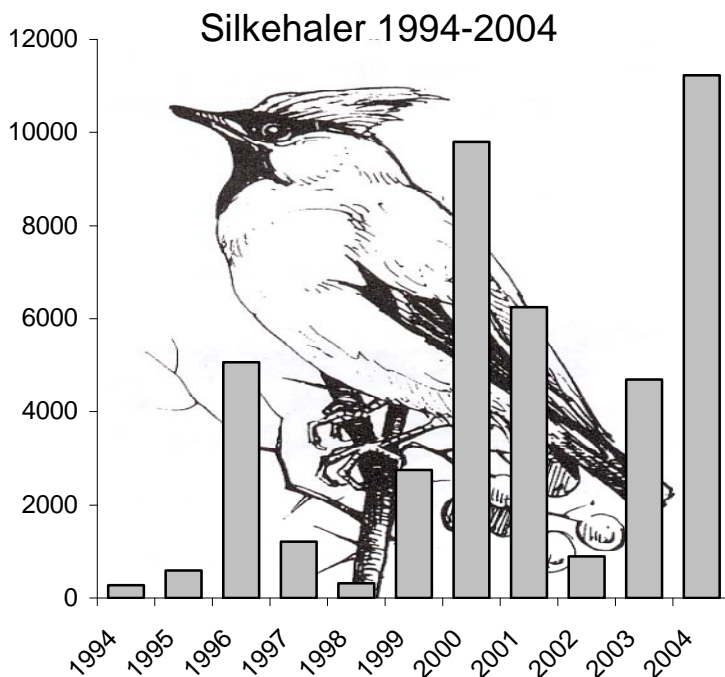
De mange trækkende gav ikke anledning til særlig store rastende flokke. 5/9 150 Nexø og 17/9 120 Sose Odde (PCP, LOU) var nemlig eneste trecifrede noteringer.

SILKEHALE: (Bombycilla garrulus).

Månedsfordeling, de mange gengangere forsøgt fraserteret

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
353	1	5	8	0	0	0	0	0	9294	1411	155

Efter at der i fire ud af de sidste fem år er kommet middelstore til store invasioner til Bornholm kunne man godt tro, at bestanden i Nordskandinavien og Rusland var ved at være i bund. I 2004 blev der imidlertid set flere silkehaler end nogensinde før på øen!

1. halvår:

Selv om vi i december sidste år ikke oplevede flokke på over 25 eks. kunne JCH berette om 29/1 300 fra Rønne. Der var nu mest tale om småflokke, som det også ses af månedsfordelingen. De sidste blev 25/4 6 Slotslyngen og 29/4 1 trk. Hammeren (PCP, SSN). Det viser lidt om hvor få, som overlever turen sydpå. 2500 gæstede nemlig Bornholm i efteråret 2003.

2. halvår:

Den seneste rigtig store invasion ramte os i december 2000, hvor omkring 8000 silkehaler noteredes. Det var et typisk kuldeutræk, som gav de hidtil største tal for Bornholm. Årets enorme antal, som kulminerede i de ti sidste dage af oktober, skyldes derimod en udvandring fra yngleområderne grundet svigtende rønnebærproduktion.

Efterårets første fugle var karakteristisk nok 10/10 3 Langebjerg og 1 Bokul (CAN, RBC, LBG, HTM, SEJ), og de første større flokke 16/10 15 Sorthat og 19/10 120 Rønne (ABO, CAN, LOU). Som det kan fornemmes, steg tallene hurtigt, og resten af måneden var Bornholm levende af Silkehaler. Flere indsendere har kommenteret, at de aldrig i deres mange aktive år har set så store flokke. Mellem 20. og 31. oktober er der indkommet 76 observationer fra 25 bidragydere – det må være ny rekord.

Det er selvfølgelig meningsløst at remse alle tallene op, så her er de største: 20+30/10 **12-1400** Gudhjem, 23/10 300 Helligdommen, 26/10 400 Nexø og 29/10 300 Svaneke (ESA, JGE, BST, HTM, MTK). Mest uoverskuelig var situationen i Rønne. Her kan nævnes 28/10 **1750** i rundkørslen ved Almindingsvej og 29+30/10 1000 fra havnen blandt de mange talstærke iagttagelser (PCP, HTM, MTK). Endelig nogle bemærkelsesværdige træktal i form af 27/10 609 Dueodde og 28/10 570 Blykobbe (TET, OLJ, LOU).

Lige så snart november indfandt sig, faldt antallet drastisk. Samtidig sås fuglene noget mere jævnt fordelt på øen illustreret af 3/11 200 Nyker og 5/11 200 Pilemølle (ABO, HTØ). En kuldeperiode

midt i november gav lidt flere, bl.a. 17/11 50 Åkirkeby (HTØ), men ellers ebbede invasionen hurtigt ud, og i december var største tal 6/12 35 Nørrekås (HTM).

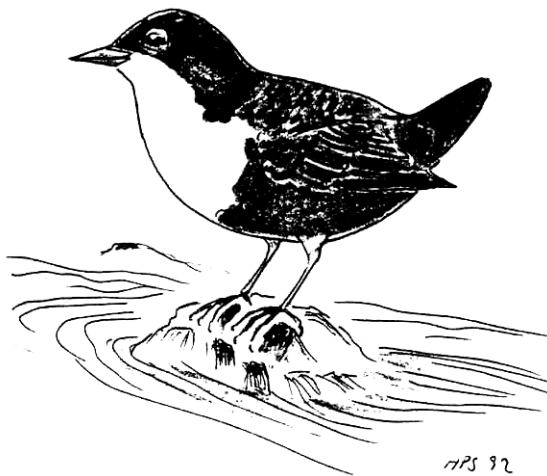
Totalt omkring 11.227! Til sammenligning 6246, 891 og 4688 fra perioden 2001-2003.

VANDSTÆR: (Cinclus cinclus).

Som nævnt sidste år synes niveauet at have stabiliseret sig omkring små ti eksemplarer årligt. Det relativt lave antal kunne tyde på, at vores åer ikke længere er så rene, som de har været. Fuglenes byttedyr kræver helt rent vand, og vandstæren er derfor en rigtig god indikator-art for forurening. Selvfølgelig forstået på den måde at der, hvor den holder til, er der ingen forurening.

1. halvår:

Fra slutningen af 2003 havde vi en vandstær i Bobbeå og en i Blykobbe Å. Førstnævnte blev genfundet flere gange i januar og fik selskab af yderligere en. De sås frem til 21/3 (PKE, ESA, KRA). Kobbeåen husede ligeledes to fugle i årets første måned (PKE). Desuden et fund af en strejfgæst 1/1 i en lille å ved Grånakkevej i Nexø (ASO, AMØ).

2. halvår:

Der var fire vandstære på øen, hvoraf en blev set to gange: 10/10 1 Borgedalssøen, 31/10 1 Boderne, 29/11 + 11/12 1 Læsåen ved Vasegård og 4/12 1 Bobbeå (Ida Hellbom, JGE, PJE, SEJ). SEJ gennemsøgte forgæves Døndalen og Kobbeåen. Sammen med Bobbeåen og Læsåen har de to nævnte vandløb været vores mest produktive lokaliteter hvad vandstære angår de seneste år.

Med andre ord i alt 9 fra 2004. Årtiets øvrige år har budt på hhv. 3, 7, 7 og 9 individer.

GÆRDESMUTTE: (Troglodytes troglodytes).

Den milde vinter har utvivlsomt gavnet arten. I hvert fald var 22/2 7 Kobbeådalen et ret stort vintertal.

Bornholm har nogle af landets tætteste gærdesmuttebestande. Som eksempel herpå kan nævnes, at der var 16 territoriehævdende i Ringebakkerne og 15 i Blykobbe Plantage i forsommeren (ABO, CAN, TET). Andre lokaliteter med pæne forekomster var Kobbeåen og Slotslyngen, hvor der taltes små ti fugle hvert sted (PCP, CAN). Derimod var der få rastende fugle i år. Hverken for- eller efterårstræktiden formåede at bidrage med større noteringer og 19/10 5 Galløkken (LOU) blev flest. Fra årets slutning kan i øvrigt nævnes 17/11 6 Bastemose (PCP).

JERNSPURV: (Prunella modularis).

En sæson med meget få fugle.

Vinter:

Ikke en eneste!

Mærkeligt med det trods alt milde vejr både før og efter nytår. Indtil nu fjorten fund i januar/februar alene i dette årti, og specielt i lune vintre vælger hovedparten af vore hjemlige jernspurve at overvintre her.

Forår-sommer:

Det var først i marts, der bemærkedes fugle rundt omkring. 11/4 7 Hammeren (CAN) var eneste bemærkelsesværdige rasttal, selv om det også var i den lave ende. Helt usædvanligt kun fire trækkende rapporteret.

Yngel.

Tilsyneladende en sæson under middel. Ringebakkerne husede min. seks par (ABO, CAN). Det svarer til halvdelen af de indsendte ynglepar. På et typisk år indberettes godt tyve par.

Efterår-vinter:

En enkelt iagttagelse af mere end tre var ikke meget: 19/10 10 Galløkken (LOU).

Siden var et individ fra Glentevangen i Rønne eneste rapportering (BNI, SNI) – den optrådte til gengæld jævnligt året ud.

RØDHALS: (Erithacus rubecula).

Et år langt under middel uden en eneste trecifret notering.

1. halvår:

Der blev indberettet ret mange fra årets to første måneder; i alt 16 stk.

Derimod var der meget få rastende i forårsperioden. Eneste lokalitet med tocifrede noteringer var Slotslyngen hvor 20 syng. kunne tælles 16/4 (CAN). Dette tal dækker sikkert over såvel lokale som fugle på gennemrejse, da rødhalsene jo hævder territorie under trækket. 10/4 8 Hammeren (RBC, LBG) var derfor største rene rasttal. De fleste år når vi over 100 rastende på i hvert fald nogle enkelte dage såvel for- som efterår.

Af lokaliteter med små ti syngende rødhalse kan nævnes både Blykobbe Plantage, Gammelose, Kobbeådal, Paradisbakkerne, Svartingedal og Ølene (TET, PCP, MTK, JCH). Det kunne tyde på en udmærket ynglesæson også for rødhals.

2. halvår:

Som i 2003 mest forekomster i den lave ende.

Galløkken blev igen topscorer med 30/9 60 og 19/10 25 (PCP, LOU).

Fra julemåneden blot én fugl – ved Bastemosen (NÅK, HTØ).

NATTERGAL: (*Luscinia luscinia*).

Vi fik den første aprilfugl i tre år ved Årsdale 30/4 (ASO, AMØ). Ankomstdatoen 01-03 30/4, 6/5 og 5/5. Få dage efter månedsskiftet blev de imidlertid indberettet fra mange forskellige steder rundt omkring på Bornholm.

Samlet set har vi modtaget information om min. 80 territorier. Selv om det er et lavere antal end i de sidste tre år, er det i det mindste et middelstort resultat. Flest var der i Ringebakkerne, mellem Kurehøj og Svaneke samt på Almegårdsterrænet med hhv. 16, 15 og 11 syngende nattergale (CAN, TET). Der var desværre ingen data fra Vallensgårdsmosen, som normalt huser over ti syng. fugle. Årets mest overraskende faktum var, at der slet ingen blev set i andet halvår. Vi ”plejer” at høre om en håndfuld iagttagelser i juli og august. Fuglene overvintrer i Nordøstafrika i årets tre sidste måneder, og flytter herefter vinterkvarter til et område syd for Ækvator, når regntiden kommer først i det nye år.

BLÅHALS: (*Luscinia svecica*).

Årets fire eksemplarer udgør et middelår.

Blåhalsens forekomst på Bornholm kulminerer normalt midt i maj, og årets iagttagelser grupperer sig fint heromkring. 14+15/5 ♀ Tingfogedgård, Ibsker, 16/5 ♂ syng. i rapsmark, Ringebakkerne, 18/5 ♂ Brommevej og 24/5 1 Ydunsvej i Rønne (MBH, CAN, Jytte Germundsen, OLJ). Alle racebestemte var af den nordlige type.

Fra 2000 til 2003 indsendt hhv. 3, 7, 4 og 1 blåhals mens 90'erne bød på totalt 41.

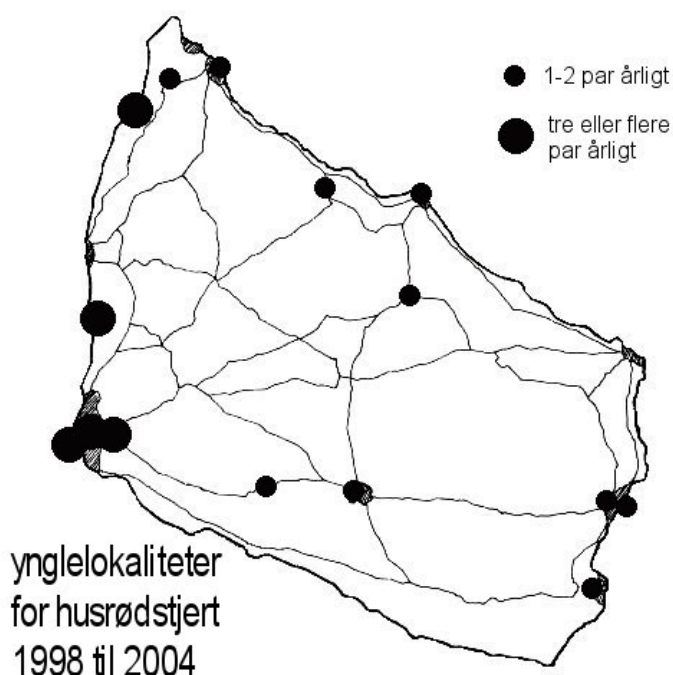
HUSRØDSTJERT: (*Phoenicurus ochruros*).

Som i 2003 og til dels året før en sæson med meget få rastende.

Forår-sommer:

Tre fugle i marts var hæderligt. 20/3 1 Stavelund og dagen efter en ved Østerlars (PCP, Kirsten Jensen) var samtidig ret tidligt på færde.

Som sagt atter et år med få rastende. Lige under ti registreret – primært fra Hammeren. Det er klart vores lokale ynglefugle, som dominerer materialet. I 2004 kom vi op på omkring 15 par. PCP talte syngende fugle i Rønne by. Dette resulterede i min. 6 par. Fra havneområdet dog kun et enkelt – lige som Hasle klinker og Ringebakkebruddene også kun husede et par hver. Snorrebakken kunne i år fremvise i hvert fald tre par (9 indsendere).

Efterår:

Det blev kun til fire trækfugle i perioden 4-20/10 fra Gudhjem og Rønne (Andreas B. Kristensen, LOU). Med andre ord ingen hverken november eller december.

RØDSTJERT: (*Phoenicurus phoenicurus*).

Året følger mønsteret fra de to seneste rapporter med skuffende få fugle – under 100.

Forår-sommer:

April og maj kunne utroligt nok ikke mønstre mere end sammenlagt en lille snes fugle. Samtidig blev største notering fra foråret sølle tre fra Habbedamme 6/5 (BST), og de fleste indberetninger drejede sig om et enkelt individ. Første af disse var i øvrigt 21/4 1 Pedersker (PJE) mod hhv. 28., 21. og 25. april fra perioden 01-03.

Langt bedre så det ud for de lokale ynglepar. OLJ talte f.eks. hele ni syngende fugle først i juni i området Strandmarken til Snogebæk. I alt 18 steder synes arten at have etableret sig. Det burde indikere en fin sæson, da vi normalt ikke modtager oplysninger om mere end 5-10 ynglelokaliteter. Når rødstjerterne fouragerer, holder hunnen sig til undervegetationen og skovbunden, mens hannen fanger insekter i trækrone – så kan han samtidig overvåge territoriet.

Efterår:

September og oktober bød med 29 eksemplarer på en lille opmuntring. Eneste større tal var dog 4/9 6 Hammeren og 17/9 6 Sose Odde (CAN, LOU), og ”gennemtrækket” kulminerede åbenbart i første halvdel af måneden. Sidste rødstjert blev først set 30/10 1 Raghhammer (PJE). Det er en af vores allerseneste observationer, og indtil nu er der kun to novemberfund. Fuglene tilbringer vinteren i den såkaldte Sahel-zone lige syd for Ækvator.

BYNKEFUGL: (*Saxicola rubetra*).

Det er meget usædvanligt, at tendensen for rødstjert og bynkefugl ikke følges ad. Her har vi imidlertid en art med et hæderligt forår og samtidig få ynglepar.

Forår-sommer:

Allerede 14/4 nåede de første to fugle frem fra Vestafrika – de blev set ved Røstad (ESA). Premieredatoen de tre sidste år var hhv. 30. 26 og 27. april og aldrig før er bynkefugle nået så tidligt frem til Bornholm. Danmark havde i 2004 kun ét andet fund før 15/4, mens vi her på øen fik yderligere fire aprilagttagelser. Netop midt-april var et af de få tidspunkter hvor det var højtryksvejr på kontinentet.

Sammenlagt 68 rastende individer er blevet indsendt, indtil forårstrækket ebbede ud sidst i maj. Det svarer til den største forekomst siden 2000. Set over en længere årrække er tallet dog højest middelstort. Mere end tre var der 2/5 11 + 8/5 8 Snogebæk, 20/5 6 Bromme og 25/5 6 Kaolinersøen (OLJ, ASO, AMØ, JGE, BNI, SNI).

Yngel.

Ikke mere end fire par blev fundet: Degnebro i Ibsker, Jagtvej ved Ølene, Jons kapelvej og ved Udkæret (SEJ, PJE, CAN, LOU).

Efterår:

Desværre kun 33 bynkefugle iagttaget fra 10 lokaliteter. Alle over to nævnes (!): 28/8 9 Kantedamsvej, 31/8 + 2/9 3 Sorthat og 6/9 4 Kaolinersøen (CAN, BNI, SNI). Det bør dog bemærkes, at observationerne fra 2000 og 2001 til sammen kun udgjorde 34 eksemplarer fra efteråret. Efter 10. september kun 30/9 1 Pyritsøen (CAN) – den var så til gengæld sent ude.

STENPIKKER: (Oenanthe oenanthe).

Efter fire kedelige år endelig en sæson med rimelige antal i såvel første som andet halvår. Som hos foregående art altså en positiv udvikling, skønt mange andre havde en negativ tendens i år.

Forår:

Det blev til århundredets hidtil største antal i første halvår. Helt konkret 94 eksemplarer eller over dobbelt så mange som gennemsnittet af de fire seneste års observationer. Det er dog ikke fordi, det er ret mange flere end vi ofte oplevede i 90'erne.

Arten ankommer ofte meget præcis lige omkring 10. april. At netop 10/4 1 Torneværkets Kaolinergrav (MTK) blev første, kan derfor næppe undre. Ankomstdato 01-03: 10., 10. og 12. april. Fra resten af april blev det dog kun til yderligere tre iagttagelser af 7 individer. Maj kunne for en gangs skyld byde på flere tocifrede noteringer: 8/5 12 Salthammer, 11/5 12 Pyritsøen, 16/5 10 Røstad og 27/5 10 Hammeren (ASO, AMØ, CAN, ESA).

Selv om der ingen obs var fra juni og juli, vurderer jeg at der var tre mulige par fra hhv. Skovvang ved Østermarie, Almegårdsterrænet og på Hammeren (ABO, MTK, CAN). Til trods for at man for ikke så forfærdelig længe siden kunne læse, at stenpikkeren er en almindelig ynglefugl på Bornholm, er det fem år siden, vi sidst har konstateret et sikkert ynglepar.

Efterår:

Modsat rødstjert og bynkefugl – som oftest viser samme tendens som stenpikker – en givtig årstid med sammenlagt 162 fugle.

Første af disse var 8/8 1 Nexø og dagen efter 2 Muleby (MTK, ABO). Der blev set rastende fugle rigtig mange steder og i pæne antal hele september måned. Blandt disse fire forekomster på mere end ti: 3/9 18 Engegårdsvej ved Lobbæk, 9/9 12 Hammeren, 17/9 15 Sose Odde og 23/9 32 Vasegårdsvej (PJE, CAN, LOU). Af de seks oktoberfugle endte 24/10 2 Kaolinersøen som de sidste (BNI, SNI) – det var da også ret så sent.

RINGDROSSEL: (Turdus torquatus).

Et utroligt lavt antal!

Der blev i 2004 kun set tre ringdrosler på Bornholm. For bare at finde et år med under ti eksemplarer skal vi tilbage til 1986, mens der i de seneste 10-15 år typisk er iagttaget omkring 20 fugle pr. år.

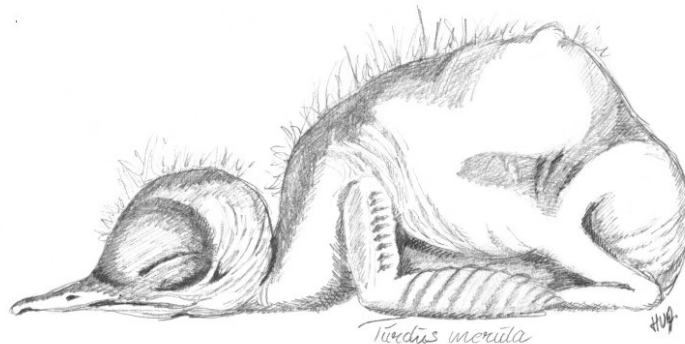
Fra anden halvdel af april hvor trækket gerne kulminerer blot 17/4 1 Hammeren (JGE) – denne ret tillidsfulde han kunne nydes på under 20 m's afstand. Hertil en ekstremt sen observation: 29/5 1 ♂ kortvarigt rastende Årsdale (ASO, AMØ). Det er en af vores allerseneste forårsdatoer for arten. Fra efteråret 30/9 1 Galløkken (ESB).

De seneste fire år gav hhv. 12, 23, 25 og 14 ringdrosler.

SOLSORT: (*Turdus merula*).

Der var flere større tal i årets første måned: 5/1 32 Rønne og 19/1 28 Knudsker i.f.m. vinterpunkttællinger (TET, PCP). Klart største koncentration var dog 26/1 75 Østermarie – heraf de 60 på én æblebestrøet plæne (PKE). Selv om der ikke var mange i foråret, kunne sommeren opvise pæne antal. Til disse hører 2/6 64 Blykobbe Plantage og 13/6 38 Rønne (igen TET's punkttællinger). Solsorten er jo Danmarks almindeligste ynglefugl, og man regner med et godt stykke over 2 millioner ynglepar på landsplan. Af disse skal der nok være mindst 30.000 på Bornholm.

Siden mest småtal og 25/12 10 Hasle Lystskov (KRA) blev årets største antal efterår såvel som vinter. Det er lidt mærkeligt, når der var så mange sjaggere. Når der kommer mange sjaggere til landet, kommer der nemlig som hovedregel også mange solsorte.

SORTSTRUBET DROSSEL: (*Turdus ruficollis atrogularis*).

6/1 opdagede PKE en sortstrubet drossel ♂ i flok med 30 forbitrækkende sjaggere mellem Østermarie og Østerlars. Fuglen blev set på ned til 20 m's afstand. Godkendes fundet, bliver det Bornholms første af sin slags.

På SU-listen findes seks fund af denne sjældne gæst fra Sibirien. Arten overvintrer normalt i Iran og Indien, og de fleste danske fund er fra vinteren.

ARTEN ER SU-ART

SJAGGER: (*Turdus pilaris*).

Månedsfordeling, gengangere søgt frasorteret

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
335	58	368	1262	19	18	1	10	41	10904	369	572

Året bød på lidt færre end normalt i de tre første måneder og mange flere i oktober.

Vinter:

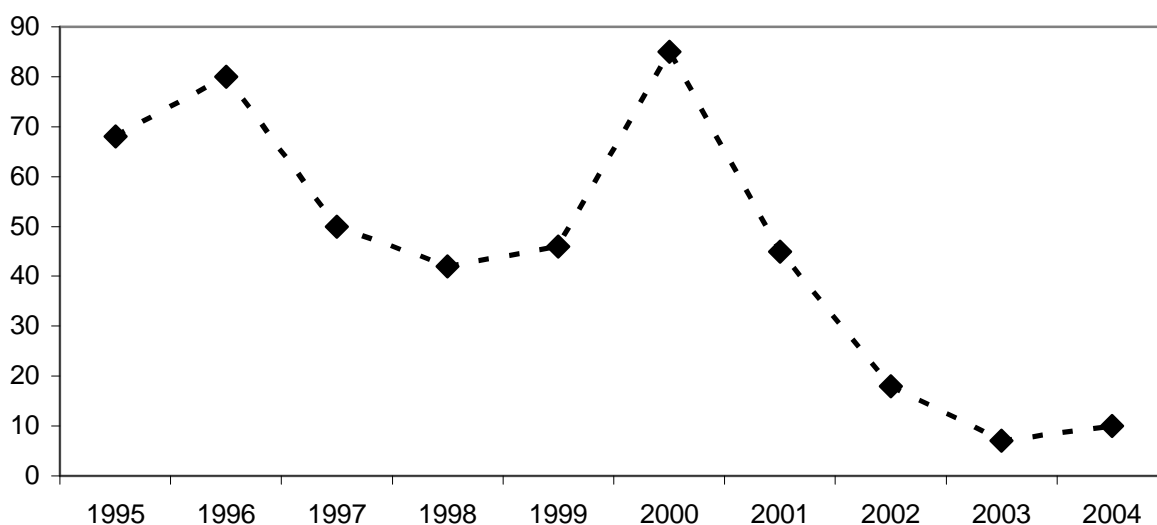
Der var ret få sjaggere på Bornholm i december 2003, og antallet i årets første måneder afspejlede da også i høj grad dette. Eneste trecifrede flok i vinteren var 10/1 240 Ølene (CAN). Som det ses totalt bare 393.

Forår-sommer:

Ikke før slutningen af marts og starten af april kom der for alvor gang i returtrækket. Dette resulterede bl.a. i fire større noteringer: 23/3 350 Udkæret, 7/4 300 Ølene, 9/4 250 Ibsker og 28/4 500 Østermarie (LOU, JGE, MTK, ESB).

Som det fremgår af månedsfordelingen, forsvandt langt de fleste fugle efter april og i årets fire midterste måneder kun mindre flokke. Bare seks lokaliteter repræsenteret i det indsendte materiale i sommerperioden, og som i fjor ser yngleforekomsterne uhyre små ud. Bastemosen rummer åbenbart den eneste koloni med mere end nogle få tilfældige par. Ser det virkelig så sløjt ud?

Skønnet antal ynglepar af sjagger

Efterår-vinter:

Det var først med oktobers komme, at vi rigtig kunne mærke, at der kom sjaggere til nordfra. 3/10 120 Nylars og 4/10 460 Udkæret (CAN, VKN, SKN)...og så gik det ellers stærkt. At det store influx skete præcis samtidig med at de store mængder silkehaler kom til øen er næppe nogen tilfældighed. De to arter lever for en stor dels vedkommende samme sted og af samme type fødeemner. De næsten tredive trecifrede flokke, som blev set, optrådte primært på Bornholms sydvestlige fjerdedel. De fem største var 5/10 850 Elleby, 14/10 **1000** Nexø, 25/10 **min. 1000** Rønne og **over 1000** samme dag Vellensbyvejen samt 31/10 800 Vallensgård (LOU, ASO, AMØ, VKN, ABO, CAN, HTM). Senest vi invaderedes af så mange var tilbage i 1993.

Analogt med silkehalerne forsvandt sjaggerne hurtigt i november. Et mindre træk sidst i december gav dog bl.a. 26/12 280 Udkæret (CAN).

Totalt 11.886 mod 4889, 3822 og 995 fra perioden 2001 til 2003.

SANGDROSSEL: (Turdus philomelos).

1. halvår:

Trods mildt vejr og flere fugle i december 2003 ingen iagttagelser før 16/3 1 Østre Anlæg i Rønne (PCP). Dagen efter fem syngende fra tre lokaliteter. Ankomstdato 01-03: 13/3, 10/3 og 8/3.

Der blev næsten ingen rastende indsendt – 30/4 10 Hammeren (SSN) reelt eneste! Sidste år var der 150 på samme sted, uden at det var specielt prangende.

Materialet domineres i massiv grad af lokale fugle. Det ser ud som om sangdroslerne har haft en rigtig god ynglesæson, og som for flere andre arters vedkommende kunne det næsten se ud til, at trækket er gået i stå, lige mens fuglene var på Bornholm. Flere steder over ti syngende: 23/4 12 i Sydøstalmindingen, 30/5 20 Bastemosen og 2/6 15 Blykobbe Plantage (KKR, KRA, ABO, CAN, HTM, TET).

2. halvår:

Midten af september er generelt det tidspunkt, hvor vi atter ser mange rastende sangdrosler. Det slog også til i år, om end der præcis som i april var uhyre få fugle. Her kan bare nævnes 19/9 30 Dueodde og 19/10 15 Galløkken (begge LOU). Sidstnævnte blev samtidig årets sidste – det er ganske uhørt tidligt.

VINDROSSEL: (Turdus iliacus).

Et år med utrolig lave antal.

1. halvår:

Igen i 2004 en vinteriagttagelse: 27/1 1 overflyvende Pyritsøen (CAN).

Bortset fra 8/3 6 Røstad (ESA) satte selve trækket sig planmæssigt i bevægelse i sidste uge af marts. Det blev dog en tynd kop te med sammenlagt kun 605 eksemplarer. Som for foregående art samtidig meget få trækkende. Blandt de rastende repræsenterede 22/3 220 Udkæret og 7/4 100 Ølene (LOU, JGE) de eneste trecifrede noteringer.

Endnu 23/4 18 syngende ved Store Nydam (KKR, KRA, ABO, CAN) mens 13/6 1 Bastemose (ESA) var eneste fra perioden maj til september og i øvrigt første sommeriagttagelse i tre år.

2. halvår:

En endnu ringere indrapportering end i foråret. I alt sølle 343. Det er mange år siden, så få er indsendt. Indtil nu har årtiet svinget mellem 483 og 2498 eks. fra efteråret.

Første var 3/10 1 Rønne (BNI, SNI). Der var ingen fund af over hundrede, så vi kan her i stedet nævne 5/10 45 Elleby og 31/10 50 Almegårdsterrænet (LOU, Rasmus Turin). 26/12 1 Raghhammer bør dog ligeledes fremhæves grundet årstiden (ABO, CAN).

MISTELDROSSEL: (Turdus viscivorus).

Månedsfordeling, oplagte gengangere frasorteret

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	218	138	4	0	0	2	124	269	0	0

Med undtagelse af august lå samtlige årets måneder mere eller mindre i den lave ende. Det stod dog ikke så slemt til som hos flere af de andre drosler, selv om der kun blev set 755 eksemplarer. Faktisk var det kun marts, som rigtig skuffede.

1. halvår:

8/3 4 Røstad (ESA) var en isoleret iagttagelse. Først to uger senere egentligt træk. Fra Hammern totalt 244 i perioden 17/3 til 19/4 (OLJ, Morten Heegaard, RBC, LBG). Et par pæne rasttal var 21/3 44 Habbendamme, 12/4 19 Hammerodde og 12/4 20 Ibsker (BST, ASO, AMØ, MTK) – førstnævnte flok nødlandet under en kuling og det største antal stationære i rigtig mange år om foråret.

2. halvår:

Misteldrosler i august er ikke lige frem hverdagskost, og 28/8 2 Bastemosen (MKJ) burde indikere et ynglepar i nærheden.

Over Dueodde gik 16/9 til 27/10 et tyndt træk af i alt 163 fugle (HLL, TET, SSN, OLJ). Hermed endnu en art, hvor efterårstrækket satte tidligt i gang – og ikke rigtig blev til noget. Der var dog relativt fornuftige rasttal. Ikke mindst 4/10 såvel 55 Grødby som 120 Sose (begge LOU).

GRÆSHOPPESANGER: (*Locustella naevia*).

I dette årti har vi indtil nu ikke kunne svinge os op over fem eksemplarer fra samme år – mens der i 1999 optrådte 18. 2004 rokkede med tre fugle ikke ved denne statistik.

De blev hørt 10/5 Arnager, 15/5 Røstad og 2/6 Krogegårdsvejen ved Dueodde (KSJ, ESA, OLJ). Sidstnævnte så sent ude, at det formentlig drejer sig om en ynglefugl.

Hidtil i dette årti 4, 4, 5 og 4 individer.

FLODSANGER: (*Locustella fluviatilis*).

2004 blev første år siden 1991, hvor der ikke blev fundet flodsangere på Bornholm. 90'erne bød på 19 eksemplarer, mens vi allerede har haft besøg af 13 individer i det nye årti. Arten overvintrer i tropisk Østafrika, og forekomsterne topper typisk 20. maj til 10. juni – et tidspunkt hvor flere arter svigtede i år. Efter at have været ekstremt sjælden frem til 1960'erne er arten ellers gået kraftigt frem år for år, så lad os ikke håbe, dette er andet end en tilfældig nedtur.

DROSSELRØRSANGER: (*Acrocephalus arundinaceus*).

Der var atter en registrering fra Bornholm i 2004: 7/5 1 syngende Bastemosen (PCP). Karakteristisk for de bornholmske fugle er, at de kun optræder én dag og så forsvinder igen. Årets eksemplar var meget tidligt på den og var endda fremme en dag før vores hidtil tidligste drosselrørsanger. Fra det øvrige Danmark en iagttagelse 2/5 men herefter ingen frem til 27/5. Fuglene havde en ret miserabel sæson på landsplan med højst to fund fra samme lokalitet.

Mens der i 90'erne dukkede sammenlagt 9 fugle op på øen har hhv. 2, 0, 1 og 2 eks. gæstet Bornholm siden årtusindskiftet.

SIVSANGER: (*Acrocephalus schoenobaenus*).

Det lå næsten i kortene at der ikke ville være mange sivsangere på Bornholm i 2004. At der slet ingen iagttagelser blev gjort, var dog en skuffelse. De østdanske sivsangere trækker lidt senere på

året end landets øvrige. De har derfor været mere påvirkelige af den negative tendens, mange andre arter udviste i maj.

De tre seneste år noteret hhv. 6-7, 11 og 1-2 eks., og der har været en del år med kun en iagttagelse forud for dette. Det er dog over 25 år siden, at arten helt har forbigået Bornholm. I 70'erne var det vores almindeligste acrocephalus-sanger.

KÆRSANGER: (*Acrocephalus palustris*).

Blot elleve fugle fra seks lokaliteter!

Første var 15/5 1 både nord og syd for Årsdale (HTØ, ASO, AMØ) – helt normalt og ankomstdatoen 01-03 var hhv. 17., 15. og 27. maj. I samme område årets enlige flertalsobs: 4/6 4 syngende Ndr. Grisby (CAN) – det var til gengæld mange. Desuden hørt på Almegårdsområdet, Hoglebjerg, Slotslyngen samt ved Snogebæk og Ølene (TET, VKN, CAN, OLJ, HTM, PJE). Ingen efter Sct. Hans.

I 2003 da "Operation Natlyt" løb af stablen omkring tre gange flere indsendt.

RØRSANGER: (*Acrocephalus scirpaceus*).

Normal start på året med ankomst 7/5 til Bastemosen (HTM, HTØ, DNE). Førstedato 01-03: 10., 4. og 7. maj. Netop Bastemosen er det sted, hvor den første rørsanger som regel høres og samtidig den lokalitet, hvor vi næsten altid får indsendt flest syngende fugle fra. Det passer meget godt med at der sidst i maj var seks territoriehævdende rørsangere her (RBC, LBG). Fra ingen anden mose mere end en syngende. Som i fjor havde arten en trist sæson og blev ud over Bastemosen kun fundet ved Safirsøen, Svinemosen, Udkæret og Ølene. Totalt ikke meget mere end godt et dusin fugle. Eneste fra august var 23/8 1 Ølene (LOU).

GULBUG: (*Hippolais icterina*).

I nu tretten ud af femten år er årets første fugl ankommet mellem 12. og 20. maj og gulbugen er dermed en af vores mest præcise datotrækkere. I 2004 premierede arten 17/5 både i Blåskinsdalen og ved Røstad (JCH, ESA) – og ligger jo dermed midt i ovennævnte datointerval.

Der blev set og hørt 15 eksemplarer i maj af hvilke 27/5 3 syng. Hammeren (CAN). Den klart største notering var dog 4/6 8 syngende gulbuge i og omkring Årsdale (CAN). Det var bestemt et højt tal, men desværre var der herudover højest syv andre ynglefugle. Vurderet ud fra det indkomne materiale ligger bestanden derfor stadig lavt. I 2003 hvor "Operation Natlyt" burde have afsløret mange ukendte ynglende, nåede vi tilsvarende kun 15 par – mod godt 30 i 2001.

Eneste fra andet halvår 17/7 1 Ringebakkerne (CAN).

GÆRDESANGER: (*Sylvia curruca*).

Endnu en typisk datotrækker. Ankom hhv. 26., 22. og 23. april de tre seneste år og i 2004 21/4 ved Pyritsøen (CAN). Inden måneden var omme nåede yderligere ca. 25 gærdesangere frem til Bornholm. Blandt disse 30/4 15 Hammeren (SSN). Det var mange i april – ikke mindst når man tænker på det ringe forårsvejr.

Det ser ud, som om selve trækket blev overstået allerede i april, for der var næsten ingen rastende i maj. Vores lokale ynglefugle havde et noget bedre år, end vi oplevede i 2002 og 2003. Her kan nævnes 12 par fra Ringebackkerne og fem såvel Hammeren som Slotslyngen (CAN, PCP, ABO) fra midten af maj. Tal fra Ertholmene viser interessant nok at der så sent som sidst i maj gik en ny trækbølge gennem landet.

Der var modsat flere andre arter ret mange fugle i efterårsmånederne som f.eks. 17/9 5 Sose Odde (LOU). Mest bemærkelsesværdigt var dog fire fra oktober, hvoraf sidste holdt meget længe ud: 19/10 1 Galløkken (LOU). Sidstedata 01-03: 17/10, 16/9 og 8/10.

TORNSANGER: (*Sylvia communis*).

For femte år i træk en jagttagelse fra april: 30/4 1 Hammeren (SSN). Ankomstdato 01-03: 30., 24. og 30. april.

Godt en uge inde i maj toppede det lidet imponerende træk med bl.a. 10/5 4 Hammeren (OLJ). Totalt bød måneden bare på 27 eksemplarer, hvoraf langt størstedelen må anses for at være lokale fugle. Flest tornsangere holdt til i Ringebackkerne, på Hammeren og mellem Kurehøj og Svaneke, hvor der var hhv. 10, 8 og 6 territoriehævdende fugle (CAN, PCP). Som for flere andre arter ser ynglesæsonen ud til at have været nok lidt over middel. I landet som helhed yngler dobbelt så mange tornsangere som gærdesangere. På Bornholm er de to bestande omtrent lige store. Det skyldes både, at vi har færre tornsangere og flere gærdesangere end gennemsnitslandsdelen. Efterårsmånederne gav to fugle: 6/9 1 Kaolinersøen og en meget sen 4/10 Raghammer (BNI, SNI, PJE). Det er elleve år siden arten har optrådt så sent, og afrejsedataen de tre seneste år var da også 19., 14. og 13. september.

HAVESANGER: (*Sylvia borin*).

Vi skal som regel til den første uge af maj, inden den første havesanger lader sin kønne sang høre på Bornholm. At 6/5 1 Hasle Lystskov (CAN) blev årets første, kan derfor næppe undre. To dage efter endnu en – denne gang fra Ølene – men så gik der faktisk yderligere en uge, inden årets tredje viste sig ved Røstad. Ankomstdato 01-03: 7., 9. og 2. maj.

Der er sjældent større fald af havesangere her på øen. Til gengæld har vi Danmarks suverænt tætteste bestand. Årets høst bød bl.a. på 3/6 24 Ringebackkerne, 4/6 42 Kurehøj til Svaneke og 5/6 27 Slotslyngen (CAN, DOF-ekskursion). Disse 93 territoriehævdende fugle kan sammenlignes med summen for de samme tre lokaliteter som i 2002 og 2003 var hhv. 74 og 101. Kun på Slotslyngen var der lidt færre end forventet.

De fleste havesangere ophører med at hævde territorium i løbet af juni. 16/7 årets sidste syngende Galløkken og siden blot 28/7 1 med føde i næbbet ved Hasle Sydstrand (JLY, KRA). Sidstedata 01-03: 15/10, 16/10 og 13/9.

MUNK: (*Sylvia atricapilla*).

Forår-sommer:

Som sidste år hverken vinterfund i første eller andet halvår.

De første fugle ankom planmæssigt 17/4 Bagå og 18/4 Ringebakkerne (begge CAN) mod 6., 20. og 17. april de tre seneste år. Husk at ”vores” munke overvintrer helt nede i tropisk Østafrika i modsætning til f.eks. jyske fugle, som kun skal til England eller Spanien.

Som hos havesanger oplever vi sjældent større fald, og 29+30/4 13 Hammeren + 3 Hasle Lystskov (SSN, JMJ) var da også pænt mange. Maj måned bød på respektable 58 eks., og mange af disse er bornholmske fugle.

Det ser ud, som om antallet ynglende var noget større end vanligt. Der var f.eks. 12 syngende i Ringebakkerne, 11 i Blykobbe Plantage og 9 i Paradisbakkerne (CAN, TET, David B. Collinge) og hertil min. tyve andre territorier.

Efterår:

Bare tre iagttagelser: 17/9 2 Sose Odde, 19/10 2 Galløkken og 20/10 1 Kapelvej i Rønne (alle LOU). Det er nu ikke usædvanligt med højst en håndfuld fund fra denne årstid.

LUNDSANGER: (*Phylloscopus trochiloides*).

Kort opridset tre mere eller mindre sandsynlige ynglepar fra lige så mange lokaliteter.

Første var 26/5 1 Onsbæk og mon ikke det var samme individ som blev hørt 4/6 nær Hotel Fredensborg (begge ESB).

Årets anden var i så fald 3/6 1 syngende Baggeå ved Muleby (CAN). Et fund af Anders Roel Juul fra Hasle Camping 23/7 vil jeg anse for samme eksemplar. Et par ynglede med sikkerhed i Klinkerskoven sidste år, og det kunne konstateres, at de af og til var ”væk” i flere uger for så at dukke op igen.

Det skulle så betyde at tredje lundsanger var 9/6 1 syngende Ekkodalen (JCH). Fra samme område beretninger om en territoriehævdende fugl både 10., 17. og 18. juni (Lars H. Mortensen, Lars A. Samuelson).

Totalt tre fugle var ikke meget, når man sammenligner med otte fra 2003. Hele perioden 1999-2002 gav dog ikke flere end netop otte, og årets tre mulige/sandsynlige ynglepar var meget positivt. Med andre ord igen en art, hvor rasttallene var uhyre små, mens der tilsyneladende var flere ynglefugle, end vi er vant til.

SKOVSANGER: (*Phylloscopus sibilatrix*).

Fire april-fugle var i underkanten. 27/4 var der en Baggeå og to dage senere tre lidt længere nordpå i Hasle Klinkerskov (begge CAN). Ankomstdato 01-03 hhv. 28., 23. og 22. april, mens den første skovsanger gennemsnitligt ses 25. april – en rigtig datotrækker.

Det er tvivlsomt, om der er andet end bornholmske fugle i det indrapporterede. Disse kunne til gengæld mønstre min. 50 ynglepar. Det var et rigtig fint tal som bl.a. dækker over Slotslyngen, Blykobbe Plantage, Hasle Klinkerskov, Paradisbakkerne og Ankemyr hvor hhv. 10, 9, 9, 8 og 4 syngende fugle havde slået sig ned (ABO, CAN, TET, David B. Collinge).

Meget usædvanligt ikke en eneste iagttagelse fra andet halvår.

Vindrossel (CAN)

Fuglekonge (HTM)

GRANSANGER: (Phylloscopus collybita).

Månedsfordeling

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	1	30	21	11	3	0	6	6	1	0

Har man læst årsrapporten hertil vil det næppe komme som nogen overraskelse at der var få fugle i efteråret og samtidig pænt mange på ynglelokaliteterne.

Forår-sommer:

Martsforekomsterne svinger en del fra år til år. I 2004 var 29+30/3 1 Hammeren eneste (Morten Heegaard). De tre seneste år blev første gransanger set hhv. 3/4, 13/3 og 27/3, mens vi i dette årti indtil nu har ti eksemplarer fra årets tredje måned.

Det er vanskeligt at skelne fugle på gennemrejse fra de lokale ynglefugle. Sikkert er det dog, at der heller ingen større gransanger-fald var. Mon ikke 16/4 5 Robbedale (OLJ) trods alt indeholder flere fugle i transit.

Mange syngende gransangere fra slutningen af april samt i maj og juni indikerer en god ynglesæson. Jeg vil skyde på omkring 25 besatte territorier i det indsendte. Mellem tre og fem syngende fugle meldt fra Blykobbe Plantage, Ringebakkerne og Slotslyngen (TET, ABO, CAN). Dermed fortsætter vi på det relativt høje niveau, som det 21. århundrede hidtil har ligget på. At Bornholm er ret tyndt besat i.f.t. det øvrige Østdanmark skyldes formentlig, at bestanden stadig er på vej opad efter artens sene indvandring til øen midt i 60'erne.

Efterår:

Oktober var årets mest skuffende måned. Blot seks eksemplarer mod sammenlagt 136 fra de sidste fire år. 31/10 1 Almegårdsområdet (Rasmus Turin) var sen, men ikke så sen som vores første novemberfund i fire år: 8/11 1 Nordskovvej i Rønne (TET).

LØVSANGER: (Phylloscopus trochilus).

1. halvår:

Vi nåede op på ti fugle inden året rundede 20. april. Første af disse 13/4 1 Bastemose (KRA). Ankomstdato 01-03: 20., 19. og 17. april.

Igen i år kunne to distinkte trækbølger konstateres. De lå omkring månedsskiftet april/maj og igen to uger senere. Her kan nævnes 29/4 30 Hasle Sydstrand, 2/5 50 + 10/5 100 Hammeren og 15/5 **150** Årsdale (SSN, ABO, CAN, OLJ, ASO, AMØ), og der var endda yderligere et dusin tocifrede tal i materialet. Vores bestand af løvsangere er blandt landets tætteste. En medvirkende årsag hertil er, at de bornholmske skove har et større indhold af birke- og nåletræer, end tilfældet er i det øvrige Østdanmark. De er på en måde mere "svenske", hvilket løvsangerne sætter pris på. I 2004 husede Bornholm åbenbart flere ynglear end i mange år. Næsten 250 sandsynlige ynglefund er nemlig indsendt! Det er 40% flere end de sidste fire års gennemsnit. Fra Slotslyngen for tredje år ud af fire præcis 42 stationære syngende fugle – det er tilsyneladende området kapacitet. Som næststørste registrering bød Ringebakkerne på 31 (CAN, DOF-ekskursion). Disse to lokaliteter har da også et skandinavisk præg.

Grønsisken i Tingsted (CAN)

Karmindompap ved Listed (CAN)

2. halvår:

Kun få og små rasttal. 11/8 10 Galløkken og 17/9 4 Sose Odde (PCP, LOU) eneste fra disse to måneder og samtidig årets sidste!

FUGLEKONGE: (Regulus regulus).

1. halvår:

Fra vintermånederne var 14/1 40 Rønne (CGJ) et pænt højt tal.

Endnu flere var der dog omkring månedsskiftet marts/april hvor rasttallene kulminerede. 30/3 60 og dagen efter **150** Hammeren (OLJ). Rart at se, at øens nordvestpynt stadig kan producere trecifrede tal på gode falddage. Det er nemlig ikke sket om foråret siden 1996. Det skal dog siges at der ingen andre noteringer var af mere end 15 eksemplarer.

Vi har ikke modtaget oplysninger om egentlige optællinger i yngleperioden.

2. halvår:

Endelig en art med præsentable efterårstal.

Allerede 29/9 175 og 30/9 300 Galløkken – skoven var simpelthen fuld af dem (PCP). De sidste par år har der ellers ikke kunnet opstøves mere end 25 på én gang. På Christiansø var der tilsvarende flere hundrede rastende i starten af oktober.

Flest fuglekonger tælles typisk midt i oktober – fra denne periode bl.a. 16/10 70 Dueodde (RBC, LBG). Ingen data fra december.

RØDTOPPET FUGLEKONGE: (Regulus ignicapillus).

2004 blev med syv individer et middelår set med moderne briller. Nok så interessant var de to langtidsstationære syngende fugle. Fra 90'erne kender vi til godt 20 eksemplarer, mens årtiet indtil nu har budt på hhv. 1, 11-12, 17 og 4 af de diminutive fuglekonger.

7/4 1 Langebjerg var klart nok en fugl på gennemrejse hvilket sikkert også gælder 17/9 1 Nexø Sydstrand (RBC, LBG, SEJ). Hertil to mulige ynglefugle: 5/4 + 30/5 1 Hasle Klinkerskov – samme individ? – og 2/5 1 Hotel Fredensborg (RBC, LBG, CAN, ESB). Observationerne på Bornholm er typisk koncentreret først i april, når det drejer sig om fugle på træk.

Endelig to fugle hørt adskillige gange på præcis samme lokalitet – disse må bestemt anses for ynglende: 16/5-17/7 1 østenden af Blåskinsdalen og 9/4-29/5 1 Rønne Plantage ved Hakkedamsbækken (begge ABO, CAN). På sidstnævnte lokalitet kunne sidste år jævnligt høres tre rødtoppede fuglekonger.

Rødtoppet fuglekonge, månedsfordeling 1990-2004

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	10	22	6	0	0	0	1	7	2	1

GRÅ FLUESNAPPER: (*Muscicapa striata*).

En årssum på i alt 126 må betegnes som gennemsnitlig og er samtidig tre gange flere end sidste år.

Forår:

Fuglene ankom meget sent med 15/5 1 Listed og 18/5 1 Salthammer som de første (JGE, PJE). De tre sidste år var ankomstdatoen ellers 1., 3. og 5. maj.

Forårets øvrige 36 eksemplarer var alle koncentreret i de ti sidste dage af maj, og halvdelen iagttoges 27/5 22 Hammeren (CAN). Herudover kan nævnes 23/5 3 Ankermyr og 27/3 3 Bastemosen (CAN, NÅK). Forekomsterne svinger meget fra år til år, hvilket illustreres af forårssummerne fra 2002 + 2003, som var hhv. 52 og 13.

Sommer-efterår:

Eneste oplysning om mulige ynglefugle var 29/7 2 Hasle Klinkerskov (MKJ) – men det kunne lige så godt være tidlige returtrækkere. Observationerne af sydgående trækfugle begyndte nemlig også tidligere end normalt for grå fluesnapper. Allerede 14/8 20 Snogebæk mens 7/9 2 Hasle Sydstrand afsluttede sæsonen (OLJ, CAN) i hvert fald et par uger før beregnet. Næsten 2/3 af periodens øvrige 64 individer blev set 5/9 40 på Raghhammer (HTM).

Total 01-03: 299, 91 og 42.

LILLE FLUESNAPPER: (*Ficedula parva*).

3-4 eksemplarer udgør en sum på nogenlunde det normale niveau.

Mest interessant en syngende fugl 30/5 til 3/6 i området mellem Baggeå og Levka (CAN). Det var præcis samme sted som husede et ynglepar i 2002. Da det imidlertid i år drejede sig om en 2-3K han, kan det ikke have været samme individ – men måske et afkom? Fuglen kunne i øvrigt høres sammen med lundsangeren fra samme område, hvis man spidsede ører.

To andre spændende fund var 2+13/6 1 syng. Blykobbe Plantage (TET, JCH). Specielt sidstnævnte er et sent tidspunkt, hvis det bare skulle dreje sig om en fugl på gennemrejse, da vi har få iagttagelser efter 10. juni. Det kan ikke med sikkerhed konstateres, om der er tale om et eller to individer, men sammen med ovennævnte må det betegnes som to mulige par i 2004.

Endelig en lidt tidlig efterårsiagttagelse: 5/9 1 Sose (MSC).

Årtiet indtil nu: 1, 3, 10 og 5 små fluesnappere i årsrapporterne.

HVIDHALSET FLUESNAPPER: (*Ficedula albicollis*).

For sjette år i træk iagttaget på Bornholm.

19/5 1 hun Svaneke Nordskov, hvor den sås fra kyststien omtrent ud for Møllenakke (SEJ).

I tråd med tendensen for grå fluesnapper, er det en ret sen observation. Blot en anden hvidhalset fluesnapper blev fundet i Danmark i 2004 – ved Knudshoved.

De fire sidste år set hhv. 1, 2, 4 og 3 eksemplarer.

Arten udgik af SU-listen 1997.

BROGET FLUESNAPPER: (*Ficedula hypoleuca*).

På samme måde som de forskellige smådrosler følges i op- og nedgange fra år til år, har også broget og grå fluesnapper gerne samme slags sæson.

Forår-sommer:

April bragte 14 fugle til Bornholm. Første af disse 25/4 1 syng. Bagå og dagen efter 3 Galløkken (JMJ, CAN, MTK). Til sammenligning var ankomstdatoen 01-03 21., 24. og 26. april.

Hvis det ikke var for 8/5 16 Årsdale-Svenskehavn (ASO, AMØ), var det vanskeligt at tale om en kulmination på trækket – der var nemlig ingen andre rasttal over tre. Summen fra maj blev 42, og var lige som tallet for april lidt lavt.

Heller ikke i år mange rapporter om ynglende. Som i 2003 otte par, heraf to såvel Bagå som Slotslyngen (CAN, DOF-ekskursion). En fin illustration af hannernes besiddende adfærd ved egnede ynglelokaliteter kunne opleves i Døndalen, hvor en lille flagspætte blev bortjaget fra sit redehul af en broget fluesnapper (SPS).

Efterår:

Som i 2002 utrolig få. Blot seks individer hvoraf 5/9 2 Sose (MSC) rundede året tidligt af.

SKÆGMEJSE: (*Panurus biarmicus*).

Godt nyt!

Efter en kontinuerlig fremgang siden indvandringen 1994 vil den faste læser vide, at

indberetningerne faldt fra næsten hundrede i 2001 til bare fem året efter og sølle en sidste år!

Nu er skægmejserne imidlertid godt på vej til at komme stærkt igen. Året bød på opløftende 23 eksemplarer fra fire lokaliteter. Observationerne bestod af 7+8/6 1 Svinemose, 13/8 5 cirkende over Udkæret, inden de forsvandt mod Vallensgårdsmosen, 23/8-16/10 omkring 5 Ølene og endelig 31/10-17/11 op til 12 Bastemosen. Oplysere: JMØ, LOU, RBC, LBG, CAN, Kristoffer Eliassen, PCP. Fremgangen bør have rod i gode år med stor ungeproduktion i vore nabolande. Først når der er overskud af ungfugle, udvandrer disse fra deres yngleområder. Det er netop i sensommeren og efteråret, at disse flokke plejer at dukke op.

Skægmejserne tilhører de såkaldte papegøjemejser. Slægtens øvrige 18 arter er alle asiatiske bambusspecialister.

HALEMEJSE: (Aegithalos caudatus).

Månedsfordeling

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
3	0	2	4	0	2	5	16	16	38	36	17

Årssummen på 139 er en klar fremgang i forhold til de to seneste år og bestemt i den pæne ende.

Vinter:

Blot 25/1 3 Pyritsøen (JMJ).

Forår-sommer:

Resten af første halvår var stadig fattig på halemejser. Der var kun iagttagelser fra Bastemosen og Ølene, hvor et til to individer holdt til og muligvis ynglede.

Fra august et par mere talrige flokke, som sandsynligvis er familieflokke stammende fra to ynglepar midt i Almindingen: 27/7 + 27/8 6 Bastemose og 23/8 10 Iglemose (CAN, ABO, PCP).

Efterår-vinter:

I løbet af specielt oktober dukkede flere større flokke op, som det tydeligt ses af månedsfordelingen. Det må være fugle, som er trukket til Bornholm, og tyder godt for de kommende år. Der var flere nye lokaliteter repræsenteret, men flest blev fundet i sandflugtsskovene på vestkysten og igen omkring Bastemosen: 22/10 11 Safirsøen, 25/10 15 Hasle Sydstrand og 14/11 13 Bastemose (CAN, KRA, Kristoffer Eliassen). Eneste fra Østbornholm var 16/10 7 Dueodde (MTK). Fra julemåneden kan nævnes 15/12 8 Levka (JMJ).

Årsum 01-03: 235, 81 og 84.

SORTMEJSE: (Parus ater).

Meget lidt at berette fra et invasionsløst år.

Trækkende og trækforsøgende fra Hammeren beløb sig til overskuelige 23 i april, mens største rasttal fra første halvår blev 2/6 6 Blykobbe Plantage (RBC, LBG, ASO, AMØ, TET).

Efteråret bød kun på tre indsendte iagttagelser, bl.a. 31/10 9 Nordskovvej i Rønne (TET). Der var ingen obs fra Dueodde overhovedet.

Man skulle jo næsten tro, at det drejede sig om en rigtig sjælden art på Bornholm.

BLÅMEJSE: (Parus caeruleus).

Et år stærkt domineret af træktal.

I første omgang dog en ret stor vinternotering: 5/1 17 på TETs punkttælling i Rønne. Det var dog tallene fra Hammeren, som imponerede mest. 17+27/3 50 trk.forsøg og 30/3 350 i samme kategori (OLJ, Morten Heegaard). Forekomsten har sikkert noget at gøre med de rigtig mange blåmejser på Bornholm sidste efterår.

Bortset fra 13/6 10 Rønne (TET) skulle vi herefter til september for atter at støde på tocifrede tal. Fra Dueodde taltes sammenlagt 142 primært vesttrækkende fugle frem til 4/10 (HLL, SSN, TET), mens der kun var mindre tal i årets to sidste måneder.

MUSVIT: (Parus major).

Som forrige art en del fra trækstederne – men for musvitternes vedkommende var der nu endnu flere rastende.

Fuglene gør sig fordelagtigt bemærkede i årets første måneder, hvor de ikke har megen konkurrence fra andre syngende fugle. Således 5/1 70 Rønne og 19/1 37 Knudsker-området i.f.m. punkttællinger (TET, PCP) samt 30 syngende i Kobbådalen på DOF-turen hertil 22/2. Marts prægedes af 135 set fra Hammeren, mens sommerens højeste tal blev 13/6 19 Rønne (OLJ, Morten Heegaard, TET). Andet halvår gav anledning til få større rapporteringer med 28/12 et mejsetog på 35 eks. ved Bastemosen som eneste over en snes fugle.

PUNGMEJSE: (Remiz pendulinus).

Året bød på 2-3 individer fra to lokaliteter.

Første af disse var en isoleret iagttagelse 9/4 af en ivrigt kaldende fugl fra Gåsemyr i Paradisbakkerne (LOU). Det er en ekstremt tidlig observation. Da lokaliteten er lidet besøgt er det usikkert, hvad der er blevet af fuglen.

Endnu en ivrigt kaldende pungmejse (som også var tidligt på den) blev hørt midt ude i Bastemosen 13/4 (CAN). Fra samme sted 7+10/5 en han nær reden fra 2003. Da Bastemosen jo er særdeles velbesøgt i forhold til Årsdale Ret, vil jeg tro der er tale om to eksemplarer herfra grundet de mere end tre uger uden registreringer.

Årtiet har indtil nu givet hhv. 3, 1, 0 og 4-5 pungmejser, mens arten blev konstateret på Bornholm i syv ud af ti år i 90'erne.

SPÆTMEJSE: (Sitta europaea).

Så skete det!

Der blev slet ingen spætmejser fundet i 2004.

Arten har da også ligget på vippen de sidste fire år med bare 1-3 eks. Dukker der ikke nye op, må vi konstatere, at det kun blev til ni år på Bornholm for spætmejsjerne trods mange krydsede fingre. I artens ”velmagtsdage” umiddelbart efter indvandringen i 1995 rundede vi en snes fugle om året.

TRÆLØBER: (Certhia familiaris).

1. halvår:

Materialet indeholder oplysninger om godt 40 eksemplarer fra en snes lokaliteter. Flest var der på vestkysten, hvor også de få fund af mere end to kom fra: 15/1 4 Bagå og 11/4 + 5/6 3 Slotslyngen (JMJ, RBC, LBG, CAN, DOF-ekskursion).

2. halvår:

Samme mønster med omkring 40 fugle hvilket er pænt mange i denne periode. Tre fund af tre fra hhv. Galløkken, Hasle Sydstrand og Svinemosen mens der 26/10 var 4 i udkanten af Rønne (PCP, KRA, HTM, HTØ, DNE, TET).

Endelig en meget interessant iagttagelse af et kuld nyudfløjne unger fra nordøstdelen af Rø Plantage 7/7. Disse blev vurderet som mulige korttåede træløbere (Simon Vikstøm)! Vi har under en håndfuld noteringer fra øen af denne art.

PIROL: (*Oriolus oriolus*).

En suveræn sæson hvor årssummen blev tocifret!

At denne tropefugl skulle optræde med det største antal i ni år, lå ikke ligefrem i kortene med det ofte kølige forsommervejr. Det er kun anden gang siden 1982, vi har haft besøg af så mange.

Den første var fremme allerede 10/5 hvor den sad og sang smukt på Bagå (ABO, CAN, JMJ).

Fra Røstad iagttagelser både 15/5 og 7/6

(begge ESA) mens der 22/5 var 2 ved

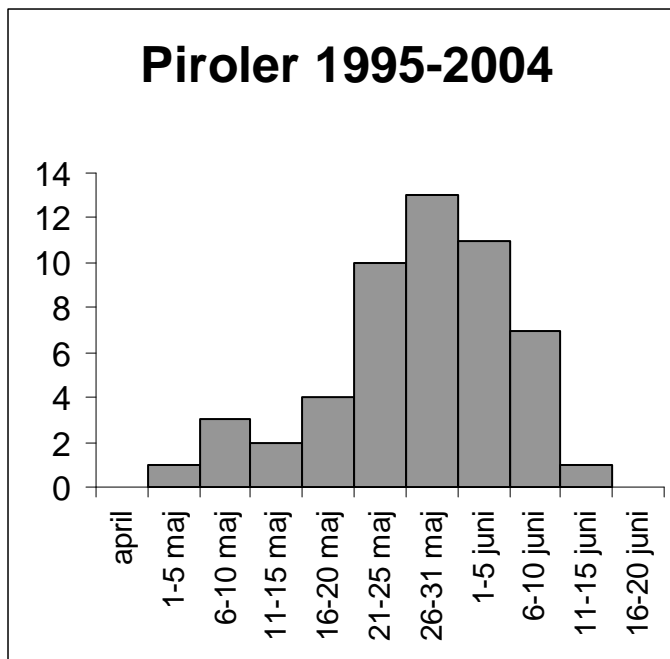
Bastemose (Richard Burzynski). Fuglene – som var den første flertalsobs siden 1995 –

hørtes først enkeltvis, inden de sammen trak

nordpå over skoven. Så kom fire fund af

syngende piroler lige omkring månedsskiftet

maj/juni: 30/5 1 Bakkely ved Snogebæk og 1 Arnager, 1/6 1 Blykobbe Plantage og 2/6 1 Åremyre (OLJ, KSJ, PCP). Endelig en forbitrækkende han på DOF-turen til Slotslyngen 5/6.

Totalt 10. Årssum 00-03: 1, 5-6, 3 og 3 individer.

RØDRYGGET TORNSKADE: (*Lanius collurio*).

Månedsfordeling, gengangere frasorteret

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	0	0	1	26	12	24	35	34	2	0	0

Et år med flere ekstremer. Kun august var under middel, mens både månederne før og efter var overraskende givtige.

Forår-sommer:

Årets første ekstrem var en aprilfugl. En sådan iagttagelse er uhyre sjælden. Bortset fra en tilsvarende i 1992 er det meget usædvanligt, at arten når frem fra sit overvintringsområde på den

afrikanske savanne inden 1. maj. 29+30/4 1 ♂ Bromme (JGE) var da også Danmarks eneste fra april i år.

Yderligere tre dukkede op inden 10. maj: 6/5 1 Slotslyngen og Ølene samt 9/5 1 Kaggård i Rutsker (ABO, CAN, PJE, PCP). Ankomstdato 01-03: 8., 7. og 8. maj.

Der var ikke meget mere end en håndfuld rastende i materialet, og fra hele første halvår var 23/5 3 Paradisbakkerne (SEJ) største registrering.

Yngel.

Et andet ekstrem i 2004 var antallet af ynglepar. Næsten 30 par var stationære på lempelige ynglelokaliteter! Det er omkring det dobbelte af, hvad vi normalt ser. Som nævnt i årsrapporten sidste år var det spændende at se hvad Caretaker-projektet ville afsløre i Almindingen og Paradisbakkerne. Det har nemlig flere gange vist sig at være artens kerneområde på Bornholm. De rødryggede tornskader elsker varme solbeskinnede lysninger med buske, hvor de store insekter, de lever af, trives. Så selvfølgelig skal solskinsøen have en god bestand! Faktisk gemte der sig min. tyve par i hele det dækkede areal. Ved Røverkær f.eks. tre territoriehævdende hanner. Uden for Caretakerområdet kan nævnes to par på Raghhammer (Ursula & Ernst Eberhardt), som var nogle af de meget få kystnære ynglefugle – dette er en tendens, vi er godt bekendt med.

Efterår:

Fra sidst i august gik det så sydpå igen. I denne forbindelse optrådte 30/8 + 4/9 6 Nexø Sydstrand, 4/9 13 Hammeren, 5/9 5 Habbedamme og 6/9 6 Kaolinersøen (KEN, ABO, CAN, BST, BNI, SNI).

Årets tredje ekstrem var de sene fugle. Der var to efter september: 11/10 1 Bromme og helt uheort 20/10 1 1K Galløkken (JGE, LOU). For tre år siden havde vi hele fem oktoberfugle, men ellers skal vi tilbage til 1991 for at genfinde arten i denne måned. Landets eneste anden iagttagelse i oktober 2004 stammer fra Østjylland 5/10. Vi har i øvrigt en stor andel af sene fugle. I dette årti er mere end hver tredje rødryggede tornskade set i oktober fra Bornholm.

Sidstedata 01-03: 15/10, 25/9 og 23/9.

ROSENBRYSTET TORNSKADE: (Lanius minor).

11/6 1 ♂ rastende syd for Melstedgård ved landevejen (Britta Eriksson, PKE). Første fund af denne sydeuropæiske gæst, siden der i 1999 blev indsendt to.

ARTEN ER SU-ART.

Foråret bød på yderligere et dansk fund. Nemlig en han fra Skagen 4/6. Maj og juni er traditionelt de bedste måneder for arten. Der er 41 godkendte danske fund indtil 1998, og antallet iagttagelser har været stærkt stigende de sidste to-tre årtier.

STOR TORNSKADE: (Lanius excubitor).

Månedsfordeling, gengangere frasorteret

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
1	0	1	6	1	0	0	0	4	17	2	0

Totalt 32 er en sum lidt under middel. Dette til trods for flere måneder med flere end forventet. Faktisk var det kun oktober, som rigtig skuffede. Det er til gengæld den måned, som normalt står for langt over halvdelen af årets jagttagelser.

Vinter-forår:

Vinterfund er stadig ikke hverdagskost, så 1/1 1 Klinteskoven ved Gudhjem var positivt (ASO, AMØ).

Foråret gav pænt med fugle – faktisk det største antal i syv år. Alle nævnes: 31/3-11/4 1 Ølene, 7-12/4 2-3 Hammeren, 9+17/4 1 nord for Nexø, 10/4 1 Nylars og 12/5 1 Galløkken (12 indsendere). Sidstnævnte blev første majfugl siden 1996.

Efterår:

At der allerede i september nåede fire eksemplarer frem viser, at også de store tornskader var på vej sydover før normalt.

24/9 1 Dueodde og herfra skønmæssigt yderligere fem indtil 27/10 (HLL, ESB, SSN, TET, SEJ, OLJ). Resten af årstiden gav som det ses af månedsfordelingen godt 15 individer – fra 13 lokaliteter. De fleste af disse var fra Almindingsområdet og øens sydvestlige hjørne. Af særlig interesse herudover var 11/10 2 Bromme og årets sidste 5/11 1 nær Årsdale (JGE, HTØ).

SKOVSKADE: (*Garrulus glandarius*).

Nu er det fem år siden, vi sidst oplevede en invasion, og årets tal var da også beherskede. For bare at nævne de største tal var der 21/2 7 Bagå, 7/4 8 Slotslyngen, 9/4 7 Hammeren og 20/4 8 Hasle Klinkerskov (CAN, RBC, LBG, PCP) fra første halvår. I efteråret blot én notering af mere end to: 27/10 10 Svinemosen (HTM, HTØ, DNE).

HUSSKADE: (*Pica pica*).

Indberettet fra hele ni lokaliteter. Det er bestemt usædvanligt. De to største tal var 19/1 18 Knudskerområdet og 13/6 6 Rønne (PCP, TET).

NØDDEKRIGE: (*Nucifraga caryocatactes*).

4/10 1 Klintebakken (PJE) var alt.

Der var få obs på øen sidst i 2003, og faktisk er der i de sidste fire år kun opdaget et eksemplar i årets første halvdel.

Fra årsrapporterne 01-03 hhv. 55, 4 og 9.

ALLIKE: (*Corvus monedula*).

De største tal findes under rubrikken kragefugl sp.

Her er det derfor primært træktalet, det drejer sig om. Ikke fordi disse var specielt imponerende. Fra Hammerodde rapporteredes nemlig kun om 60 udtrækkende – det svarer til 2% af hvad der blev talt

her sidste år. På Dueodde blev det til lidt flere: 27/10 115. Til gengæld ingen andre noteringer herfra.

Af rastende kan nævnes 16/4 58 Slotslyngen foruden små 500 til overnatning i Nordskoven 10/8. Oplysere: OLJ, TET, RBC, LBG.

RÅGE: (Corvus frugilegus).

Alle årets måneder kunne mønstre trecifrede flokke på Nexø Sydstrand, og der synes ikke at være noget mønster i antallet. De største forekomster blev 9/1 360, 23/4 380 og 29/7+2/8 490 (alle NÅK). Eneste anden over hundrede var 19/1 109 Knudsker (PCP), og der var stort set ingen trækkende.

KRAGE: (Corvus corone).

Mest tal i den lave ende.

Fra vinteren dog et par pæne noteringer: 19/1 67 Knudsker-området og 31/1 60 fou. på den af lavvandet blotlagte kyst ved Hasle Sydstrand (PCP, KRA).

Sommerens højeste tal stammer som ventet fra Nexø Sydstrand, hvor der 9/8 opholdt sig 41 – herfra kan desuden nævnes 15/12 27 (begge NÅK).

Igen i år omkring en håndfuld sortkrager:

20/3 1 Stavsgårdsmosen, 11/4 1 Ølene + 2 trk. Hammeren og 10+14/10 1 Dueodde (JRH, ASO, AMØ, TET, SEJ). Sortkragerne ses ikke på nogen bestemt årstid, men optræder sporadisk alle årets måneder.

KRAGEFUGL SP.: (Corvus sp.).

Et enkelt stort tal fra årets første halvdel var 2-4000 alliker og råger til overnatning i Gudhjem (PKE).

I efteråret overnattede jævnlgt over tusind på Galløkken: 18/9 1800 og 17/11 2200 (begge PCP).

RAVN: (Corvus corax).

Månedsfordeling, gengangere frasorteret

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
24	15	19	21	36	7	8	20	38	53	17	40

2004 var et år, hvor der var godt med ravne i specielt vintermånederne. Denne sagnomspundne art har med over 130 indsendte iagttagelser en unik bevågenhed blandt øens fuglefolk. Det er sjovt at tænke på, at arten stadig figurerede på SU-listen i starten af 70'erne.

Vinter:

Som nævnt positivt. Usædvanlig mange flokke optrådte – normalt ses fuglene enkeltvis eller i par på denne årstid. Her bør 22/1 5 Klinteby og 17/2 9 Paradisbakkerne omtales (begge HTØ).

Forår:

Antallet lå lige i underkanten, selv om 57 fra april og maj var helt OK.

19/3 9 Klinteby som slog kolbøtter i luften (HTØ). Siden fund af flere småflokke på 4-5 eksemplarer i maj: Ankermyr, Svinemose, Ølene og Åkirkeby (CAN, JCH, OLJ, HTM). Det må være lokale familieflokke.

Yngel.

Skønsmæssigt 4-17 par er ret lig den typiske indrapportering. Første familieflok 9/5.

Ravnen er skovens konge, og går ikke af vejen for at smide musvåger eller sågar duehøge på porten, hvis territoriet passer den.

Sommer:

Årets eneste skuffelse. Kun 35 kan sammenlignes med 68 i samme tidsrum sidste år. Netop i 2003 var denne periode den eneste med fornuftige antal og større flokke. I år var 28/8 5 Svaneke (MTK) derimod alene om at udgøre mere end tre ravne.

Efterår-vinter:

Knapt var efteråret begyndt, før VKN talte **25** ved Store Gadegård.

Perioden bød bl.a. på en af de sædvanlige flokke ved Dueodde – 13/8 8 – men også 8/10 10 Nyker og 20-30/10 6 i området ved Raghammer (PCP, OLJ, VKN, LOU, HTM, PJE).

De mange fugle i december kan vi primært takke én spektakulær observation for: 29/12 **30** siddende i samme træ Rø Plantage (ASO, AMØ). Summen for hele december i de tre seneste år er totalt netop 30.

STÆR: (Sturnus vulgaris).

Fornuftige antal havde vi stort set kun i sensommeren og efteråret.

Vinter:

Med meget få stære på Bornholm december 2003 overraskede det, at der blev set 36 eksemplarer. De syv repræsenterede lokaliteter var hovedsageligt kystnære så som 3/2 11 Galløkken og 23/1 8 Rønne Havn (KEN, TET, JET).

Forår-sommer:

Træk.

Hammeren 24/3-11/4 sølle 77 (OLJ, RBC, LBG). Det er et af de laveste tal nogensinde og blot en syvendedel af de seneste års gennemsnit.

De rastende var ligeledes fåtallige. 21/3 250 Udkæret var den største af de blot tre flokke på over hundrede fugle.

Vi skulle helt til august for at opleve årets første firecifrede notering. Antallet overnattende i Ølene byggedes langsomt op, så der 12/7 var 500 kulminerende med 23/8 3500 søgende nattesæde her (HTM, LOU). I samme tidsrum bl.a. 13/8 550 Udkæret og 19/8 300 Svinemosen (LOU, PCP, DOF-ekskursion). De store tal udeblev dog, og i særdeleshed i september var øen meget stæretom.

Efterår-vinter:

I oktober endnu 2500 i Ølene (JGE) og der dukkede nu flere større flokke op rundt omkring: 13/10 1200 Bukkevej, 20/10 1000 Limensgade og 27/10 3000 i en lille granbeplantning ved Stenseby (PJE, LOU, TET). Et af årets sidste store tal var 4/11 ca. 1000 Bastemose (BNI, SNI). Det var i sidste øjeblik, denne ellers klassiske stærelokalitet kom med – og det var i øvrigt mange så sent. Ikke én eneste blev set efter 15/11.

GRÅSPURV: (*Passer domesticus*).

De tider, hvor man bare skulle finde en snes fugle for at få dem nævnt i årsrapporten, er slut. For første gang har vi modtaget oplysninger om flere grå- end skovspurve.

Flest – og der var mange – blev noteret umiddelbart efter yngletiden: 10/3 75 omkring Borgm.

Nielsensvej i Rønne, 21/7 75 Åkirkeby Dyreklinik, 25/8 **150** fou. på spildkorn Zahrtmannsvej og 27/8 80 nord for Hasle (PCP, ABO, CAN, MKJ).

Sammenlagt over 500 indsendt. Det er simpelthen en ny rekord. Er det mon en reel fremgang, eller er bidragyderne blevet mere opmærksomme på arten?

SKOVSPURV: (*Passer montanus*).

Årets højeste antal var 19/1 61 Knudsker-området (PCP). Det er ikke almindeligt, at første halvår rent numerisk formår at overgå resten af året. Fra foråret desuden 24/4 25 Hasle (KRA).

Også skovspurvene glimrede ved deres fravær på trækstederne.

Efteråret er som antydnet i reglen den årstid, hvor flest skovspurve ses. Der var da også flere pæne noteringer som 27/10 33 Hasle Sydstrand og 19/11 55 i udkanten af Rønne (KRA, TET) – men altså langt til de tocifrede flokke.

BOGFINKE: (*Fringilla coelebs*).

Da det i særdeleshed er tal fra Hammeren og Dueodde, som indsendes for denne art, blev det med det svigtende træk en fåtallig affære.

Vinter:

Ingen større grupperinger idet 22/2 70 Kobbeåen blev højeste tal (DOF-ekskursion).

Forår-sommer:

Træk. De få fugle bekræfter, at forårstrækket i 2004 var rigtig svagt.

Hammeren: mar. 40, apr. 816 (29/4 600), maj 432 (OLJ, RBC, LBG, SSN, TET). Et meget sent træk med både uhyre få i marts og mange i maj.

Rast.

Ligeledes meget få. 8/4 60 nær Sandkås det tætteste vi kom de hundrede (RBC).

Efterår-vinter:

27/8 60 Jons Kapel (MKJ) indikerede, at efterårstrækket allerede var i gang.

Mellem 12/9 og 2/10 trak totalt 1746 via Dueodde hvoraf 23/9 1185 (HLL, PCP, PJE, SPS). Selv om vi for tre år siden kunne berette om næsten 20.000 herfra, er summen i år kun lidt lav.

Eneste trecifrede fou. flok 21/11 100 Nørrekås, mens 25/12 5 Hasle Lystskov var alt fra december (VKN, KRA).

KVÆKERFINKE: (Fringilla montifringilla).

En helt igennem miserabel sæson.

1. halvår:

Selv om der ingen iagttagelser var i december 2003, fandt ni fugle frem til solsikkerne hos JMJ på Bagå i januar.

Første ellers 30/3 15 trk. Hammeren (OLJ) – det blev utroligt nok eneste herfra!

Alle øvrige var rastende. Her kan nævnes 9/4 75 + 25/4 130 Skelhøjvej ved Nyker og 23/4 400 Bakkely (VKN, SKN, OLJ). Det var rigtig mange så sent. Sidste 27/5 3 Hammeren (CAN).

2. halvår:

Først 17/9 dukkede der kvækerfinker op igen. I modsætning til mange andre trækkende arter, var der altså ingen tidlige efterårsfugle.

Fra Dueodde trak 17/9 til 2/10 sølle 107 (HLL, PCP, PJE, SPS). Gennemsnittet for årtiets første fire år på 23.000 trækkende om efteråret sætter virkelig årets lave tal i relief. Bemærk dog følgende ”art”.

Rasttallene var heller ikke noget at råbe hurra for med 13/10 180 ved Vestermarie og 20/10 40 Svaneke som de højeste (CAN, ASO, AMØ).

BOG-/KVÆKERFINKE: (Fringilla coelebs/montifringilla).

Mange store blandede flokke fra efteråret giver en del af forklaringen på de ekstremt lave tal for de to foregående arter. 23/9-27/10 2730 trækkende Dueodde (SSN, TET, HLL, OLJ).

Endvidere fire forekomster på over 1000 fou. fugle fra sydlandet med bl.a. 20/10 7000

Strandmarken og 5000 Limensgade (LOU). I sidstnævnte flok 60% kvækerfinker svarende til 3000 eksemplarer.

GULIRISK: (Serinus serinus).

Et trist år med kun to fugle.

15/4 1 syngende Bagå (ABO, CAN) var tidligt ude, og aprilfugle er i det hele taget ikke helt almindelige. Hertil 29/4 1 rst. Hammeren (SSN). Med andre ord slet ingen fra maj og bestemt ingen tegn på yngleaktivitet.

De tre seneste år hhv. omkring 10, 3 og 5. Ikke siden arten helt udeblev i 1995 så få gulirisk på Bornholm.

GRØNIRISK: (Carduelis chloris).

1. halvår:

Mærkværdigvis meget små tal fra vinteren – højst 3/1 10 Rønne (CGJ). Fuglene optræder gerne socialt og i ret store flokke på denne årstid.

Træktiden var ligeledes fattig på grønirisk. På Hammeren rastede f.eks. blot 20-30 stk., og der blev slet ingen noteret trækkende. Vi har åbenbart haft besøg af få skandinaviske fugle.

2. halvår:

17/7 80 fou. i raps ved Ringebakkerne (CAN) var et stort tal for årstiden.

Grønirisk var en af de arter som havde et ret godt år på Dueodde. 12/9-27/10 nemlig 780 vest- og sydvesttrækkende – heraf 30/9 **410** (HLL, TET, SSN, PCP, OLJ, SEJ).

Træktallene afspejledes i de ret talstærke rastende flokke: 20/10 + 5/12 350 Strandmarken og dagen efter 175 Raghhammer (LOU, MKH, PCP).

STILLITS: (Carduelis carduelis).

Månedsfordeling, gengangere søgt fraserteret

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
12	9	35	46	28	9	19	10	294	175	0	39

2004 blev et middelår for stillits, hvor det kun var oktober, som skuffede.

Vinter:

Syv flokke på op til fem eksemplarer var sådan set ikke det helt store i det ret milde vintervejr. Med til historien hører, at der slet ingen var i december sidste år.

Forår-sommer:

De næste syv måneder lå niveauet omkring det forventede.

En enkelt tocifret flok i foråret var 6/3 13 på kysten vest for Svaneke (MTK). I denne periode overvejende iagttagelser fra kystnære lokaliteter.

Træk.

Hammeren 31/3-26/5 48 (OLJ, RBC, LBG, SSN, TET) var faktisk et nært normalt antal om end man også for denne arts vedkommende kunne se, at trækket startede og sluttede sent.

Yngel.

Ikke mere end syv par i det indsendte. Louisenlund var eneste egentlige indlandslokalitet.

Efter Sct. Hans flere bemærkelsesværdige registreringer: 25/7 17 Listed, 1/9 21 Udkæret og 9/9 19 Blemmelyng (SEJ, ESB, CAN).

Efterår-vinter:

Totalt 469 fra efteråret er en pæn fremgang i.f.t. de to foregående år.

Træk.

Dueodde 14/9-27/10 sammenlagt 147 (TET, HLL, PCP, SEJ, OLJ).

Rast.

Det var klart de fouragerende flokke, der trak summen opad, da trækket var ganske tyndt. Her kan nævnes 24/9 78 Åkirkeby i ukrudt, 4/10 40 Limensgade og 20/10 45 Strandmarken (CAN, PJE, LOU), og i alt var der en halv snes tocifrede tal. Sluttelig bør 4/12 23 Kobbæen omtales, da det var et stort vinterfund (SEJ).

Årssum 676 kan sammenlignes med 1106, 635 og 466 fra de tre seneste rapporter.

GRØNSISKEN: (Carduelis spinus).

Månedsfordeling, oplagte gengangere frasorteret

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
149	75	224	929	150	6	13	2	9130	3251	7	84

Størst udsving i.f.t. standardåret var der før Sct. Hans, hvor vinteren var grønsiskenrig og foråret fattigt.

Vinter:

Rigtig mange. For bare at nævne de tre største flokke blev der 15/1 set 45 Grisby, 29/1 60 Bagå og 20/2 75 Stampen (ASO, AMØ, ABO, CAN, JMJ, ESB). 2003 bød ellers hverken på invasion eller ret mange hen mod årets slutning.

Forår-sommer:

Træk. Bare 554 stk. (jvf. det invasionsløse år 2003).

Hammeren 24/3-25/5: mar. 30, apr. 382, maj 142 (OLJ, SEJ, RBC, LBG, SSN, TET).

Til gengæld et par fine rasttal: 30/3 180 Røstad og 23/4 300 Bakkely (ESA, OLJ).

Yngel.

Som i fjor højest en håndfuld lokaliteter fra primært Almindingen. Caretaker gruppe 2 opdagede f.eks. en hidtil ukendt lille koloni i de gamle graner nær Rappekær – en typisk ynglelokalitet. Den traditionelt bedste bornholmske yngleplads ligger på Dueodde-kanten, men bortset fra 27/6 6 Snogebæk (OLJ) har vi ikke hørt noget herfra.

Efterår-vinter:

Mest forventelige antal om end september trak godt opad.

Træk.

Dueodde 12/9-27/10: sep. 8011 (23/9 1545), okt. 2259, nov. 0 (10 indsendere).

Totalt 10.270 trækkende svarende til over 80% af alle efterårets grønsiskener eller halvdelen af en større invasion.

Rast.

Der var noget længere mellem de fouragerende flokke. Her bør 4/10 200 Limensgade og 19/10 250 Galløkken omtales (PJE, LOU).

Som det ses, forsvandt fuglene næsten fuldstændigt i november, mens 4/12 50 Kobbæen blev decembers største notering (SEJ).

Årssum 14.020 mod hhv. 20.630, 12.979 og 11.417 de tre sidste år.

TORNIRISK: (Carduelis cannabina).

1. halvår:

Vi har endnu det første vinterfund til gode i dette årti.

Oven i købet var 24/3 6 Hammeren (OLJ) eneste fra marts. Forårstallene toppede omkring 10. april og igen to-tre uger senere. I denne forbindelse bl.a. 11/4 64 Hammeren og 25/4 100 Skelhøjvej (RBC, LBG, VKN, SKN). Der blev ikke rapporteret om en eneste trækkende tornirisk.

Som eksempel på tætheden af de bornholmske fugle i yngletiden kan nævnes, at der var 50 eksemplarer på Slotslyngen, da der var DOF-tur hertil 5/6.

2. halvår:

Fra midt i september atter en del tornirisk.

Via Dueodde 7/9 til 27/10 hele 3020 med 96% af disse i september (17/9 692, 23/9 715)(TET, HLL, SSN, OLJ).

Knapt så imponerende var antallet af rastende, selv om der var 24/9 350 Dueodde, 4/10 550 Sose og 22/10 300 Vestermarie (HLL, LOU, VKN).

Ingen observationer efter 1. november.

BJERGIRISK: (Carduelis flavirostris).

Månedsfordeling

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
31	0	9	35	0	0	0	0	0	2667	0	44

Endelig en art med rigtig store tal i oktober, som gjorde året til et af de allerbedste nogensinde.

Vinter-forår:

En del fugle på øen i slutningen af 2003 smittede positivt af på januar. Der blev bl.a. set 18+23/1 17 Rønne Havn (DOF-ungdom, TET, JET).

Siden 17+31/3 9 trk. Hammeren og 6/4 35 Grødby (OLJ, ASO, AMØ) – et imponerende forårstal.

Efterår-vinter:

Allerede 4/10 150 Svaneke (MTK) og fra 12/10 og måneden ud slog et rekordstort antal sig ned på øen. Det blev til syv rastende flokke bestående af over hundrede bjergirisk. LOU's tur på sydlandet 20/10 gav f.eks. 1300 i området omkring Sømarken (550 af disse ved Kærvang) foruden 235 Limensgade! Dagen før disse 230 Rønne Havn (LOU). Eneste egentlige træk blev 27/10 125 Dueodde (TET, OLJ), mens decembersummen udgjordes af 1/12 20 Salthammer og 3/12 24 Raghhammer (PCP, PJE).

Totalt 2786 kan sammenlignes med 1549, 265 og 361 eksemplarer fra perioden 01-03.

GRÅSISKEN: (Carduelis flammea).

Månedsfordeling

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
2	26	15	8	1	0	1	0	8	167	48	99

Et middelår hvor kun december lyste op.

Vinter-sommer:

To iagttagelser udgjorde fire-femtedele af alle fuglene i denne periode: 27/2 26 og 8/3 15 Galløkken (ESB, JCH) – sandsynligvis to forskellige flokke.

Via Hammeren blot 29/4 4 trk. (SSN) og derudover bare 13/4 3 Bastemose (KRA) fra træktiden. To sene registreringer drejer sig vel om ynglefugle: 23/5 1 Ankermyr og 24/7 1 Raghhammer (CAN, MKH).

Efterår-vinter:

Gad vide om ikke 7/9 3 rst. Dueodde (TET) var lokale? Fra lokaliteten trak i øvrigt 16/9 til 27/10 overskuelige 43 (HLL, TET, OLJ, SEJ).

31/10 55 Almegårdsterrænet var klart flest, selv om 4/11 30 Vasegårdsvej ligeledes bør nævnes (JCH, BNI, SNI). December bød på det største tal i ni år: 4/12 **70** Raghhammer (MKH) – meget usædvanligt for et år uden invasion.

Sammenlagt 375 mod hhv. 1992 (moderat invasion), 597 og 281 fra de tre sidste år.

LILLE GRÅSISKEN: (Carduelis flammea cabaret).

Der var to iagttagelser af denne vesteuropæiske race: 25/1 1 Hundsemyre og 2/11 10 Ringebakkerne (OLJ, CAN). Bortset fra enkelte bornholmske ynglepar findes en lille bestand i det sydvestlige Sverige.

HVIDSISKEN: (Carduelis hornemanni).

For fjerde år i træk fundet på Bornholm: 6/4 1 Grødby, 3/12 1 Nexø Havn og dagen efter 1 Raghhammer (ASO, AMØ, SEJ, MKH) – alle tre hanner.

Invasionen i 2001 bragte 32 eksemplarer til øen, og siden har vi haft besøg af fire i vintermånederne og en i maj. Før 2001 skal vi dog yderligere fem år tilbage for af genfinde denne nordskandinaviske gæst i årsrapporten.

LILLE KORSNÆB: (*Loxia curvirostra*).

Månedsfordeling, de få gengangere frasorteret

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
0	2	0	1	17	39	74	68	73	104	42	7

Et sørgeligt år med ikke engang 500 fugle. Det er første gang siden 1998, vi ikke nåede en firecifret årstotal.

Vinter:

20/2 2 Gudhjem (PKE) var alt!

Forår-sommer:

17/4 1 Ankermyr og 24/5 8 Blemmelyng (begge CAN) er sammen med ovennævnte de eneste tegn på mulige ynglefugle i 2004, og året ligner på den måde sidste år.

Som det fremgår kom der lige så stille flere til. Eksempler herpå var 19/6 12 Sorthat Odde, 28/6 17 Rønne og 25/7 30 Raghhammer (CAN, TET, MKH). Det blev dog kun til sytten observationer i hele sommerperioden.

Efterår-vinter:

I løbet af september og oktober trak 106 over Dueodde (HLL, SSN, TET, OLJ) – et lille tal, symbolsk for hele året.

Bare en halv snes lokaliteter er repræsenteret i det indsendte. Blandt de få rastende kan nævnes 9/10 12 Svaneke Fyr, 27/10 17 Svinemose og 30/10 16 Raghhammer (SEJ, HTM, HTØ, DNE, PJE). 5/12 7 Sømarken (MKH) var eneste vinterfund.

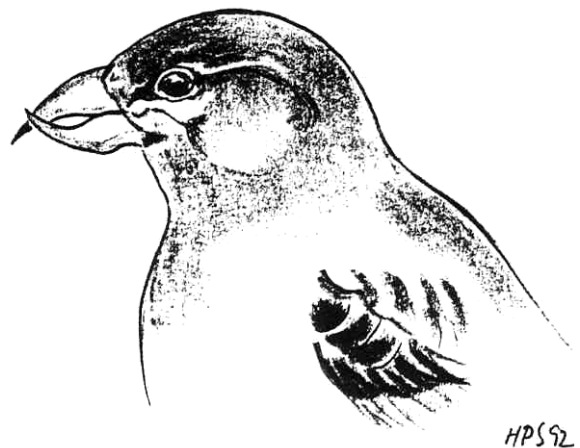
Sammenlagt 427. Årssummen 01-03 var 2398, 3440 og 1840.

STOR KORSNÆB: (*Loxia pytyopsittacus*).

Som i fjor et år meget fattigt på iagttagelser.

1/5 1 Hammeren (SSN) afspejler meget godt den næsten totale mangel på fugle sidste år (der var kun én observation).

Dueodde formåede kun at frembringe 27/10 1 (TET, OLJ), mens der fra julemåneden var årets eneste flertalsregistrering på Raghhammer med én set og en lille flok hørt (MKH).

Totalt 188, 99 og 9 de tre seneste år. Et gennemsnitsår lander i reglen på omkring 70 eksemplarer.

KARMINDOMPAP: (Carpodacus erythrinus).

Sidste år valgte jeg at bruge betegnelsen katastrofeår om et resultat bestående af knapt tyve fugle og omkring det halve antal ynglepar. Krydsede fingre hele vinteren og foråret hjalp dog ikke det mindste. Årssummen i år blev ca. 20, og der var næppe mere end fem ynglepar.

Ankomst 18/5 1 Halleklippe (MKH) var sådan set meget normalt. Det blev til yderligere seks i maj – bl.a. et indlandsfund af en syng. 27/5 i Ølene (OLJ). To lidt usædvanlige iagttagelser fra vestkysten var 3/6 1 syng. Pyritsøen og 18/6 1 kortvarigt syng. Levka (begge CAN).

Fuglene overvintrer helt ovre i Sydøstasien, og specielt på et år, hvor trækket er forsinket, kan fund før medio juni ikke regnes for potentielle ynglefugle, bare fordi der er en enkelt fugl til stede. Fra øens nordvestlige hjørne syv eksemplarer i juni og to-tre ynglepar (DOF-ekskursion, LOU, PCP, JCH). Et aktivt par ved vestenden af Mølledalen på DOF-turen hertil 5/6 var en fin oplevelse. Ved Baltic Sea Glass to territoriehævdende fugle sidst i juli, mens eneste anden sandsynlige ynglefugl stammede fra kysten nordvest for Tejn (CAN, SEJ). Derimod ingen fra hverken selve østkysten eller strækningen Saltuna til Svaneke! Her var arten for få år siden nærmest en karakterfugl. Sidste 7/7 1 Hammershus (Simon Vikstrøm).

Mellem 1996 og 2003 svingede antallet pr. år fra 40 til 65, mens det som nævnte dalede til små tyve sidste år.

DOMPAP: (Pyrrhula pyrrhula).

Månedsfordeling

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
33	0	9	12	4	4	9	4	10	553	66	87

2004 vil blive husket for rigtig mange fugle i årets fire sidste måneder og ikke mindst for den sjove dialekt, mange af dem havde.

Vinter:

Med under ti i december sidste år kan det næppe undre, at vi lå i den lave ende rent talmæssigt. 15/1 18 ved Vellensby (ESB) var dog en pæn stor flok og blev eneste tocifrede sådanne indtil efteråret. Hertil seks lokaliteter med 1-9 individer.

Forår-sommer:

Kun marts skuffede i år. Dette primært fordi der stort set ingen trækkende blev iagttaget. Ud over 7/4 4 Hammersholm (RBC, LBG) bestod de elleve observationer fra perioden marts til juni af 1-3 eksemplarer. Flertallet af disse hidrørte fra Almindingen. Det så ud som om, vi var ved at løbe tør for dompapper efter to år med faldende antal.

Fra sensommeren imidlertid 30/7 6 Paradisbakkerne og 19/8 4 Bagå (HTØ, CAN). Af ynglepar 6-7 indsendt – skovmoserne midt på øen er næsten sikre hvert år.

Efterår-vinter:

23/9 10 Galløkken (ESB) var en isoleret iagttagelse to-tre uger før den middelstore invasion ramte Bornholm. Der var flest rastende i Rønne-området: 20/10 80 Galløkken + 35 Kapelvej og 31/10 25 Almegårdsterrænet, mens der 23/10 var 19 ved Svaneke (LOU, JCH, MTK) – og yderligere syv tocifrede flokke i efteråret. Kun én gang blev udtrækkende dompapper set: 27/10 **289** Dueodde (TET, OLJ). Totalt 629 fra denne årstid mod 42 sidste år. I løbet af oktober hørtes flere gange hvordan nogle fugles bløde fløjtetoner lød mere som en legetøjstrumplet. Som PCP bemærkede ”de lyder mærkeligt”. Detektivarbejde og megen diskussion frem og tilbage mundede ud i, at disse dompapper overraskende nok måtte være fra Kaukasus! Endelig et par store tal fra årets sidste måned: 4/12 **52** Kobbeåen og 29/12 16 Rø Plantage (SEJ, ASO, AMØ).

Totalt 791. Årene 01-03 gav 575, 353 og 154 respektive.

KERNEBIDER: (*Coccothraustus coccothraustus*).

Månedsfordeling

JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
32	3	22	65	24	3	2	16	0	24	0	4

Et meget gennemsnitligt år uden egentlige overraskelser. Fuglene synes ikke særlig påvirkelige af de ydre forhold, som har forrykket balancen hos andre arter.

Vinter:

Fra denne årstid bl.a. 14+16/1 7 Baggårdsvej og 25/1 10 Vang til Møllevig i.f.m. vandfugletællingen (JMJ, CAN, KRA).

Forår-sommer:

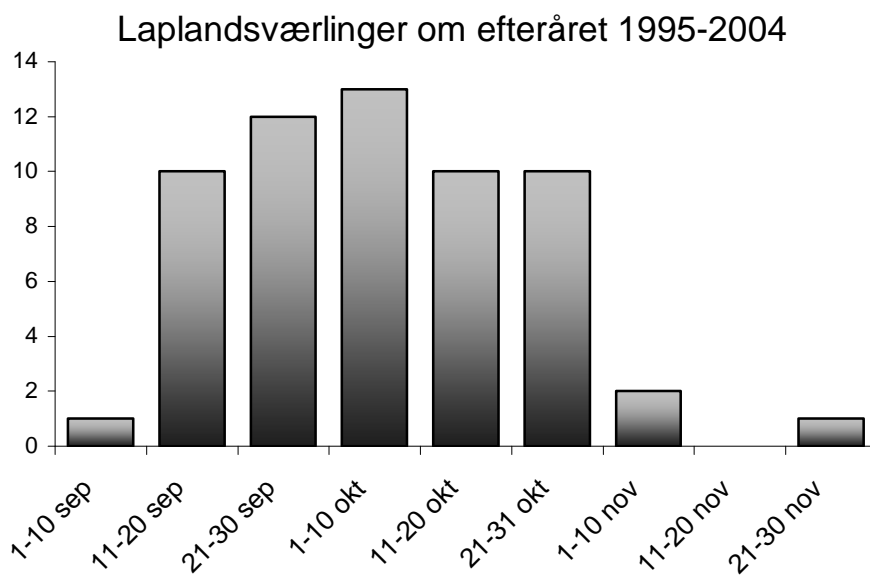
Set på en snes lokaliteter fordelt over det meste af øen. Flokkene var størst først i perioden lige før ynglesæsonens start: 10/3 18 Nexø Kirkegård, 17/4 16 Ankermyr og 18/4 27 Christianshøj til Ekkodalen (HTM, CAN, JCH). Specielt sidstnævnte sted er kendt for sine mange kernebidere året rundt.

Efterår-vinter:

I alt 28 fra årets sidste fire måneder er et hæderligt tal. De fordelte sig dog på kun seks iagttagelser, hvoraf 19/10 12 Springbakkevejen og 31/10 8 Almegårdsområdet udgjorde broderparten (PCP, Rasmus Turin).

LAPLANDSVÆRLING: (*Calcarius lapponicus*).

Præcis som sidste år syv efterårsfugle. Det svarer til en indberetning over middel. Alle var fra Dueodde: 18-20/9 3 trk. + 1 rst., 1/10 2 Ø og 27/10 1 V (HLL, LOU, TET, OLJ). Årtiet har indtil nu budt på 41 eksemplarer – heraf over halvdelen i.f.m. rekordåret 2002.

SNESPURV: (*Plectrophenax nivalis*).

Det er stadig kun lykkedes at passere hundrede fugle en gang i dette årti.

Vinter-forår:

Vandfugletællingen gav kun 25/1 3 Sommerodde til Holsterodde (MTK). Forårets 27 snespurve sås syv forskellige steder. 15/3 var der 16 Salenebugten, mens de sidste var 6/4 4 endnu i vinterdragt ved Brommevej (ESA, JGE).

Efterår:

I alt 45 stk. set allerede fra 2/10 2 Sose (ESB). Der var syv kystlokaliteter fra syd- og vestkysten samt 27/10 3 ved TV2 i Åkirkeby (CAN). Kun i november to cifrede antal: 11/11 12 Nørrekås og 20-23/11 årets største notering med 21 Levka Strand (JMJ, CAN).

Sammenlagt 76. Fra 01-03 hhv. 74, 83 og 98.

GULSPURV: (Emberiza citrinella).

1. halvår:

Relativt få og små tal fra vinteren, hvor fuglene normalt er mest sociale. 19/1 17 Knudsker (PCP) blev maxnoteringen.

Til gengæld et par store registreringer fra foråret: 7/4 46 Hammersholm og dagen efter **240** i en klippeløkke ved Sandkås (begge RBC, LBG). Der går flere år mellem de trecifrede forårsflokke, og indtil nu er der højest blevet set 50 på en gang i dette årti. Første syngende hørtes 15/3 ved Udkæret, mens der var flest territoriehævdende på Hammeren 9/5 (KRA, PCP).

2. halvår:

Vi skulle til midt i oktober, før der atter var større fund af gulspurve. Dueodde havde blot 43 trækkende i perioden 10-27/10 (TET, OLJ, SEJ), mens halvårets eneste rapporteringer af over ti var 16/10 25 Hundshale og 4/12 30 Raghhammer (RBC, LBG, MKH).

HORTULAN: (Emberiza hortulana).

26/5 1 trk. Hammerodde (TET) blev årets eneste!

Årtiet har indtil nu budt på 22 eksemplarer, mens der i 90'erne i gennemsnit blev set 17 om året.

Årsummerne varierer dog meget, og i f.eks. 1998 var der ligeledes kun en.

På Bornholm er antallet af hortulaner som regel størst om efteråret – modsat det øvrige Danmark.

Da returtrækket typisk kulminerer i september, er det meget overraskende, at der ingen blev fundet i denne måned, som jo ellers kunne præsentere pæne tal for en del arters vedkommende.

RØRSPURV: (Emberiza schoeniclus).

1. halvår:

Der var heller ingen vinterfund i år, så den første blev set, da varmen kom: 19/3 1 Bastemose

(Kristoffer Eliassen). Fra Hammeren sølle 59 trækkende frem til 29/4 (OLJ, RBC, LBG, SSN). Af

rastende højest 10/4 5 Hammerodde (RBC, LBG), så det må siges at have været en tynd omgang.

I yngletiden fugle indberettet fra fire moser og tre kystlokaliteter med bl.a. 7 Bastemose, 6 Ølene og 5 Dueodde-strandsumpen (CAN, SEJ, HTM).

2. halvår:

Traditionen tro skulle vi til anden halvdel af september, før rørspruvne igen viste sig i større tal.

Dueodde bød 14/9 til 27/10 (årets sidste) på 133 trækkende og 19/9 20 rastende (HLL, SSN, TET,

OLJ, LOU), hvilket svarer til et nær normalt antal. Periodens næststørste rasttal var i øvrigt 19/10 8 Galløkken (LOU).

FUGLE PÅ BORNHOLM 2004

Udgivet af: Dansk Ornitologisk Forening for Bornholm og Ertholmene,
Blykobbevej 38, 3700 Rønne

Redaktion: Carsten Andersen
Bagå 1
3790 Hasle
Tlf.: 56 96 22 40
E-mail: carstenogannette@post.tele.dk

Oplag: 240

Indhold:	Side:
Indledning	3
Artsbehandling m.m.	5
Vejret	8
Indsendere	10
Lommer (KKR)	12
Lappedykkere (KKR)	14
Årefodede (KKR)	17
Storkefugle (KKR)	19
Gæs (KKR)	23
Andefugle (KRA, CAN)	31
Rovfugle (HTM)	44
Hønsefugle (MST)	55
Traner (MST)	57
Vadefugle (PCP, OLJ)	60
Mågefugle (CAN)	75
Alkefugle (HTM)	81
Duer/gøg (HTM)	83
Ugler (HTØ)	84
Sejlere/skrigefugle (CAN)	88
Spætter (CAN)	89
Spurvefugle (CAN)	91

Tryk:

Søe Knudsen
Offset-Kopiering,
Hammeren 5,
7850 Stoholm

ISSN 1603-9831